

T.C.
NİĞDE ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

**OLİMPİYAT TARİHİ VE TÜRKİYE’NİN
OLİMPİYATLARDAKİ DURUMU**

123001

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Mehmet Sabri SERDAROĞLU

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

Tez Yöneticisi

Yrd. Doç. Dr. Haydar İŞLER

NİĞDE- 2002

İÇİNDEKİLER

1. ÖZET	viii
2.SUMMARY.....	x
3. KISALTMALAR.....	xii
4.1. ANTİK OLİMPİYAT OYUNLARININ DOĞUŞU.....	1
4.2. PANELENİK OYUNLAR.....	3
4.2.1. Pythia Oyunları.....	3
4.2.2. Nemea Oyunları.....	3
4.2.3. İsthimia Oyunları.....	4
4.2.4. Olimpiyat Oyunları.....	4
4.3. ANTİK OLİMPİYAT OYUNLARININ UYGULANILIŞI.....	7
4.3.1. ANTİK OLİMPİYAT OYUNLARININ SÜRESİ ve PROGRAMI.....	11
4.3.2. Yarışmacıların Yaş Kategorileri.....	12
4.3.3. Ödül Dağıtma Töreni.....	12
4.4. Antik Olimpiyat Oyunlarında Yapılan Sporlar.....	14
4.5. Antik Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	17
4.6. Antik Olimpiyat Oyunlarının Amaçlarından Uzaklaştırılarak Kapatılması.....	20
4.7. Dini ve Siyasi Yönden Antik Olimpiyat Oyunları.....	22
4.8. MODERN OLİMPİYAT OYUNLARININ DOĞUŞU.....	26
4.8.1. Eski Yunan Oyunları Modern Olimpiyat Oyunları Arasında Önemli Farklar Vardır.....	27
4.9. Baron Pierre de Coubertin.....	28
4.10. 1892 USFSA(Fransız Atletizm Spor Kulüpleri Birliği) Toplantısı.....	29
4.11. Modern Olimpiyat Oyunlarına Hazırlık.....	30
4.12. 1894 Sorbonne Kongresi.....	30

4.13. Uluslar arası Olimpiyat Komitesi (IOC).....	33
4.14. IOC Üyeleri ve Başkan Seçimi.....	33
4.15. IOC Üyelerinin Özellikleri.....	34
4.16. IOC Oturumları (IOC Sension).....	36
4.17. IOC'nin Gelirleri.....	36
4.18. Uluslar arası Spor Federasyonları.....	37
4.19. Olimpik Akademi.....	37
4.20. Milli Olimpiyat Komiteleri (NOC).....	38
4.20.1. Milli Olimpiyat Komitelerinin Görevleri.....	39
4.21. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi.....	40
4.21.1. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin Kuruluş Amaçları.....	42
4.21.2. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin İlkeleri.....	42
4.21.3. Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin Görevleri.....	42
4.22. Modern Olimpiyat Oyunların Türkiye deki Kurucusu: Selim Sırrı TARCAN.....	43
4.23. AMATÖRLÜK,OLİMPİZM ve FAİR- PLAY.....	45
4.23.1. Amatörlük.....	45
4.23.2. Olimpizm.....	47
4.23.2.1. Olimpizmin Amaçları.....	48
4.23.3. Fair-Play.....	48
4.24. MODERN OLİMPİYATLARLA İLGİLİ KAVRAMLAR.....	50
4.24.1. Olimpiyat Meşalesi.....	50
4.24.2. Olimpiyat'ı Simgeleyen 3 Sözcük: Citius, Altius, Fortius.....	50
4.24.3. Olimpiyat Bayrağı.....	51
4.24.4. Olimpiyat Yemini , Parolası ve İnanışı.....	51
4.24.5. Olimpiyat Madalyası.....	52

4.24.6 Olimpik Spor Dalı.....	53
4.25 OLİMPİYAT OYUNLARINI ORGANİZE EDECEK ŞEHRİN SEÇİMİ.....	53
4.25.1 Organizasyon İçin Başvuru ve Adaylık.....	53
4.25.2. Olimpiyat Oyunlarını Organize Edecek Şehrin Seçimi.....	53
4.25.3. Olimpiyatlar Bir Ülkeye Ne Kazandırır ?.....	54
4.25.3.1. Tanıtma.....	54
4.25.3.2. Ekonomi.....	55
4.25.3.3. Tesis.....	55
4.26. MODERN OLİMPİYAT OYUNLARI.....	56
4.26.1. 1896 Atina Olimpiyat Oyunları.....	56
4.26.1.1. Atina Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	58
4.26.2. 1900 Paris Olimpiyat Oyunları.....	59
4.26.2.1. Paris Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	59
4.26.3. 1904 Saint-Louis Olimpiyat Oyunları.....	61
4.26.3.1. Saint-Louis Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	62
4.26.4. 1906 Atina Ara Olimpiyat Oyunları.....	64
4.26.4.1. Atina Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	65
4.26.5. 1908 Londra Olimpiyat Oyunları.....	67
4.26.5.1. Londra Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	68
4.26.6. 1912 Stockholm Olimpiyat Oyunları.....	70
4.26.6.1. Stockholm Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	71
4.26.7. 1916 Berlin Olimpiyat Oyunları.....	74
4.26.8. 1920 Anvers Olimpiyat Oyunları.....	75
4.26.8.1. Anvers Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	75
4.26.9. 1924 Paris Olimpiyat Oyunları.....	78

4.26.9.1. Paris Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	78
4.26.9.2. Paris Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	80
4.26.9.3. Paris Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	80
4.26.10. 1928 Amsterdam Olimpiyat Oyunları.....	83
4.26.10.1. Amsterdam Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar	84
4.26.10.2. Amsterdam Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	86
4.26.10.3. Amsterdam Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	86
4.26.11. 1932 Los Angeles Olimpiyat Oyunları.....	88
4.26.11.1. Los Angeles Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	89
4.26.11.2. Los Angeles Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	90
4.26.12. 1936 Berlin Olimpiyat Oyunları.....	91
4.26.12.1. Berlin Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	92
4.26.12.2. Berlin Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	94
4.26.12.3. Berlin Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	94
4.26.13. 1940 Olimpiyat Oyunları.....	97
4.26.14. 1944 Olimpiyat Oyunları.....	97
4.26.15. 1948 Londra Olimpiyat Oyunları.....	98
4.26.15.1. Londra Olimpiyat Oyunlarına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	99
4.26.15.2. Londra Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	100
4.26.15.3. Londra Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar	101
4.26.16. 1952 Helsinki Olimpiyat Oyunları.....	102
4.26.16.1. Helsinki Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	103
4.26.16.2. Helsinki Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	104

4.26.16.3. Helsinki Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	105
4.26.17. 1956 Melbourne Olimpiyat Oyunları.....	106
4.26.17.1. Melbourne Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	107
4.26.17.2. Melbourne Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	109
4.26.17.3. Melbourne Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne çıkan İsimler ve Olaylar.....	109
4.26.18. 1960 Roma Olimpiyat Oyunları.....	110
4.26.18.1. Roma Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	110
4.26.18.2. Roma Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	113
4.26.18.3. Roma Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar	113
4.26.19. 1964 Tokyo Olimpiyat Oyunları.....	114
4.26.19.1. Tokyo Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	115
4.26.19.2. Tokyo Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	118
4.26.19.3. Tokyo Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	118
4.26.20. 1968 Meksiko City Olimpiyat Oyunları.....	119
4.26.20.1. Meksiko City Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	119
4.26.20.2. Meksiko City Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	122
4.26.20.3. Meksiko City Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	122
4.26.21. 1972 Münih Olimpiyat Oyunları.....	123
4.26.21.1. Münih Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	123
4.26.21.2. Münih Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	126
4.26.21.3. Münih Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	126
4.26.22. 1976 Montreal Olimpiyat Oyunları.....	127

4.26.22.1. Montreal Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	127
4.26.22.2. Montreal Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	130
4.26.22.3. Montreal Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	130
4.26.23. 1980 Moskova Olimpiyat Oyunları.....	131
4.26.23.1. Moskova Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	132
4.26.23.2. Moskova Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	133
4.26.24. 1984 Los Angeles Olimpiyat Oyunları.....	134
4.26.24.1. Los Angeles Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	135
4.26.24.2. Los Angeles Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	138
4.26.24.3. Los Angeles Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	138
4.26.25. 1988 Seul Olimpiyat Oyunları	139
4.26.25.1. Seul olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	140
4.26.25.2. Seul Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	142
4.26.25.3. Seul Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	142
4.26.26. 1992 Barcelona Olimpiyat Oyunları.....	143
4.26.26.1. Barcelona Olimpiyat Oyunlarında Öne çıkan İsimler ve Olaylar.....	144
4.26.26.2. Barcelona Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	146
4.26.26.3. Barcelona Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	146
4.26.27. 1996 Atlanta Olimpiyat Oyunları.....	147
4.26.27.1. Atlanta Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	147
4.26.27.2. Atlanta Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	148
4.26.28. 2000 Sidney Olimpiyat Oyunları.....	149

4.26.28.1. Sidney Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	151
4.26.28.2. Sidney Olimpiyat Oyunlarında Türkiye.....	156
4.26.28.3. . Sidney Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar.....	157
4.27. TÜRKİYE’NİN OLİMPİYATLARDAKİ DURUMU.....	160
4.27.1. Anlamli Madalyalar.....	162
4.27.2. Altın Madalyalar.....	162
4.27.3. Gümüş Madalyalar.....	163
4.27.4. Bronz Madalyalar.....	164
4.27.5. Olimpiyat Rekortmenlerimiz.....	165
5. SONUÇ.....	166
6. ÖZGEÇMİŞ.....	167
7. KAYNAKÇA.....	168
8. TEŞEKKÜR.....	170

1. ÖNSÖZ

Olimpiyatlar; M.Ö.776 ve M.S.392 tarihleri arasında dönemde Antik Olimpiyat Oyunları ve 1896 yılından günümüze kadar gelen Modern Olimpiyat Oyunları olmak 2 devre de açıklanır.

Antik Olimpiyatlar ; Yunanlılarda yapılmakta olan şenliklerden biri olarak , savaş halindeki site devletlerini barıştırmak ve Tanrılar Tanrısı Zeus'u anmak için yapılırdı. İlk olimpiyatta sadece bir günde ve sadece bir koşu olarak yapılırdı. Daha sonra günler ve spor dallarında artma olmuştur. Oyunlar dörder yıllık aralıklarla 292 defa tekrarlanmış ve M.S. 146 yılında Roma'luların Yunanistan'ı işgali ile oyunların yapısında bozulma olmuş ve M.S. 392 yılında Romalılar tarafından putperestlik gerekçesiyle Antik Olimpiyat Oyunları kapatılmıştır.

Modern Olimpiyat Oyunları; Fransız baronu Baron Pierre de Coubertin tarafından büyük bir çalışma yapılarak 1896 yılında Atina'da yapılmış ve günümüze kadar yapıla gelmiştir. 1. Dünya Savaşı sırasında 1, ve 2. Dünya Savaşı 2 olimpiyat yapılamamıştır. Ayrıca Yunanlılar 1906 yılında resmi olimpiyat sayılmayan bir ara olimpiyat düzenlemişlerdir.

Olimpiyatlarda; bir çok sorunlar, boykotlar ve istenmeyen olaylar yaşanmış olmasına rağmen 100 yılın en önemli olayını teşkil etmiştir. Gün geçtikçe gelişen ve büyüyen olimpiyatlar bütün dünyayı saran ve birleştiren bir olay olarak tarihe damgasını vurmuş ve vurmaya devam etmektedir.

Türkiye; Selim Sırrı Tarcan'ın büyük çabaları sayesinde olimpiyatlardaki yerini almış. 1908 yılında ilk defa Türkiye olimpiyatlara katılmış. Türkiye Cumhuriyeti 1924 Paris Olimpiyatlarına katılmış. 1936 Berlin'de ilk defa sporcularımız kürsüye çıkmış. İlk madalyamızı Mersinli Ahmet Kirişçi ve ilk altın madalyamızı da Yaşar Erkan almıştır. Türkiye bu güne kadar katıldığı olimpiyatlarda 30 altın madalya almayı başarmıştır.

Bu tezimde tarihin çok eski dönemlerinde başlayan Olimpiyat Oyunlarının tarihçesinden, gelişiminden ve uygulanişından bahsetmeye çalıştım. Ayrıca tarihin içinde saklı kalan ve ilk olimpiyatların Anadolu'da yapılmış olabileceğinden, Anadolu'da mevcut Olimpos Dağları'ndan ve ilk meşalenin Antalya'da Finike yakınlarında bulunan Çıralı Dağ'da yakıldığı yönündeki görüşleri belirtmeye

alıştım. Bu alışmada Antik Olimpiyat Oyunlarının kapatılmasından yüzyıllar sonra bu ruhun yeniden canlanmasında ve bu canlanan Olimpiyat Oyunlarının günümüze kadar olan seyrinden, Türkiye'nin bu olimpiyatlarda yapmış olduğu çalışmalar ve elde ettiği başarılardan hakkında bilgi verilmiştir.

2. SUMMARY

The Olympics are explained as two periods. First one of these periods is the Archaic Olympic games between B.C 776 and A.D 392 , second of these periods is the Modern Olympic Games from 1896 to nowadays

The Archaic Olympics had been made as a festival of the Greeks to reconcile city-states which had been each other and for commemorating Zeus. The first Olympic had been made as one race only in a day , the following days , sports branches had been increased. The games had been branches had been increased. The games had been repeated 292 times each four years. Until the Romans had occupied the Greece in A.D. 146 , after that the structure of the games had been damaged and in A.D.392 , The Romans had cancelled the Archaic Olympic Games for the reason of idolatry.

The Modern Olympic Games have been made in Atina İn 1896 as a big work by a French Baron named Pierre de Coubertin and have still been continuing up now. During The First World War , 1 Olympic and during the Second World War , 2 Olympics were not made. Also , in 1906 , The Greeks arranged an Olympic which weren't accepted as a formal game.

Although , at the Olympic games there have been a lot of problems , boycotts and unwilling events , The Olympic Games have been the most important event for this 106 years . Day by day , developing and growing olympics have been recorded in history as a uniting event spreading all over the world.

Türkiye took place in the olympics owing to the the struggle of Selim Sırrı Tarcan. Türkiye joined the Olympics in 1908 for the first time. Türkiye entered into the 1924 Paris Olympics. At first our sportmen came out the rostrum in Berlin in 1936. Ahmet Kirişçi from Mersin took the our first medal and Yaşar Erkan took the our first golden medal. Türkiye succeeded in taking 33 golden medals from the Olympics so far.

In this thesis, I tried to write about the historical account developing and carrying out of the Olympic Games which have begun many years ago in the history. Also , I tried to explain the probability that the first olympics had been made in

Anotalia which had been a secret in the history and the Olimpos Mountains present in Anotalia and also I told about the opinions , including the idea of lighting the first torch at the ıralı Mountain near Finike in Antalya. In addition to these , I told about the success of Türkiye in the Olympics and despite being closed , the spirit of the Olypics that have become active after centwies and the way the Olypics Game going

3. KISALTMALAR

USFSA	Fransız Atletizm Spor Kulüpleri Birliği
IOC	Uluslar arası Olimpiyat Komitesi (Fransızca)
CIO	Uluslar arası Olimpiyat Komitesi (İngilizce)
UOK	Uluslar arası Olimpiyat Komitesi (Türkçe)
USF	Uluslar arası Spor Federasyonları
IOA	Olimpik Akademi
NOC	Milli Olimpiyat Komiteleri
PASA	Pan Amerikan Olimpiyat Komiteleri Birliği
ANOCO	Okyanusya Olimpiyat Komiteleri Birliği
OCA	Asya Olimpiyat Komiteleri Birliği
ANOCE	Avrupa Olimpiyat Komiteleri Birliği
OCNO	Dünya Olimpiyat Komiteleri Birliği
TMOK	Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi
TİCİ	Türkiye İdman Cemiyeti İttifakı
BTGM	Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü
IAAR	Uluslar arası Amatör Atletizm Federasyonu
AAU	Amerika Atletizm Federasyonu
GSGM	Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü

4.1.ANTİK OLİMPİYATLARIN DOĞUŞU

Antik Olimpiyatların ilk M.Ö. 776 yılından itibaren Yunanistan'da yapıldığı kesin olarak bilinmektedir. Ancak, Yunanlıların olimpiyatları düzenlemelerinde esas olacak etkilenmeyi , Orta Asya Türklerinden sağladıklarını da bazı tarihçiler ortaya koymaktadırlar²⁶.

Tarihin yazılmaya başlandığı 6 bin yıl öncesinden günümüze değin spora verilen önem çeşitli belgelerden anlaşılmaktadır. Uygarlığın merkezi olan Orta Asya'da her yıl tek tanrılı dinleri için belli zamanlarda dini törenler yapıлып, spor şöenleri düzenlenirdi. M.Ö. 8. Yüzyılda, her biri aynı ırka mensup, ayrı ayrı idari usullerle yönetilen değişik adet, örf ve gelenekleri olan 20 Yunan site-devletin birbirleriyle savaşmalarının önüne geçmek isteyen Elit Kralı, 1500 yıldan beri Anadolu'da yapılmakta olan dinsel kökenli spor şöenlerini örnek alarak her 4 yılda bir tertiplenmek kaydıyla olimpiyat oyunlarının organizasyonuna öncülük etmiştir²⁶.

Bugünkü Antalya-Fenike arasında yeni ismi Çıralı, eski isminin Olimpos olduğu bilinen bir volkanik dağ vardır. Bu dağın çevresinde Yunanlılarda olimpiyatların başladığı tarih olan M.Ö. 776'dan çok önce spor şöenleri düzenlenirdi. O zamanlar Dünya uygarlığında ileri düzeyde olan Akdeniz Ülkelerinde çok tanrılı dinler yaygındı. Buna karşın Orta Asya'daki şamanistler tek tanrıya taparlardı. Tanrıları için de dini ve sportif törenler tertiplenirdi. Bu törenlerin Anadolu yoluyla Yunanistan'a geçtiği, Yunanlıların tek tanrılı dinlerinden anlaşılmaktadır. Ve ilk olimpiyat oyunlarını tek tanrı olarak kabul ettikleri Zeus için düzenlemelerinin bilinmesi bu gerçeği ispat eder durumdadır. Anadolu'da yirmiye yakın Olimpia dağının bulunması ve Olimpos adlı bir şehrin Fenike yakınlarında bulunması da konuyu olimpiyat oyunlarının ilk nerede başladığı hakkında tartışmaya açmaktadır. Yine Fenike'nin Olimpia kenti kalıntılarının çevresinde 2150 m yükseklikte çok enteresan bir bölge vardır. Burada binlerce yıldan beri yanan ve bölgede "Yanartaş" olarak adını veren bir ateş yanmaktadır. Mitolojinin doğduğu Anadolu'da tanrılar için çeşitli oyunlar ve şenliklerde "kimera" adlı bir alevin yandığı bölgede yapılırdı. Yapılan sportif oyunlardaki mücadele esası içinde

tanrularına layık olmaya çalışılırdı. Burada tanruların özelliği sayılan alev ve ateş kutsal kabul edilirdi. Bu kutsal kabul edilen alevin antik olimpiyatların ilk meşalesinin olduğu tahmin edilmektedir. Yunanlılar,oyunların Mora'ya taşınmasında, götürülmesi mümkün olmayan alevin anısına kutsal topraklarda sürekli elle yakılmış yanan ateşler bulundurmuşlar ve olimpiyat meşalelerini bu ateşlerle tutuşturmuşlardır. Bu uygulama geleneksel olarak modern olimpiyatlar döneminde de sürdürölmektedir ²⁶.

Eski oyunlar ilk defa Anadolu'da yapıldığı veya Antik Olimpiyat Oyunlarını M.Ö.776 yılında ilk olarak düzenleyen Yunanlılar'ın Orta Asya'da yaşayan tek tanrılı Türklerden esinlendiği söylenebilir. Ancak Antik Olimpiyatlar tarihe M.Ö.776'da yapılan birinci oyunlarla geçmiştir. Ve ilk organizatörü olarak da Yunanlılar kabul edilmektedir ²⁶.

Eski Yunanlılar, tanruları adına çeşitli törenler ve şöenler tertip ederlerdi.(26) Çeşitli köklerden gelen Yunan halklarının ve sitelerinin dinsel geleneklerine bağlı ,geçmişleri, halleri, varlık durumlarıyla orantılı olarak düzenledikleri bu yarışma şenlikleri , önceleri lokal bir karakter taşımış,o nispette de ilgi çekmiştir. Zamanla bu her yerde ve her vesile ile yapılan yarışma şenliklerinden bazıları , uyandırdıkları ilgi ve taşıdıkları özel önem bakımından ,kendi dar sınırlarını aşarak bütün Yunan halkının ortak şenlikleri haline gelmiştir. Yunan birliğini sağlayıcı nitelikleriyle Palenelik Oyunlar adı verilen yarışma şenlikleri ,Olimpia,Pythia, Nemea ve İsthmia Oyunları olmak üzere 4 tanedir. Hepsinin kuruluş öyküleri dine ve mitolojiye bu 4 yarışma şenliğinin en eskisi ve her bakımdan diğerlerine örnek olanı Olimpia Oyunlarıdır ²⁶.

4.2. PANELENİK OYUNLAR

4.2.1. Pythia Oyunları

Panelenik oyunlarının Olimpia'dan sonra en eskisi olan Pythia oyunları M.Ö. 586 yılından itibaren uygulanmaya başlanmıştır. Önceleri tek sayılı Olimpiyatların 3. Yılı'nın sonbaharında ve 8 yılda bir yapılır ve sırf dinsel bir nitelik taşıırken yukarıdaki tarihten sonra 4 yılda bir yarışmalara yer veren şenlik olarak uygulanmıştır. Şenliklerin yapıldığı Parnassos dağı eteklerindeki Delphi ve bu oyunların kuruluşu , dinden gelen bir fanazyanın yarattığı efsaneye bağlanmıştır. Bu dağın yamaçlarındaki Phaedrian adındaki derin bir vadide , insanlığa kültürü bağışlayan tanrı diye anılan **Apollon**, Python denilen bir ejderi öldürmüştür. Bir yandan Python için yapılan ölüm şenlikleri olan bu bayramlar , aslında tanrı Apollon'un kahramanlığının da anısıdır. Önceleri tanrı Apollon'un niteliğine saygı edilerek bu şenliklerde sadece güzel yarışma şenlikleri yapılmış, ilk defa M.Ö.498'den itibaren , silahlı koşular dışında , Olimpia'ların bütün Gymnik yarışmaları,gençler ve yetişkinler için 2 kategoride yarışmak üzere , programlara alınmıştır. Ayrıca vadideki hipodrumda yapılmak üzere , hipik yarışmalar da(insan ve atların başarılarını birarada gösteren yarışmalar) buna eklenmiştir. Pythia'larda yarışmaların galiplerine tanrı Apollon'un kutsalladığı defne çelenkleri verilmiştir ⁸.

4.2.2. Nemea Oyunları

Argolis'te efsanelere sahne olan ormanlık Nemea vadisinde M.Ö. 571 yılından itibaren panelenik nitelikte bir şenlik olarak uygulanan Nemea oyunlarının da mitolijik bir temeli vardır.Bu vadide **Herakles** ortalığa korku salan bir aslanı tepelemiştir. Bu anı ile tanrılar tanrısı Zeus şerefine düzenlenen bu şenliklerde de Dor halkları söz sahibi olmuşlar ve oyunları Olimpia örneğine organize etmişlerdir. Ancak bu oyunlar , Olimpiyat'ın 2.ve 4.yıllarının Temmuz ayına rastlamak üzere 2 yılda bir tekrarlanmıştır. Gymnik yarışmalarının (Vücut eğitimi ile ilgili olan verimi ortaya koyan yarışma türü) ön planda tutulduğu şenliklerde galip gelenlere taze sarmaşık yapraklarından örülmüş çelenkler ödül olarak verilmiştir. Nemea'larda

Olimpia'dan farklı olarak 3 yaş kategorisinde yarışılmıştır. Oyunların önemi Roma egemenliği sırasında Hadrian'ın korumasından sonra daha da artmıştır, bazı hallerde Olimpia'ların yerini bile tutmuştur ⁸.

4.2.3. İsthmia Oyunları

Etrafında pek çok efsanelerin uydurulduğu bu oyunlar da esas itibariyle dinsel temele dayanır. Güvenilir bir mitolojik kaynağa göre kahraman **Theseus** tarafından kurulmuş ve M.Ö.583 yılından itibaren Olimpiyat'ın 2.ve 4.yıllarının Mayıs ayında olmak üzere 2 yılda bir tekrarlanmıştır. Adını uygulandığı yer olan Korent dağ geçidi üzerinde bu anlama gelen Isthmus'tan alan oyunlar, Pythia örneğine göre,Korentliler tarafından organize edilmiş ve güzel sanat yarışmaları ön planda tutulmak üzere ,gymnik ve hipik yarışmalara sırasıyla yer verilmiştir. Burada da çocuk, genç ve erkekler olmak üzere 3 yaş kategorisinde yarışılmıştır. Şair Pinder, İsthmia'larda Pentatlon'un uygulandığını, bunu teşkil eden 5 yarışma türü için ayrı ödüller konulduğunu açık olarak belirtmiştir. Deniz tanrısı Pasedion'un onuruna uygulanan bu yarışma şenliğinde birincilere tanrının kutsalladığı çam dalından çelenkler ödül olarak verilmiştir. Önceleri İyon kökünden Yunanlıları ilgilendiren şenlikler, zamanla ve yerinin işlekliği dolayısıyla bütün Yunanlıların ziyaret ettiği bir şenlik halini aşmıştır ⁸.

4.2.4.Olimpiyat Oyunları

Panelenik oyunlarının en önemlisi olan bu yarışma şenliklerinin geçmişi ve başlangıcı hakkında çoğu efsaneye dayanan değişik bilgiler vardır. Başlangıç zamanının karanlığından kurtarılarak tam bir aydınlığa kavuşturulamamıştır. Eski Yunan tarihçileri,oyunları sıralamak ihtiyacıyla M.Ö.5.yüzyılda o zamanın belge ve bulgularına dayanarak ve yarışmalarda kazananların adlarının ilk defa tespit edilmiş olduğu oyunları esas tutarak M.Ö.776 tarihini Olimpiyatların başlangıç tarihi olarak tespit etmişlerdir. Ancak bu oyunların bundan önce de Peloponez bölgesinin yerli halkı tarafından tamamen dinsel bir tören karakteriyle uygulandığı bilinmektedir. Oyunların resmi sayılabilecek olan başlangıcı, öteden beri bu bölgede didişen 3 site

halkının , hiç değilse oyunlar sırasında ,kavgalarını durdurmak üzere yaptıkları bir antlaşma ile ilgilidir.”Tanrı Barışı”,”Kutsal Fasıla” anlamına gelen Ekecheria adı verilen bu antlaşma,Elis kralı İphitas,Isparta kralı Lykurg ve Pisa kralı Kleasthenes arasında yapılmıştır. Bir disk üzerine kazılan antlaşma metninde:”Olimpia kutsal bir bölgedir. Buraya silahlı olarak girmeye cesaret eden , tanrıya karşı günahların en büyüğünü işlemekle damgalanacaktır. Böyle bir fena davranışın öcünü , gücü yettiği halde almayan da ahlaksız sayılacaktır.”denmektedir. bu antlaşmaya rağmen , daha başlangıçta Elis ve Pisa şehirlerinin, oyunların organizasyonu şerefini paylaşamamaları ile ilgili olarak baş gösteren şiddetli rekabet yüzünden tanrısal barış çok defa bozulmuştur. Önceleri bu işi nöbetleşe yaparlarken, Elis’lilerden bu hakkı zorla alan Pisa’lılar , 34.Olimpiyat (M.Ö.644) dan 51.Olimpiyat (M.Ö.576) ya kadar oyunları yalnız başlarına organize etmişlerdir. Bundan sonra Isparta’lıların yardımıyla Pisa’lıları ortadan kaldıran Elis’liler , bu arada onlar tarafından organize edilen oyunları yapılmamış Olimpiyatlar anlamına gelen Anolympias ilan ederek sıra listesinden çıkarmışlardır. Pisa’lıların yenilmesiyle Peloponez’in batısında bir süre barış korunmuştur. Özellikle (M.Ö.468-337)arasında 130 yıllık süre , Olimpiyat oyunlarının ve Yunan tarihinin en parlak devri olmuştur ⁸.

Olimpia adı, Oyunların kendisine izafe edildiği tanrılar tanrısı Zeus’un egemenlik bölgesi tasavvur edilen ve Selanik körfezine bakan 3000 m.ye yakın yükseklikteki Olimpos dağı ile bağlantılıdır. Zeus kültürüne bağlı olması dolayısıyla Peloponez’de Zeus tapınağın bulunduğu ve adına oyunların yapıldığı yere de Olimpia denmiştir. Bu kelimenin, oyunların kendisini de belirten bir kavram olduğu bir çok eski metinlerden anlaşılmaktadır. Bundan da şenliklerin arasındaki zamanı belirten ve Yunanlılar tarafından bir zaman ölçüsü ve takvim kavramı olarak kullanılan “Olympiaz ” meydana gelmiştir. Bir şenlikten öteki şenliğe kadar geçen zaman aralığını belirten bu kavram bugün Olimpiyat haline gelmiştir. Yanlış olarak ta bu terimleri birbirine karıştırdıkları olmuştur ⁸.

Olimpiyat oyunları, başlangıçta Pythia oyunlarının da zamanını tayin eden dinsel bir nedenle 8 yılda bir uygulanmıştır. Bir araştırmanın sonucuna göre, bu sekizer yıllık dönemler, ölülerin ruhlarının tekrar 8 yılda dirileceği inancı ve bunun

dolunaya rastlaması zorunluluğu ile ilgilidir. Bu 8 yıllık dönemler, ay yılı ile ondan 11.1/4 gün uzun olan güneş yılının ayarlanmasına ve daima dolunayda yapılması gereken şenliklerin, güneş aylarının aynı günlerine rastlamasına imkan verdiği için tercih edilmiştir. Buna göre oyunlar, esas dinsel tören günü olan 4.günü dolunaya rastlayacak şekilde, bir defasında Ağustos ,öteki defa da Eylül aylarının 2.yarılarında uygulanmıştır. Olimpiyat'ların Ispartalılar'ın Termopil savaşının (M.Ö. 480 Ağustos'unun 2.yarısı) yıldönümü ile ilgili olarak kutladıkları Karnea bayramı ile aynı zamanda yapılması, bu tespiti doğrulayacak niteliktedir. İlk zamanlarda palenelik karakter taşıyan bu oyunun esas hazırlanması için 8 yıllık aralık uygun bulunmuş iken, daha sonraları Yunan siteleri arasındaki ilişkilerin artması, bütün Yunan sitelerinin bir araya gelmesine ve bütün askıdaki sorunlarını çözümlenmelerine yarıyan bu şenliklerin arasının kısaltılmasını gerektirmiş ve Olimpiyatlar 4 yılda bir uygulanmaya başlanmıştır ²⁶.

Olimpiyatlar, M.Ö. 776 yılından başlayarak Roma egemenliği sırasında da devam etmiş ve son olarak M.S. 393 yılında uygulanmıştır. 1000 yıla yaklaşan tarihi içinde aralıksız olarak uygulandığını kesin olarak doğrulamak imkansızdır. Bilinen taraf, başından 264. Olimpiyat'(M.S.277)a kadar uygulanan bütün oyunların her birinden bir veya daha fazla şampiyon adının bulunması, bunun bulunmadığı yerde de dinsel töreni yöneten kimsenin adının ele geçmiş olmasıdır. Bu tarihten sonra ise, Atina oyunlarının listeleri de dahil olmak üzere M.S. 281-365 yılları, yani 265.-286. Olimpiyatları arasında bütün belgeler susmuştur. Bu 84 yıllık süre Avrupa'daki kavimler göçünün Yunan hayatını da duraklamaya uğrattığı devreye rastlamaktadır. Bundan sonra Olimpiyatların tarihinde, 287.-288. Olimpiyatlarda (M.S.369 ve 373)güreş şampiyonu olan Suriye'li Philumenos'un adına rastlamakta, nihayet İran asıllı Ermeni prenslerinden Varezdates'in 291.Olimpiyatlarda(M.S.385) kazandığı boks şampiyonluğu ile Olimpiyatların listesi son bulmaktadır ⁸.

Tanrı ve tanrıçalar adlarına düzenlenen büyük gösterilerin en büyüğü ve en önemlisi olan Olimpia'da başlıca 2 amaç hakimdir. Bunlar birincisi, vücut mükemmelliği önem veren soylu kişilerin dini yönden de maneviyatlarını takviye

etmeleri, ikincisi ise tüm siteleri sinesinde barındıran bu oyunlar sayesinde arada mevcut geçimsizlikleri ortadan kaldırmak ve dostluğu takviye etmektedir. Nitekim eski Yunanistan'ın ünlü şair ve filozofu PİNDAR bunu şu sözleriyle açıkça ifade etmekteydi:

“- Su nasıl en temiz gıda, altın nasıl zengin olmak için bir vasıta, güneş nasıl aydınlık nuru ise, Olimpia'da insanlar için en şerefli ve en soylu bir birlik vasıtasıdır”⁸.

4.3. ANTİK OLİMPİYAT OYUNLARININ UYGULANIŞI :

Panelenik ve yöresel yarışma şenliklerinin hemen hepsine olduğu kadar modern çağların Olimpiyat Oyunlarına da örnek olan eski Olimpiyat Oyunlarının organizasyonu, belli başlı kuralları, uyandırdığı ilgi ve etkileri yönünden incelemek, Yunan jimnastiğinden doğan agonistik ihtiyacının bu ideal uygulama alanı hakkında yeteri kadar fikir edinmeğe imkan verecektir. Vücudun gelişimine belli amaçlarla hizmet eden Yunan jimnastiğinde zamanla agonistğe, yani yarışma sanatına doğru bir gelişim ve oluşum görülmüştür. Bu planlı çalışma ile artan güç ve yeteneklerin, insanları birbiriyle boy ölçüşmeye itmesinin doğal bir sonucu ve görüntüsüdür. Fertleri bir zafer çelengi uğruna enerjilerinin son zerresine kadar harcamak için ateşleyen güç ve soylu tutku, Yunan site ve toplumlarını da aynı ölçüde harekete geçirmiştir. Her site en güçlü evlatlarını ortak yarışmalarda bütün Yunan aleminin gözü önünde şerefli bir zafer çelengi uğruna yarıştırmak ve bundan kendi payına düşen hisseyi almak için çalışmıştır²⁶.

İlk zamanlarda her sitenin ve şenlik yerinin kendisine mahsus ve yarışmacıların uyması için konulmuş kuralları vardı. Yarışmalara katılma izni yarışların yapılış tarzı ve sırası, sonuçların belli edilmesi ve duyurulması ile ilgili bulunan kurullarla bunlara aykırı hareketleri önlemek üzere tespit edilen cezalar her yerde ayrı ayrı uygulanmakta idi. Zamanla bunların da birleştirilmesine doğru gidildi. Olimpiyatlardaki usul ve kurallar bütün sitelerce benimsendi²⁶.

Olimpiyatlara katılma şereflerin en büyüğü idi. Ancak sitelerin bu oyunlara katılacak yarışmacılarını nasıl ayırdıkları, bunların siteleri adına tek veya takım halinde hangi yoldan katıldıkları hakkında kesin bir bilgi yoktur. Katılmağa cesareti olan bir kimsenin vücudunu önce bu işe çok iyi hazırlamış olmakla beraber, bu konudaki ayıklama Elis'te şenliklerden önce yapılan bir aylık hazırlık kampında olur ve başarısız ve beceriksizlere katılma izni verilmezdi. Fakat Olimpiyatlara katılma isteğinin kabulü, yarışmaların kutsallığına yaraşan çok sıkı şartlara bağlanmıştı. Bir defa mutlaka özgür ve kökten gelme bir Yunanlı olmak gerekirdi. Hatta İskerder'in atası Aleksandros, Yunan ırkından gelip gelmediği konusunda uyanan şüpheden ötürü, gençliğinde girmek istediği bir olimpik koşu yarışına sokulmamış, girme izni ancak durumunu ispatladıktan sonra verilmiştir. İkinci önemli şart ; evli çiftten doğmuş olmaktır. Üçüncü şart ; iyi ve şerefli bir vatandaşlık hakkına sahip olmaktır. Dine karşı suç işlememiş olmak, kana girmemiş olmak, herhangi bir suçtan geçmişi olmamak, lekesiz bir hayat sürmüş olmak, bu hakkı koruyan esaslardır. Mesela İran savaşları sırasında bu hizmetten kaçtığı tespit edilen bir aday yarışmalara katılmaktan alı konmuştur .Kutsal barışı bozanlar ve bu yüzden yükümlendikleri para cezalarını ödemeyenler, fert ve site olarak yarışmalara sokulmazlardı. Kutsal barış sırasında Olimpiyata yarışçı veya seyirci olarak gelecekler için başlayan dokunulmazlığın korunmasından yolları üzerindeki bütün siteler sorumlu tutulurdu. Nitekim bir zaman bir Atina'lının Olimpia'ya giderken Makedonyalı korsanlar tarafından soyulması üzerine Kral Philip, hem zararı ödemek, hem de türlü şekilde özür dilemek zorunda kalmıştı. Yine bir savaşçının kutsal ayda silahlı olarak barış bölgesine girmesi üzerine Isparta'lılar, o zaman için önemli bir yekun tutan para cezasının ödeyinceye kadar her türlü dinsel törenlere ve yarışmalara katılmaktan alıkonmuştur. Bütün bu hususlar önceden tespit edilir, gerisi Elis'teki hazırlık kampına bırakılır, nihayet yarışmalardan önce tanrı Zeus'un elinde yıldırım tutan heykeli önünde yapılan yemin bütün bu şartların en büyük yaptırım gücünü teşkil ederdi. Bu kayıtlamalara Olimpiyatların tarihi boyunca uyulduğu söylenemez. Nitekim Roma egemenliği devrinde Hristiyanlığın 2.yüzyılında imparatorluğun bütün halkına Roma vatandaşlığı hakkı bağışlandıktan sonra özgür olmak ve Yunan ırkından gelmek gibi şartlar kaldırılmış, oyunlar bu suretle uluslararası bir karakter kazanmıştır. Bu

zamandan sonraki şampiyonluk listelerinde yabancı adlara rastlanmasının nedeni de budur ⁴⁵.

Kutsal barış önceleri oyunlardan 1 ay öncesinden başlar ve 1 ay sonraya kadar sürerken, sonraları bütün Yunan dünyasını ilgilendiren şenliklere çok uzak ülkelerden gelen dikkate alınarak, bu süre oyunlardan 3 ay önce başlatılmıştır. Barışın koruyucusu tanrısı da Dorlar'ın Apollon'u idi. Bu garanti altında Olimpiyatlar her 4 yılda bir yarışmalar vesilesiyle bütün Yunanlıların biraraya gelmesine imkan sağlamıştır. Olimpiyatlar yaklaşınca memleketin dört bucağına dağılan haberciler, bu mutlu olayı halka duyururlar: " Zeus'un bayramı gelmiştir. Artık bütün anlaşmazlıklar bitmeli , silahlar bırakılmalıdır. Yurdun her bucağından, karadan ve denizden gelecek bütün yolcular, Zeus'un konuksever toprağında yapılacak toplantıya katılmalıdır! " ⁴⁵.

Gerçekten bu tanrı barışı sırasında genel olarak düşmanlıklar unutulur, tanrının onuruna her tarafta bir dostluk ve kardeşlik havası eserdi. Buna aykırı hareket edenler , yukarıda bazı örnekler verildiği gibi , ağır şekilde cezalandırılırdı. Olimpia'da Zeus'un koruyuculuğu altında her türlü anlaşmazlıklar çözümlenir, siteler arasındaki ticaret ve ulaştırma ilişkileri gözden geçirilir, yenilenirdi. Sitelerin bayram elçileri yurtlarının mesajlarını ve tanrı hediyelerini birlikte getirirler, bunları tören gününde yerlerine ulaştırırlardı. Gemiler ve araba katarları, deniz aşırı ve karadan gelen halkı Peloponez'in bu küçük toprak parçası üstünde biraraya getirirdi. Her ırk ve dil kolundan yüzbinlerce Yunanlı bu mutlu olayın heyecanını hep birlikte yaşardı. Bu toplantı, aynı zamanda bütün Yunan halklarının bilmesi, öğrenmesi gereken sorunların kendilerine duyurulması için de güzel bir fırsat olurdu. Burada düşünürler, filozoflar, şairler, yaratıcı sanatkarlar eserlerini ortaya koyarlar; halkın güzele, iyiye karşı olan ilgisini uyandırır ve güçlendirirlerdi ²⁶.

Olimpiyatların başlamasından iki hafta önce dini ayinleri yönetecek rahiplerle müsabakada hakemlik yapacak soylular Olemp'e gelerek kendileri için hazırlanan özel dairelere yerleştirilir ve hazırlıklara girişirlerdi. Müsabakaların tertibiyle görevli bulunan ve " Helledonisis " adını taşıyan heyet, sporcuların kayıtlarını yapar ve

idmanlarına nezaret ederdi. Bundan başka, sitelerden gelen delegelerin teşkil ettikleri "Amphitron" adıyla bir heyet daha vardı ki bunun da görevi, yarışmalarda çıkacak anlaşmazlıkları halletmek ve bir karara varmaktı. Helledonisis heyetinin "Helledonikay" adıyla anılan üyeleri 2-3 kişiydi. Ancak Olimpiyatlardaki rağbetin artmasıyla bu heyet de 10 kişiye kadar yükselmişti. Yarışmaların yönetimiyle görevli soylu hakemler atletlere oyunların şartlarını teker teker anlatırlar ve sporculara yemin ettirirlerdi. Yarışmalarda birinciliği kazanan atletlerin başlarına zafer çelenklerini koymak şerefini ise başhakeme ait bulunurdu ²⁶.

Yarışmacılar, oyunların başlamasından 30 gün öncesinden Elis'teki bir antreman kampında bulunmak ve burada hellanodiklerin yönetiminde sık çalışmaya katılmak zorunda idiler. Aslında Elis'teki bu kampı hazırlık 10 ay öncesinden açık olmakla beraber yarışmacılar hazırlık süresinin 9 aylık kısmını kendi memleketlerinde geçirdikleri taktirde bunu ispatlamak, hatta Zeus önünde yapacakları yeminle de doğrulamak zorunda idiler. 30 günlük bu hazırlık süresinde yarışmacılar her gün kızgın güneş altında sabahtan akşama kadar çalışırlar, yorulurlar ve yoğrulurlardı. Ancak bu ağır şartlara dayanabilenler, seçkin ve değerli örnekler sayılarak, kendilerine tanrıların manevi huzurunda, Yunan halklarının önünde mücadele etmek şerefi bağışlanırdı. Seçilenlerin adları Hellanodikler tarafından duyurulur ve hepsine birden "Haydi Olimpia'ya, stadyona koşunuz ve muzaffer erkekler olarak kendinizi gösteriniz!" diye katılma izni verir, kendilerini yeteri kadar hazırlamayanlara da "Nereye isterlerse oraya gitmeleri" söylenirdi ⁴⁵.

Oyunlar, son derece görkemli ve gösterişli bir törenle açılırdı. Oyunlara tüm atletlerin iştirakiyle yapılan büyük geçit töreninden sonra topluca Olimpia Tapınağına gidilirdi. Yarışmaları yönetecek hakemler dürüst davranacaklarına, sporcularda törelere ve yasalara harfiyen uyacaklarına dair buradaki o ünlü Zeus heykelinin önünde yemin ederlerdi ⁴⁵. Zeus'un elinde yıldırım tutan heykeli önünde ettikleri kutsal bir yeminle "10 ay süre ile bir Yunan gymnazyonunda yarışmalar için hazırlandıklarını" doğrulayıp "yarışmalar da şerefsiz bir davranışta bulunmayacaklarına, yarışmaların kurallarına tamamıyla uyacaklarına" and içerlerdi. Bundan sonra toplu halde stadyona gelen yarışmacıların adları, soyu, sopy,

girecekleri yarışma türleri, bugün ki spikerin yerini tutan Keryx'ler tarafından halka duyurulurdu. Yine bu anda da her özgür Yunanlının, bildiğini ispatlaması şartıyla, herhangi bir yarışmacıya itiraza hakkı vardı. Burada bütün yarışmacı ve gönüllülerin katıldıkları kısa bir duadan sonra grupları belli etmek için gümüş bir kutudan kuralar çekilir ve yarışmalara başlanırdı ²⁶.

4.3.1. ANTİK OLİMPİYAT OYUNLARININ SÜRESİ VE PROGRAMI

İlk zamanlarda 1 gün içinde biten oyunlar zamanla spor dallarının ve sporcu sayısının artması karşısında 5 güne kadar çıkarılmıştı. Olimpiyatların gün sayısı 5 günden yukarı çıkmamıştı ⁴⁵. M.Ö.472'den sonra 5 güne çıkarılan oyun sürelerinde, her gün öğleden önce, öğleden sonra ve akşam programları yapılırdı ³¹.

1.Gün

Öğleden önce:Yarışmacılar ve hakemlerin yemin etmelerinin ardından, gençlerin koşusu, boks ve güreş yarışmaları.

Öğleden sonra:Ünlü filozof, tarihçi ve şairlerin konuşmaları, kültürel ve sanatsal gösteriler.

2.Gün

Öğleden önce:Hipodroma toplu gidiş, araba ve at yarışmaları.

Öğleden sonra:Pentatlon (Disk, cirit, atlama, koşu ve güreş) karşılaşmaları.

Akşam:Dini törenler, zafer şarkıları, toplu yemek.

3.Gün:

Öğleden önce:Hakemlerin, Yunan şehir devletleri elçilerinin, yarışmacıların katıldıkları resmi tören.

Öğleden sonra:Koşu yarışları.

Akşam:Resmi yemek.

4.Gün

Öğleden önce:Güreş.

Öğleden sonra:Boks ve pankration,zırhlı koşu yarışmaları.

5.Gün

Derece alan yarışmacıların Zeus tapınağına yürümeleri, zeytin dalı taç töreni , zafer törenleri ve kutlamalar ³¹.

4.3.2. Yarışmacıların Yaş Kategorileri:

Yarışmalara katılmalarına izin verilenler fizik ve psikolojik durumlarına uygun düşen yaş gruplarına ayrılırlardı. Çocukluktan kurtulup vücutları yarışmalar için güçlü hale gelenlerden 20 yaşına kadar olanlar Paides :gençler, yukarı yaştakiler de Andres: yetişkinler grubunu teşkil ederdi ⁸.

4.3.3. Ödül Dağıtma Töreni :

Şenliklerin son günü sabahleyin Zeus tapınağı önünde toplanan halka şampiyonların adları, soyları, yurtları boru ve trampet eşliğinde spikerler tarafından duyurulurdu. Seyircilerin , özellikle şampiyonun mensup olduğu site halkından orada bulunanların coşkun heyecanı, Yunan halkının bu işte bulduğu sınırsız zevk ve

sevincin ölçüsünü gösterirdi. Hayatta ölümsüzlük bağışlayan bu kutsal andan daha güzel bir yaşantı düşünülemezdi. Gösterdikleri üstün başarılarından ötürü galipleri bir şeref ödülü ile değerlendirmek en doğal ve eski bir gelenektir. Bu şeref ödülünün değeri ve türü, şenliği düzenleyen sitenin zenginliğine, örf ve adetlere göre değişir, çoğu zaman bunlar, organizatör sitenin koruyucu tanrısının veya onuruna şenliğin yapıldığı tanrının bir hediyesi sayılırdı. Zamanla ödülün gerçek değeri daha az önem ve galibin başarısını zeytin, defne, çam, hurma ve çelenk dallarıyla değerlendirmek, halkın ve tanrıların sevgisini bunlarla ifade etmek gibi çok güzel bir gelenek yerleşmiştir. Şan ve şeref, kamuoyunun değer ölçüleriyle ilgilidir. Çelenkler, bu değerlendirmenin maddi sembolleridir. Özellikle bu çelenklerin tanrıların kutsallığına da bağlanması, ona ulaşmayı sağlayan başarının değerini büsbütün artırır. Zafer çelenkleri bu tören sırasında yarışmacıların yöneticileri, yani Helladonik'ler tarafından ilgililere, adları çağrılmak suretiyle verilir, halk bunları çiçek yağmuruna tutardı⁸. Bu taç çelenklerin hazırlanması da yarı bir törene tabii idi. Rahipler tarafından tayin edilen kutsal bir ağaçtan, soylu bir çocuk tarafından altın bir balta ile kesilen dallar yine soylu kişiler tarafından taç haline getirilirdi. Bu çelenk tacı başına giymek şerefine erişen atlet en yüksek mertebeye ulaşmış olurdu. Başlarına zafer çelenği konulan atletler özel bir tapınağa giderek dua ederlerdi. Bu dini ayin sırasında muzaffer atletlere hemşehrileri tarafından da çeşitli armağanlar sunulurdu⁴⁵.

Basit görünümlü bu ödüllere karşılık galipler için yapılan onurlama törenleri ve gösterileri onları nerede ise tanrı düzeyine çıkaracak kadar parlak ve renkli olurdu. Halkın bu konuda ki duyarlılığı, ilgi ve katkısı bir tutku halinde belirirdi. Hele şampiyonun çıktığı sitenin, kendileri adına mücadele eden ve bu emsalsiz şan ve şerefe ulaşan çocuklarını kutlarken gösterdiği heyecana ölçü olmazdı. Kendisiyle birlikte yurdunu da bütün Yunan halkları önünde bu şan ve şerefe ulaştıran kahraman evladını olabildiğine değerlendirmek, site halkı için çok zevkli bir ödev olurdu. Şenlik yerinde yapılan bu tören, programda belirtildiği gibi, o akşam şehrin yöneticileri tarafından Prytaneion'da verilen bir ziyafetle son bulurdu⁸.

Şampiyona ve onun bütün soyuna ölümsüzlüğün mutluluğunu bağışlayan bu törenden sonra onun için yurduna dönüşünde yapılan asıl karşılama ve onurlama töreni başlar, bu olay gerçek bir zafer olayı niteliği taşırdı. Şampiyonlar bir kahraman edasıyla yerine ve sitesine göre, bazen yüzlerce beyaz at koşumlu zafer arabalarının içinde, başında zafer çelengi, üzerinde süslü bir pelenin olduğu halde, şehre girerler, halkın coşkun gösterileri arasında doğruca tapınağa giderek çelenklerini bir dinsel törenden sonra tanrılarına sunarlardı. Bazı yerlerde kahramanın şehre normal kapılar kullanılmaz, etrafı çeviren kale duvarlarında delikler açılarak arabası buradan şehre sokulurdu. Bu davranış, böyle kahramanlar yetiştiren bir yurdun, kendisini korumak için artık bu gibi savunma duvarlarına ihtiyacı kalmadığı anlamını taşırdı. Şampiyonun ünü, ölmez eserlere nasip olan bir genellik ve süreklilikle kuşaklara ve çağlara intikal ederdi ⁸.

Önceleri tek yarışma olan stadyon koşusunu kazanmak pek şerefli bir zafer sayılırdı. Şenliği takip eden 4yıllık zaman aralığının, bu koşuyu kazananların adıyla anılması bir gelenek olmuştu. Bu konudaki ilk kişinin; Elis sitesinden Koroibos adındaki bir şampiyon olduğu bilinmektedir ⁴⁵.

4.4. ANTİK OLİMPİYATLARDA YAPILAN SPORLAR

Antik Olimpiyatlarda yapılan yarışmalar arasında koşular ve güreşler baş sırayı alırdı. M.Ö.776 yılında tek bir stadyum koşusu yapılmıştır. Zamanla bunlara atmalar, atlamalar, boks ve araba yarışları dahil edilmişti ⁴⁵

-Koşular; sürat ve mukavemet olarak ikiye ayrılıyordu. M.Ö.520 yılında Olimpiyat programına konulan "Hoplito Dromos" ile koşuların kategorisi 3'e yükselmiş oldu. Hoplito Dromos; zırhlı ve teçhizatlı koşuydu. Bu koşuda amaç zorlukla mücadele olduğundan yarış pistine kalın bir kum tabakası örtülürdü. Üzerlerinde zırhlı elbiseleri, başlarında demir miğferleri olan yarışmacılar ellerinde mızrak ve kalkan olduğu halde koşarlardı. Bu koşuya en namlı kumandanları dahi katıldıkları görülürdü. Bu yarışmanın mesafesi 2 veya 4 stadyum idi. 1 stadyum 192 m. 27 cm.ye tekabül etmekteydi. Spor alanlarının boyu 1 stadyon olduğundan, buraları stadyon adıyla anılmış ve günümüze stadyum olarak ulaşmıştır ⁴⁵

-Atmalar da Olimpiyat Oyunlarında önemli yarışmalar arasında yer alırdı. Atmalar kadar büyük ağırlıkları kaldırmak da önemliydi. Olimpia'da bulunan ve oradaki müzede saklanmakta olan 143.5 kilo ağırlığındaki bir taşın üzerinde "Bunu, Eritrea'lı Bybon elleriyle kaldırıp başının üzerinden geçirerek atmıştır." İbareleri yer almaktadır. Eski Olimpiyat Oyunları kahramanlarından Polidames'in çakmak taşından yapılma diskini müsabaka yerine 2 kişinin zor getirdiği, bir oturuşta kızarmış koca bir sığırı yiyen Kritonlu atıcı Milo'nun diskinin ise yerinden kalkmayacak kadar ağır olduğu bilinmektedir. Bunlara karşılık halen Vatikan Müzesinde bulunan, eski Olimpiyat Oyunlarına ait bir diskin ağırlığının sadece 7 kg geldiği görülmektedir⁴⁵.

-Eski Olimpiyat Oyunlarında yer alan bir diğer atma da cirit idi. Homer'in kahramanları arasında da cirit atıcılarının önemli bir yerinin bulunması, bu spor dalının Olimpiyatta önemli bir yarışma olduğunu göstermektedir. "Ankyla" adı verilen özel bir ilmiğe parmak geçirilmek suretiyle atılan bu ciritlerin bir insan boyundan kısa ve çam ağacından yapılma olduğu bilinmektedir⁴⁵.

-M.Ö.708 yılında atmalarla birlikte atlamalar da Olimpiyat Oyunları programı içine dahil edilmişti. Atlamalar, uzunluğa ve derinliğe olmak üzere 2 bölüme ayrılıyordu. Uzunluğuna olanlar, düz bir zemin üzerinde, hız alarak zıplayıp ileri doğru atlama idi ki, bunun günümüzdeki uzun atlamadan tek farkı atletlerin ellerinde ağırlıklar olduğu halde yarışmalarıydı. Derinliğine atlama ise, yüksek bir yerden aşağıya atlama idi ki, bunun günümüzdeki yüksek atlama ile en ufak bir benzerliği bulunmamaktadır⁴⁵.

-Eski Olimpiyat Oyunlarından günümüze intikal eden sporlarından biride güreştir. "Pale"adıyla anılan güreşin Olimpiyata girişi, oyunların ihdasıyla başlamıştır. M.Ö.632 yılında yapılan 37.Olimpiyatta gençler,624 yılında yapılan 39. Olimpiyatta da çocuklar arasında güreş müsabakaları oyunlara dahil edilmiştir. Eski Yunan güreşinde yumruk ve tekme dışında her türlü el ve ayak oyunlarının uygulanmasına, hatta parmak bükülmesine, çelme takılmasına ve bogaz sıkılmasına

dahi izin verilirdi. Ancak zamanla bu spor da soysuzlaştı. Taşıdığı havayı tamamen yitirerek, kol ve bacak kırmayı, göz çıkarmayı, hatta boyun koparmayı mübah sayan vahşi bir şekle büründü. Ve Olimpia’da güreş müsabakaları bir spordan ziyade bir ölüm kalım mücadelesine dönüştü⁴⁵.

-20.Olimpiyattan itibaren oyunlara dahil edilmiş olan boks da zamanla güreşin talihsiz akıbetine uğramaktan kurtulamadı. Şekil itibariyle modern boksa tamamen benzeyen, hatta idmanlarında dahi bugün ki kum torbalarının benzerleri kullanılan boks da tamamen vahşi ve öldürücü bir görünüş aldı. Kurşun levhalarla sarılı yumruklar ve muşta benzeri maddenî aletler bu sporun içine kan dökücü silahlar olarak girdi⁴⁵.

-25.Olimpiyattan itibaren,2 yada 4 at tarafından çekilen 2 tekerlekli arabaların yarışı da faaliyet programına dahil edilmiştir. “Şar”adını taşıyan bu arabaların yaptıkları yarışlar oyunların en ilgi çekici ve heyecan uyandırıcı gösterileri olarak yıllar boyu sürüp gitmişti⁴⁵.

-Zamanla atlama, koşu, disk, cirit ve güreşten ibaret komple bir spor olan Pentatlon da Olimpiyatın çerçevesi içine katıldı. Bu beşli yarışma pek kısa bir zamanda Olimpiyatların en gözde sporlarından biri haline geldi. Vücutlarında kuvvetin ve hızın en güzel ahengini veren pentatlon galipleri halkın gözünde “en güzel, en güçlü “ insanlar olarak değer buldular. M.Ö.708 yılında pentatlon yarışmasının ilk galibinin; Isparta’lı Lampis olduğu bilinmektedir⁴⁵.

4.5. ANTİK OLİMPİYAT OYUNLARINDA ÖNE ÇIKAN İSİMLER VE OLAYLAR

-Eski Olimpiyat Oyunları yazılı kaynaklardan edinilen bilgilere göre ilk kez Yunanistan'da yapıldığı ve resmi olarak M.Ö.776 yılında başladığı kabul edilmektedir. Antik Olimpiyatlar M.S.392 yılına kadar dörder yıllık aralarla 292 defa düzenlenmiş ve 1168 yıl devam etmiştir⁴⁵.

-İlk Olimpiyat şampiyonu, M.Ö. 776 yılında 1. Oyunlarda 192 metrelik yarışta kazanan Olis'li Koroibos'tur⁴⁵.

-Eski Olimpiyat Oyunlarında pek büyük yankı uyandıran olaylardan biri de Phigalia'lı Arhachion olayıdır. M.Ö. 572 ve 568 yıllarında yapılan 52.ve 53. Olimpiyat Oyunlarında Pankreas şampiyonluklarını kazanan Arhachion , 54. Olimpiyat'ta yine Pankreas'ta 3.şampiyonluğu kazanırken er meydanında yiğitçe can vermişti. Adı Olimpiyat tarihine ölümsüz bir kahraman olarak geçmiştir⁴⁵.

-Kroton'lu Milan , 60-66 oyunlar arasında 6 defa Olimpiyat güreş şampiyonu olarak kırılması güç bir rekor elde etmiştir²⁶.

-Boksör, pankreasçı ve uzun mesafe koşucusu Thasoslu Theagenes her üç dalda da şampiyonluk kazanmıştır²⁶.

-Keramoslu Parites 212.oyunlarda bütün yarışmalara iştirak ederek hepsinde birinci olmuştur²⁶.

-Pankreas'ta uzun yıllar şampiyonluk kazanan ve bu dalda zamanın tek ismi olan Herkül'dür²⁶.

-85.oyunlarda uzun mesafe koşan Spartalı atlet Lodos aşırı sıcaklar ve gayreti nedeniyle hayatını kaybetmişti. Bu oyunlardan sonra Lodos'un heykeli dikilerek adı bir stadyuma verilmiştir²⁶.

-M.Ö.7.asırda Chionis adlı bir atlet üzerinde ağırlık olduğu halde 7.05 m. uzun atlamıştır²⁶.

-Olimpia'da bulunan ve oradaki müzede saklanmakta olan 143.5 kg ağırlığında ki bir taşın üzerinde "Bunu Eritya'lı Bybon elleriyle kaldırıp başının üzerinden geçirerek atmıştır." sözleri yazılıdır ²⁶.

-M.S.369 ve 373 yıllarında 287 ve 288. Oyunlarda Suriye'li Philumenos güreşte 2 defa şampiyonluk ve olimpiyat kayıtlarına geçmiş en son sporcudur ²⁶.

- Olimpiyat tarihine geçmiş birde şampiyon aile vardır. Baba Diagonos 79. Oyunlarda boksta, 3 oğlundan Damagetos 82. oyunlarda pankreasta, Akusilos 83. Oyunlarda boksta ve Dorieus 87-89. Oyunları arasında 3 defa pankreasta şampiyon olmuşlar. Diagos'un torunu Eukles 96. Oyunlarda boksta öbür torunu Peisiroda ise 98. Oyunlarda gençler boks şampiyonu olmuşlardır ²⁶.

- Olimpiyatların organize ediliş sebepleri arasında dini, sosyal, siyasi ve kültürel sebepler sayılabilir. Tanrı Zeus'u anmak ve sürekli savaş halinde bulunan site devletleri arasında barışı tesis etmek amacı ile yapılan olimpiyatlarda sporcular çıplak olarak yarışır, kadınlar ve köleler oyunlara katılamazlar ve hatta seyredemezlerdi⁴⁹

- Olimpia'da yıllar ilerledikçe sporların çoğalması ve mücadelenin artması, bu oyunların gittikçe artan bir ilgi uyandırmasına yol açmıştı. Olimpiyata iştirak ile birlikte seyretmeye gelenlerin sayısı da her oyunlarda biraz daha artmış ve heyecan tansiyonu da o ölçüde yükselmişti. Oyunlar için tüm sitelerden sporcularla birlikte seyirciler de gelirdi. Ancak kadınların oyunları seyretmeleri kesinlikle yasaktı. Kadın olarak yalnız Toprak Ana Tapınağının Baş rahibesi oyunları takip etme imtiyazına sahipti. Baş rahibenin, Altis adını taşıyan stadyumda özel bir yeri bulunmaktaydı ⁴⁵.

Altis'in duvarlarından içeri girecek kadınların ölüm cezasına çarptırılacaklarına dair kesin yasalar yürürlükte bulunuyordu. Kadınlar ; babalarının, kocalarının, kardeşlerinin ve oğullarının oyunlarda başarı kazanabilmeleri için ancak tapınaklarda ilahlara dua edebilirlerdi. Onlara sadece bu hak tanınmıştı. Bu ağır ve kesin yasaların yürürlükte bulunduğu devirlerde, Olimpiyatta büyük ün yapmış değerli bir şampiyon ve ünlü bir kahraman olan Rodoslu Diagora'nın genç yaşta dul kalmış kızı Kallipateria, bin bir meşakkatle ve bizzat meşgul olmak suretiyle yetiştirdiği oğlu Peisidoros'un yapacağı müsabakaları görmek ve ona moral verebilmek için her şeyi, hatta ölümü bile göze almış ve erkek kılığına bürünerek oğlunun antrenörü olarak Altis'e girmişti. Boks müsabakaları devamınca oğluna antrenörlük yapan genç kadın, biricik oğlu Peisidoros'un şampiyonluğu kazanması üzerine öylesine heyecanlaşmıştı ki, gözü hiç bir şeyi görmemiş ve şampiyon oğlunu kucaklamak için kollarını iki yana açıp ona doğru koşarken elbisesinin önü birden açılmış ve göğüsleri meydana çıkıvermişti. Genç şampiyona yapılan tezahüratla çalkalanmakta olan Altis o anda bir ölüm sessizliğine bürünüvermişti. Altis'in duvarlarını aşan kadınların cezası, Nika dağındaki Tyrairon kayalığından aşağıya atılmak suretiyle ölümdü. Ancak kahraman payesine ulaşmış bir şampiyonun kızı, 2 şampiyonun kız kardeşi, 1 şampiyonun karısı ve nihayet o anda bir de şampiyon ansı olmak mutluluğuna erişen Kallipateria hakkında bu yasa ilk ve son defa tatbik edilmiş, genç kadın affa uğramıştı.(98. Olimpia M.Ö.388) ⁴⁵.

-Zamanla Olimpiyatların katı yasaları da değişti. Altis'in kapıları kadın seyircilere açıldı Sonra bu da yetmedi, kadınlara Olimpiyat yarışmalarına katılma hakkı da tanındı. Bu arada Lakedemanya'lı kadınların Olimpiyatlarda yapılan "pijula" adını taşıyan dövüşlü güreş müsabakalarında ki maharet ve becerileri dillere destan oldu ⁴⁵.

- Olimpiyat Oyunlarına katılanların saf Elen ırkından olmaları, cinayet ve suç işlememiş olmaları şarttı. Başlangıçta yalnız Dorlar, Elisler ve Arkadlar bu oyunlara çağrılırdı. M.Ö.711 yılında bütün Yunanlılara açıldı. Sonra bu da kaldırıldı.

Sonuncudan bir önceki Olimpiyatta pijula galibinin bir Ermeni prensinin olması da bunu göstermektedir ⁴⁵.

- “ Atinalı Kalipso “ adlı bir atlet, pentatlonda kendisine rakip olabilecek sporcuları parayla satın almıştır ⁴³.

-M.Ö 332’de yapılan oyunlarda bir yarışçı kendisine yenilmesi için rakibine 300 Drahmi vermiş, bunu da yarışmalardan sonra, nasıl olsa kazandım diyerek söylemekten kaçınmamıştır ⁴³.

-Siteler arası rekabetin yoğun olduğu M.Ö. 4.yüzyılda, Sykion ve Kleora şehirleri halkı Telekias adlı bir genci, kendilerine ait olduğunu ileri sürerek paylaşmak için diri diri parçalamışlardır ⁴³.

-Roma İmparatoru Neron , Olimpiyat Oyunlarının önemi ve halk üzerindeki etkisini bildiğinden kendisinin oyunlara iştirak etmeden şampiyon ilan edilmesini istemiş ancak zor şartlarda da olsa Yunanlıların sert tepkisi yüzünden bu isteği yerine getirilmemiştir. Bunun üzerine Neron 5.000 kişilik korumasıyla beraber Olimpia’ya gelmiş ve oyunlara atlı araba dalında iştirak etmiştir. Yarışmayı sürekli önde götüren Neron, bir dönemeci dönerken arabası devrilmiş, ancak diğer yarışmacılar, Neron’un arabasının muhafızları tarafından düzeltilip yarışa yeniden başlayana kadar beklemişler ve bu durumda yarışı Neron birinci olarak bitirmiştir ²⁶.

4.6. ANTİK OLİMPİYAT OYUNLARININ AMAÇLARINDAN UZAKLAŞTIRILARAK KAPATILMASI

Antik Olimpiyat Oyunlarının yaşanan parlak dönemleri zamanla , şampiyonluğun bir politik güç gösterisi ve imtiyaz kazanma yolu olarak görülmesi sebebiyle gerilemeye başlamıştır ²⁶.

Sitelerin, devamlı kendilerinden şampiyon çıkartma hevesleri ve kendilerini her yarışmada temsil ettirme istekleri yeni ve güçlü şampiyon adayları aramaya

yönelmiştir. Elde ettikleri başarılı sporcuları koruyabilmek içinse her türlü yola başvurmaya başlamışlardır. Sporculara büyük maddi imkanlar sağlamışlar, bunu gittikçe artırmışlardır. Bu durum sporculara amatörlükten daha cazip gelmeye başlamış ve büyük bir kısmı esas mesleklerini bırakarak tamamen iyi bir gelir kaynağı olan spora yönelmiştir. Bu da profesyonelliğin doğuşu olmuştur. Profesyonelliğin doğuşu ilerde Yunan sporunun gelişmesine büyük katkılarda bulunmuştur. Nacak Olimpiyat ruhunun dejenerasyonuna neden olmuştur. Hem kendilerine hem de ülkelerine daha fazla şampiyonluk kazanarak kazançlarını artırmak ve servetlerini çoğaltmak amacıyla yarışmalara giren sporcular, artık kutlama çelengine önem vermez olmuşlardı. Bu tür ödülleri almak sporcular için ideal olmaktan çıkmıştı²⁶.

Maddiyatın ön plana çıkmasıyla yarışmacılar arasında "ne pahasına olursa olsun kazanmalıyım" tutkusu da arttı. Maddi değerlerin bu denli etkili olması, oyunları yavaş yavaş dejenere etmeye ve sportif amaçlarından uzaklaştırmaya başlamıştı. Profesyonelliğin olimpiyat üzerinde yaptığı tahribat birden ortaya çıkmadı. Zaman içinde kendisini gösterdi²⁶.

Oyunların en ciddi yapıldığı dönemlerde yarışmalara sadece Grek kolonilerinden Yunan asıllı soylular ve sabıkasızlar alınırdı. Daha sonraları barbar atletler diye anılan Giritli ve Sicilyalı yabancılar oyunlara kabul edilmeye başlandı. M.S.146 yılında Romalıların Yunanistan'ı işgalleriyle beraber olimpiyatlara iştirak etmeleri, oyunların bozulmasında önemli etkenler olmuştur. Romalıların hakimiyeti sonunda kabul edilen gevşek örf ve adetlerin tesiri ile Yunanistan'ın genel ve özel hayatında önemli değişimler meydana geldi. Romalıların kendilerini oyunlara zorla kabul ettirmeleri sonucunda oyunların kaderi değişmiş oldu²⁶.

Romalılar oyunlara sporculuktan ve yarışmacılıktan uzak bir sirk görüntüsü de vermişlerdir. Birbirleriyle kıyasıya silahlı mücadele eden gladyatörler, sonu ölümle biten düellolar yaparak halkı ve imparatoru eğlendirmişlerdir. Bütün bunlar, tamamen barışçı ve dini amaçlarla kurulan ve buna uzun yıllar riayet edilerek savaş

halindeki insanların bile bir araya gelip sportif faaliyetlerde buldukları Olimpiyat Oyunlarının temiz ruhunu kirletmiş, amaçlarından saptırarak karanlık bir dönemin eşğine getirmiştir²⁶.

Romalıların M.S.324 yılında Hıristiyanlığı kabul etmelerinden sonra, dinsel ağırlıklı yapılan olimpiyatların yapılış tarzlarında inme ve çıkmalar görülmüştür. Romalılar, Yunanlıların tapınaklarına ve burada yapılan törenlere dolayısıyla da Olimpiyat Oyunlarına zaman zaman engel olmuşlar, ancak İmparator Julianus Apostata ve Valens zamanlarında bu duruma engel olunmuştur. Buna rağmen M.S.4. yüzyılın sonuna kadar zorlama çabaları devam eden oyunlar, nihayet fanatik bir Hıristiyan olan İmparator I.Theodosius tarafından M.S 393 yılında 292. Olimpiyat Oyunlarından 1 yıl sonra, dinsizlik ve putperestlik gerekçesiyle kapatılmıştır²⁶.

II.Theodosius'da, yeni bir ferman yayınlayarak Olimpia'dan geriye kalan mabet ve tesisleri yıktırılmış, doğal felaketlerde kalıntıları yok etmiştir. Böylece tarihin çok öncelerinde başlayıp, M.Ö.776'da I. Olimpiyatlardan itibaren düzenli olarak yapılmaya başlanan, M.S.393 yılına kadar 1169 yıl devam eden ve 292 kez tekrarlanan Antik Olimpiyat Oyunlarına 1503 yılı sonraya rastlayan 1896 yılına kadar ara verildi²⁶.

4.7. DİNİ VE SİYASİ YÖNDEN ANTİK OLİMPİYAT OYUNLARI

Oyunlar bazı tarihçilere göre tamamen dini temeller üzerine kurulmuştur. Tanrı Zeus adına yapılan dini törenlerin sadece küçük bir parçasıydı Olimpiyatlar. Belki de bu nedendir ki ; ilk zamanlarda yapılan Olimpia törenlerinde spora ayrılan süre sadece 1 gündü ve bir tek koşudan oluşan yarıştı. Ancak burada esas üzerinde durulması gereken oyunların dini karakteri yanında katılanlar açısından bir siyasal yönünün bulunmasıdır. Oyunlara katılan siteler ve fertler için Olimpiyatlar bir güç gösterme ile güç kazanmanın tek yoluydu. Site devletlere başkan olmak isteyenler

veya başkanlıklarını sürdürmek isteyenler Olimpiyatları bir araç olarak kullanırlardı. Bunlar için oyunlar kendilerini ve zekalarını gösterebilecek en güzel fırsattı. Grek kolonileri, kendi güçlerini diğer kolonilere gösterebilmek ve onlar üzerinde bir üstünlük kurabilmek için her yola başvurarak Olimpiyatlarda şampiyon olmak isterlerdi ²⁶.

Olimpiyat Oyunları, Yunan toprakları üzerinde ayrı kültür ve idari yönetimlere sahip 20 site devletinin biraraya getirilmesi, bunların ortak yanlarının meydana çıkarılarak temaslarda buldukları diğer yabancı kavimlerden Yunanlıların ayırt edilmesinde önemli rol oynamıştır ²⁶.

Antik Olimpiyatların ,”barışın kurumsallaştırılması” gibi kutsal bir amacı gerçekleştirmek ve onu bütün site devletleri halklarına benimsetmek, yapılış amaçlarından birisidir. M.Ö.776’daki 1. Oyunlardan önce biraraya gelen savaş halindeki 3 Yunan site devletinin kralları aralarında oyunlar için ilk antlaşmayı yapmışlar ve yalnız Olimpiyatlar süresini kutsal barış dönemi olarak ilan etmişlerdir. Oyunların ilk tarihlerde, 1-2 gün kutsal barış dönemi olduğu halde, sonraları bu süre oyunların başlamasından 3 ay önce başlatılmış ve 1 ay sonrasına kadar sürdürülmüştür. Bundan esas amaç olarak barışın ve biraraya gelmenin benimsetilmesi arzu edilmiştir. Barışın ilan edildiği süre içerisinde Olimpia bölgesine silahlı tek kişinin bile girmesine müsaade edilmezdi. Barış sadece Olimpia’da olmaz, bütün Yunanistan’da ilan edilirdi. Barış süresinin uzun tutulmasının nedeni olarak, sporcu ve seyircilerin seyahatları anında en küçük bir zarar görmelerinin bedelini olayın meydana geldiği bölgenin sorumluları öderdi ²⁶.

Oyunlar yurdun dört bir yanından sporcu kabileleri yanında, kültür ve sanat çevrelerinin,tüccar, esnaf ve ülke yöneticilerinin biraraya geldikleri, şair, ressam ve filozofların barış mesajları verdikleri bir merkez olarak ta kullanılırdı. Burada siteler arasında ve yabancı ülkelerle olan siyasi ve hukuki problemler çözümlenmeye çalışılırdı. Çeşitli iş ve ticari anlaşmalar yapılarak, Olimpia her alandaki insanların kaynaşmalarına imkan sağlardı ²⁶.

Yunanlılar, Olimpiyat Oyunlarının yozlaşmasına özellikle çok dikkat göstermişlerdir. Oyunların bir dalında dahi yozlaşma olduğunda sanatçılar, filozoflar devreye girerek halkı uyarma, teşvik etme yollarını aramışlar. Bunlardan Yunan yazarı Lukian, büyük olimpiyat sporcularını da örnek göstererek bir diyalogunda şöyle demiştir.” Çok az kişi memleketi ve kendisi için bu büyük serveti arzuluyor. Demek istediğim kişilerin ve vatanın özgürlüğü, refah, şan ve yerli festival memnuniyet hazzı ve emniyet kısacası tanrıların bahsettiklerinin en güzeli. Bütün bunlar Olimpiyat şampiyonluğu ve takılan her çelenkte birbirine bağlanır²⁶.

Yunanistan’ın, politik ve kültürel yönden önde gelen bir şehri olan Atina ve diğer zengin şehirleri ; bir kültür, sanat ve sporun tartışmasız bir şekilde toplandığı merkez olan oyunlarda, başarı kazanmak için sporculara yüksek galibiyet ödülleri vererek, onları kendilerine bağlayıp oyunların görkemine gölge düşürmüşlerdir²⁶.

Oyunlar, esir sahibi sınıfın uzun süreli buhran dönemlerinde zayıflama eğilimi göstermiştir. Sınıflar arası tezatlıkların artması şehir devletlerin gelişmesini durdurmuş, özellikle ; jimnastik ve festivallere katılımı engellemiştir. Oyunlar içinde sosyal ayrılıklar da artmıştır. Sokrates zengin sınıfa mensup Alhibiades’in Olimpiyat Oyunlarında önemsiz şehirlerden gelen ve çok az eğitim görmüş ve diğer yarışmacıların önünde araba yarışını kazandığı zaman, bu yarışını ancak “en zengin olan birinin alabileceğini ” söyleyerek, diğer atletleri küçümsediğini göstermiştir. Oyunların gelişmesinde işlenen bu düşünce hataları, Atina ve Isparta arasında 27 yıl süren savaflara da sebep oldu ve Yunanistan’ı çöküşün eşiğine getirdi. Yunanlılar arasında ki bu kardeş kavgaları zaman zaman kutsal yasağa rağmen Olimpia şehrinde de görüldü. M.Ö. 420 yılında Isparta “ Erecheria” yı yaralamakla suçlanarak Olimpiyatlara kabul edilmedi. Oyunlarda hakimiyeti artırmak ve katılmak amacı Ispartalıları daha saldırgan hale getirdi. Elis’i boyunduruğu altına aldı. Ispartalılar Olimpia’ya hakim olarak yerini değiştirdi. Daha sonra Elislilere mağlubiyetleri, Elis’lerin Arkada’lara mağlubiyetleri oyunların hep kaderini değiştirdi. Olimpiyat hazineleri birliklere dağıtıldı. Böylece Olimpiyatların üzerindeki dokunulmazlık fikri yok edildi. Takip eden yıllarda oyunlardaki çöküşün sebepleri bazı tarihçiler ; inançsızlık, ahlaksızlık, atletizm mesleğindeki rüşvet, iltimas, şike gibi olaylarda

aradılar. Bazı tarihçiler ise, oyunlarda ki çöküşün sebeplerini kölelik ile ilgili kuralların sosyo-ekonomik ve politik değişikliklerde ve o zamana kadar şehir devletlerinde hüküm süren üretim ilişkilerinde aradılar²⁶.

Büyük İskender 114. Olimpiyat Oyunlarını ; siyasi sebeplerle sürülenler için genel bir af çıkartmak ve koloniler arası barışın sağlanması açısından bir vesile olarak "Barış Olimpiyatı" ilan etti²⁶.

Yunanlıların, Romalılar hakimiyetine M.S. 146 yılında girmelerinden sonra, Olimpiyat Oyunlarının panhellenistik özeliğini tamamen kaybettiği görülür. Oyunlara bu tarihten sonra Yunan kolonilerine ve halkına mensup olmayanlarda katılabiliyordu. Ancak Romalılar oyunlara çok az ilgi gösterdiler. Bunda spor yapılırken Yunanlıların çıplak olmaları ve bu durumun Romalıların ahlakına ters düştüğünün etkisinin de olduğu söylenebilir. Ancak Romalılar oyunların halk üzerinde ne derece etkili olduklarının bilincindeydiler. Ayrıca Romalılar, Yunan jimnastiğinin kendileri için pek fayda sağlamayacağına, esas faydanın savaş ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde yapılan beden hareketlerinde olduğuna inanmaktaydılar. Romalılar için Yunan jimnastiği sadece eğlence ve "Yunan avareliğinden" başka bir şey değildi²⁶.

Gerçekte Romalılar ciddi ve devlet işlerini bütün bencilliklerin üzerinde tutmalarına rağmen Yunanlıların bunun aksine bir karakter ortaya koydukları bilinmektedir. Romalıların Olimpiyat Oyunları üzerindeki ilgisizlikleri sonraları oyunları kendi siyasi çıkarları doğrultusunda kullanma çabalarını görmekteyiz. Romalı politikacı ve devlet adamı Sulla, Olimpia'da yapılan oyunları Roma'ya taşıyıp adının da "Başşehir Oyunları" olarak değiştirmek istemiştir. 175. Olimpiyat Oyunlarını da bu amaçla Roma'ya taşımışlardır²⁶.

Antik Olimpiyat Oyunları, bu dönemlerde dahi politik değerini korumuştur. Romalılar zamanında, Yunan anavatanı sosyal, ekonomik ve politik kriz içerisindeyken, kültürel değerlerini Yunan draması, güzel sanatları ve Olimpiyat Oyunları sayesinde koruyabiliyordu²⁶.

4.8. MODERN OLİMPİYAT OYUNLARININ DOĞUŞU

25 Kasım 1892'de USFSA (Atletik Spor Kulüpleri Birliği)'nın 5 kuruluş yıl dönümü toplantısı Sorbone'de yapıldı. "Modern Dünya Beden Eğitimi " konulu bir konuşma yapan Baron Pierre de Coubertin, ilk defa olarak "Olimpiyat Oyunlarının yeniden başlatılmasından " söz etti.

Konuşmasını şöyle bitiriyordu: "savaşların ortadan kalkacağını söyleyenlere ütöplast diyorum. Bazıları harp ihtimallerinin azalacağından bahsediyor, bunda ben ütöplast görmüyorum. Telgraf, telefon, ilmi araştırmalar ve beynelmilel sergiler, kongreler, diplomatik münasebetlerden, anlaşmalardan daha fazla sulha yardımcı oluyorlar. Ümit ediyorum ki, Atletizm bunun daha fazlasını yapacaktır. Sportif temaslar yaşlı Avrupa'nın örf ve adetlerine girerse, Sulh yeni ve büyük bir destek bulmuş olacaktır. Buna yardım edin. Olimpik Oyunları yaşatalım." Bu kelimeler fazla anlaşılmadı ve taraftar bulmadı. Ancak 15 ocak 1894'de Coubertin Fransa ve diğer ölkelerde bulunan sportif teşkilatlarına bir sirküler mektup gönderdi. Uluslararası bir kongre toplanacak ve bu kongrede Amatörlük ve Olimpiyat Oyunlarının yeniden canlandırılması konuları işlenecekti.

Coubertin diyordu ki : "Beşeriyetin noksanlıkları, Olimpia'da ki atleti, Roma sirkindeki gladyatör haline getirmektedir. Bunu önlememiz gerekir. Bazı ölkelerin kendi başlarına sportif kurallar yapmaları yeterli değildir. Uluslararası ortak kural bulmalıyız. İşte 4 yılda bir yapılacak Olimpiyat Oyunları ile saf ve temiz, yüksek düzeyde sportif yarışmalar bize bu imkanı verecektir."

16 Haziran 1894'de 79'u 12 ölkeden gelen 2000 kişinin iştirakiyle Kongre, Sorbonne'da toplandı. 23 Haziran 1894 günü oy birliği ve alkışlarla Olimpiyat Oyunlarının yeniden başlatılması kararı, kabul edildi. Rahip Didon'un formülü **Citius-Altius-Fortius** ,olimpizmin ilk resmi sembolü oldu¹⁹

Atina'da 1859,1870 ve 1875 yıllarında Klasik Olimpiyatlarla bağıntılı oyunların düzenlenmesi denenmiştir. Bu denemelere dışarıdan katılan olmadığı ve bütün çabalara rağmen bu ölkede yarışma düşüncesiyle heyecanlanan bir gençlik

bulunmadığı için başarı sınırlı olmuştur. Ancak 1889'da Atina'da yapılan 4. Yarışma oyunları, Curtius'un kazılarının izlenimleri ve yeni kralın tahta çıkma yıl dönümüne rastlaması nedeniyle özel bir önem kazanmış, bu oyunlarda olimpik düşünce, yarışmaların ana motifini teşkil etmiş, bütün dünya bu denemeye büyük dikkat ve ilgi göstermiştir. Bir yandan gündün güne değerlendirilen İngiliz sporunun yarattığı yarışma özlemi, öte yandan kazılarla ilgili olarak yayınlanan raporlar, bütün gözleri Olimpia'ya çevirmiş, bu eski ideal tesisleri tekrar insanlığın hizmetine koyma isteğini beslemiştir. Olimpia'da yapılan kazılar ve araştırmalar, yalnız eski kutsal ve eğitsel tesisleri meydana çıkartmakla kalmamış, Modern Olimpiyat Oyunlarının yolunun açılmasına ve daha ziyade bu fikrin daha bilinçli bir tarzda ele alınmasına yardım etmiştir. Atina'da 4 defa tekrarlanan milli yarışma şenlikleri, eski Olimpia'ları diriltme denemesi olmuş, fakat bu denemeyi başarı ile sona erdirmeye şerefi, Fransız baronu Pierre de Coubertin'e (1862- 1937) nasip olmuştur ⁸.

4.8.1. Eski Yunan Oyunları ile Modern Olimpiyat Oyunları Arasında Önemli Farklar Vardır

Eski Yunan Olimpiyat Oyunlarından esinlenmekle beraber, Modern Olimpiyat Oyunları bir çok önemli konuda farklılıklar ve yeni unsurlar ihtiva etmekte idi. Oyunlara yalnız hür Yunan vatandaşları katılabilirdi. Esirler, köleler, yabancılar ve kadınlar bu oyunlara katılamazdı. O kadar ki ; baş rahibe dışında kadınların oyunları seyretmesi, hatta oyunlar sırasında oyunların icra edildiği mekana yaklaşması bile yasaktı. Bu yasağa karşı çıkanlar ölüm cezasına çarptırılırdı ¹⁹.

Eski Yunan Olimpiyatları dini kökenli olmasına karşılık, Modern Olimpiyatlar laik nitelikli olup entelektüel kökenlidir. Modern Olimpiyatlar bir çok yeni unsuru da beraberinde getirdi. Uluslararası nitelik, bütün ülkelerin iştiraki ; renk, sınıf, politik inançları dolayısıyla her türlü ayrımcılığın reddi; gönüllü iştirak , evrensellik, amatörlizm ve fair-play gibi fikri planda yepyeni unsurlar ilave oldu, ve yeni bir kısım spor ve spor disiplini Olimpiyat Oyunları'nda yerini aldı. Dostluğa ve işbirliğine önem veren, barışçı ve insalcıl bir organizasyon olarak insanlık

camiasında yerini aldı. Kazanmak eski Yunan Olimpiyat Oyunlarının yegane amacı iken Coubertin katılmanın önemini vurguladı¹⁹.

Eski Oyunlar her 4 yılda bir aynı yerde tekrarlanırken, Modern Olimpiyat Oyunları her 4 yılda bir dünyanın bir başka köşesinde ve şehrinde organize edilerek oyunların tüm dünyanın malı olduğunu vurgulandı¹⁹.

Sporun dünya yüzüne yayılabilmesi için düşünülen bu spor festivalinin belirli sabit bir yerde yapılmaması gerekmektedir. Standart kuralların değişik yerlerde uygulanması daha uygundu. Bu şekilde iklimlerin, yüksekliklerin ve mevsimlerin birbirlerini dengelemesi mümkün olabilecekti. Ayrıca, Olimpiyat Oyunlarının hiç bir ülkenin tekelinde olmaması, buna herkesin sahip çıkması gerekiyordu¹⁹.

4.9. BARON PIERRE DE COUBERTİN

Modern Olimpiyatların kurucusu 1 Ocak 1863'te Paris'te doğdu, 2 Eylül 1937'de Cenevre'de öldü. Bir eğitimci olarak, eğitim ve reform konularında sürekli araştırmalar yapan Coubertin, o dönemlerde ülkesinin (Fransa) içinde bulunduğu politik ve ahlaki çöküntünün nedenini, skolastik Fransız eğitim sistemine bağlamaktaydı. Coubertin'e göre, bu durumun düzeltilmesi için yeni bir sistem ve bu sistemin içinde spora çok büyük yer vermek gerekmektedir. Spor alanında yapılan çalışmalar bu kadarla kalmamalı ; evrenselleştirerek, tüm dünyaya kardeşlik duygularıyla bir araya getirebilmeliydi. Bu aşamada Coubertin'in kafasında, eski Olimpiyatlardan esinlenerek, Modern Olimpiyat Oyunları fikri belirdi. 25 Kasım 1892'de Fransa Atletik Sporlar Kulüpleri Birliği'nin 5.yıldönümü toplantısında yaptığı konuşmayla bu fikrini ilk kez açıkladı: "Olimpiyat Oyunlarının modern bir şekilde yeniden yapılacağını kara altına alınmasını istiyorum ve bu nedenle sporcularımızı başka ülkelere gönderelim ve onlardan da sporcularını yurdumuza göndermelerini isteyelim. Geleceğin gerçek,özgür spor alışverişini kabul ettiğimiz ve Yunanlıların tekelinden çıkarıp dünyanın belli başlı şehirlerine mal edebildiğimiz gün barış davası yeni ve kuvvetli bir dost kazanacaktır. 2 yıl sonra 14 üyeye Paris'te "Uluslararası Olimpiyat Komitesi "ni kurdu.(Daha sonra Olimpiyat Oyunları'nın

başlatılması kararının alındığı bu 23 Haziran günü “Olimpizm Günü ” olarak kutlanmaya başlandı.) I. Dünya savaşından sonra komitenin merkezini Lozan’a aktardı ³¹.

Büyük bir düşünür olan ve Modern Olimpiyatlar’ın babası sayılan Coubertin, olimpiyatları gerçekleştire bilmek için büyük uğraşlar verdi ve bu uğurda kendi kişisel servetini harcamaktan çekinmedi.1937’de öldüğü zaman hiç parası ve malı kalmamıştı. Vasiyeti üzerine kalbi bir kutu içine konarak , Yunanistan’ın Olimpia Dağı’nda tarihi Zeus Tapınağı’nın bulunduğu yerde mermer bir sütunun altına gömüldü. Dünya sporu bugün de, Lozan’da onun şatosundan yönetilmektedir.

“ Olimpiyat Oyunlarda önemli olan, kazanmak değil; paylaşmaktır. Hayatta esas olan kazanmak değil iyi mücadele etmektir.” ³¹

Baron Pierre De Coubertin.

4.10. 1892 USFSA (Fransız Atletizm Sporları Kulüpleri Birliği) TOPLANTISI

Antik Olimpiyatların sona ermesinden tam 1500 yıl sonra, 25 Kasım 1892 Cuma günü, Sarbonne Üniversitesi’nin anfisinde USFSA’nın 5.yıl dönümünü kutlamak için toplanan Spor Konseyi’nde bu Birliğin Genel Sekreteri Baron Pierre De Coubertin, açış konuşmasının sonunu şöyle bağlıyordu :

“ Antik Olimpiyatların modern bir tarzda yeniden yapılmasının karar altına alınmasını istiyorum. Bu nedenle de sporcularımızı başka memleketlere gönderelim ve onlardan da sporcularının yurdumuza gelmelerini isteyelim. Geleceğin , hakiki hür spor alışverişini kabul ettiğimiz ve Yunanlılar’ın inhisarından (tekelisten) çıkarıp, bütün dünyanın belli başlı şehirlerine mal edebileceğimiz gün Olimpiyat Oyunları ile barış davası yeni ve kuvvetli bir dost kazanacaktır. “

Bu teklif alkışlarla karşılanmış ve toplantıda bulunan birçok yabancı spor uzmanı bunun büyük bir "Tarihi Spor Olayı" olacağını söylemişlerdi ¹⁹.

Çeşitli kültürlerin oyun üzerinde etkili olması imkanı doğdu. Oyunların "tüm dünyaya ait olduğu"na ait olan inanç, sağlam şekilde yerleşti ³².

4.11. MODERN OLİMPİYATLARA HAZIRLIK

Zamanın önde gelen sportif organizasyon uzmanları ve pedagogları, görüşmek üzere Sorbonne'deki toplantıya çağırılmışlardı. Bu toplantıda Modern Olimpiyatların kurulması ve bu oyunların amacı üzerinde durulacak, özellikle amatör sporculuğun tarifine çalışıldı. Kurulacak Olimpiyat Komitesi'nin hazırlık çalışmalarını yapmak üzere Fransa'dan Baron Pierre De Coubertin başkanlığında, Amerikalı Profesör Sloon ve İngiliz Herbert'ten kurulu bir komiteye yetki verildi ¹⁹.

İlki Newyork'ta ikincisi Londra'da olmak üzere bu komitenin yaptığı bu toplantılarda hazırlanan Olimpik Prensipler, 16 Haziran 1894'de Paris'te dünyanın dört bir yönünden gelen delegelerle çoğunluğu Fransız olmak üzere 2000 spor ekserinin katıldığı büyük bir kongrede açıklanarak oylamaya konuldu ⁸.

4.12. 1894 SORBONNE KONGRESİ

Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin doğuşu ;23 Haziran 1894 Cumartesi günü Amerika ve Avrupa'nın 12 ülkesinden gelen 79 'u yabancı, 2000 delege bu son yaptıkları toplantıda Modern Olimpiyat Oyunlarının yapılmasını ne Baron Pierre de Coubertin'in tezini oy birliği ile onayladılar. Böylece Olimpizm düşünce ve felsefesi ortaya çıktı. Bu toplantıda, "Comite International Olympique" (IOC), Uluslararası Olimpiyat Komitesi (UOK) 'nin kurulduğu açıklandı ⁸.

Bu toplantıda olimpik oyunların yürütülmesine ilişkin olup bugünde geçerli bulunan esaslarda yine oy birliği ile tespit edilmiştir. Buna göre : ⁸

1-Modern çağların olimpik oyunları eski Olimpiyatların zaman ritmine uyularak, her 4 yılda bir tekrarlanır. Oyunlar iptal edilebilir, fakat başka yıla bırakılamaz. Her 4.yıl spor dünyası için olimpik yıldır.

2- Olimpiyat Oyunlarında din, ırk ve politik etkinliklere yer verilmeyecektir.

3- Oyunların değeri, eski olimpik oyunlarda olduğu gibi, yarışmaların yalnız amatörlere açık tutuluşunda ve maddi değerli ödüllerin yasak oluşundadır. Yarışma yapılan sporlardan birini meslek edinen, yani vücut yetenek ve beceriliğini çıkar sağlamak için kullanan yada geçmişte böyle davranan kimse amatör olarak olimpik yarışmalara katılamaz. Milletlerarası komiteye, geçmişteki davranışlar nedeniyle, oyunların amacına gölge düşürebilecek olanları, katılmaktan alı koma hakkı da tanınmıştır. Nitekim bu esasa dayanarak 1920,1924 ve 1948 yıllarında Almanlar ile 1932 yılında Finlandiyalı atlet Paovi Nurmi oyunlara katılmaktan alıkonmuştur.

4- Her Olimpiyat Oyununun yapılacağı şehri zamanında seçme hakkı IOC' ya aittir.

5- Oyunların sportif muhtevası, eski Yunan yarışma türlerinden değil, modern sporlardan oluşur.

6- Yarışma programlarına spor türlerinden ancak ;

a-Özellikle atletik sporlar (koşu,atlama,disk atma,ağırlık kaldırma)

b-Su sporları (yelken,kürek,yüzme)

c-Buz pateni, eskrim, güreş ve boks, binicilik, atış, jimnastik, bisiklet ve çayır oyunları gibi sporlar alınabilir.

Bu arada (pentatlon) adı ile atletizm için 5 daldan oluşan bir yarışma türü de programa alınmıştır. Bu, eski Elenlerin yarışma türü ile güzel vücutlu atletler yetiştirilmiş olmalarına karşı duyulan beğenin bir ifadesi olmuştur ⁸.

IOC yine bu toplantıda, Modern Olimpiyat Oyunlarının ilk yapılma yeri olarak Atina'yı, yılı olarak da 1896'yı tespit etmiştir. İlk Olimpiyat Oyunlarının Yunan topraklarında yapılmış olmasını, bu işin geçmişine bir bağlılık ve saygı belirtisi olarak, çok tabii saymak gerekir. Nitekim komitenin ilk başkanlığına'da Yunanlı Bikelas seçilmiştir. Böylece her defasında gelecek Olimpiyat Oyunlarının yapılacağı ülkenin bir temsilcisinin, milletler arası komitenin toplantılarına başkanlık etmesi esası da kabul edilmiştir ⁸.

Modern Olimpiyat Oyunlarının yaratıcısı olmak niteliğini taşıyan Coubertin'e de, hizmetlerin taktir ve şükran ifadesi olarak, komitenin genel sekreterliği verilmiş ve yine kendi onuruna verilen bir kararla, 1900 yılında Paris'te açılması planlanan dünya sergisi münasebetiyle, Fransa'ya o yıl yapılacak olan 2. Olimpik Oyunları düzenlemek hakkı verilmiştir ⁸.

Bu iş için gerekli hazırlıklara ve ülkeler arasındaki eleme yarışmalarına daha 1895 yılında başlanmış ise de memleketimiz bu toplantı ve çalışmaların hiç birine katılmamıştır. Dünyanın pek çok ülkelerinde bu milletlerarası olaya karşı olumlu bir ilgi duyulmuş olmasına rağmen Almanlar, politik nedenlerle bir süre bu teşebbüse karşı çekimser kalmışlar, hatta tepki göstermişlerdir. Ancak Coubertin'in, hümanist ve her türlü ön yargıdan uzak davranışı ile, bu komşu ülkenin yetkili şahıs ve kuruluşlarıyla yaptığı temaslar sonunda, 1860'dan beri her 5 yılda bir kendi ulusal Turnen bayramlarını yapmakta olan Almanlar da modern olimpik oyunlara katılma işlerini yürütmek üzere bir milli komite kurmuşlardır ⁸.

Coubertin, daha başından olimpik oyunların kaderini her türlü politik ve aşırı milliyetçi etki ve katkılardan, ekonomik kaygılardan uzak tutmayı düşünmüştür. Komitenin kuruluşunda ele alınan birleştirici esaslardan biri ; bütün üyelerin eşit haklara sahip olmalarıdır. Çünkü hayat boyu süre ile seçilen üyeler, kendi memleketlerinin değil, Milletlerarası Olimpiyat Komitesi'nin memleketlerindeki delegeleridir ⁸.

Her Olimpiyat Festivali yeni ülkelere hareket kazandırdı. Olimpiyatlara katılanların sayısı, eski çağlardakilerle kıyaslanamayacak kadar genişledi ¹⁹

4.13. ULUSLARARASI OLİMPİYAT KOMİTESİ (IOC)

23 Haziran 1894 tarihinde toplanan Paris Kongresinde alınan Olimpiyat Oyunları'nın yeniden canlandırılması kararı ile birlikte oluşturulan Uluslararası Olimpiyat Komitesi, modern olimpiyat oyunlarının kontrolü, geliştirilmesi ve gözetiminden sorumludur ¹⁹.

Uluslararası Olimpiyat Komitesi, Ulusal Olimpiyat Komiteleri ve Spor Federasyonları ile birlikte, Olimpiyat Hareketi'nin baştan beri fikri ve fiili liderliğini yapmaktadır ¹⁹.

IOC,Uluslararası hukuka tabii, tüzel kişiliği olan devamlı bir organizasyondur. Merkezi; İsviçre'nin Lozan kentindedir ve Chateau de Vidy'den yönetilmektedir ¹⁹.

Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin kısaltılmış şekli ; Fransızca (IOC), İngilizce (IOC), Türkçe (UOK) dur ³¹.

4.14. IOC ÜYELERİ VE BAŞKAN SEÇİMİ

Özerk ve devamlı olan bu heyet kendi içinde (co-option) yolu ile yenilemektedir. Boşalan üyelerin yerine, üyeler tarafından teklif edilen yeni üyeler seçilmektedir. Başlangıçta 10 kişi olan bu heyet zamanla 6 tanesi kadın olmak üzere 90 üyeye yükseldi ¹⁹.

Üyelerin oyu ile seçim usulü (co-option) komitenin önemli dayanaklarından birisidir ve bu seçim her zaman adil ve yumuşak bir seçim olmaktadır. Adaylar, ya kendi Milli Olimpiyat Komitesi veya bir üye tarafından teklif edilirler. Genellikle Milli Olimpiyat Komiteleri 3 aday gösterirler. Adayların biyografileri, üyeler

dağıtılır, adaylar kendilerini tanıtırlar, tabiatıyla seçecekleri ve birlikte çalışacakları adayları Komite Genel Kurul'un tanımak istemesi tabiidir. Yönetim Kurulundaki ilk görüşme ve müzakerelerden sonra, kazanma şansı olan adaylar ortaya çıkar, geleneğe göre Yönetim Kurulu adayları Genel Kurula teklif eder, seçim gizli oy ile yapılır. Komiteye önemli ve seçkin kişilerin dahil olması, son derece önemlidir. Uluslararası Olimpiyat Komitesi üyeleri nüfuzlu, yetenekli, spor bilgisi olan özerk hareket sahibi, zaman ve imkanı müsait ve bağlayıcı yükümlülükleri olmayan kişiler olması aranır. Her IOC üyesinin, kendi ülkelerinde IOC'nun becerikli, sadık ve ehliyetli bir IOC temsilcisi olması beklenir ¹⁹.

IOC kendi başkanını, 3 başkan yardımcısını, yönetim kurulunun diğer 7 üyesini IOC oturumunda mutlak çoğunlukla seçer ¹⁹.

IOC Başkanı 1924 yılına kadar 10 yıllık dönemlerle seçilirdi. Bu tarihten sonra ise ; IOC Başkanları 8 yıllık olmak üzere tekrardan seçilme imkanları bulunmaktadır ¹⁹.

4.15. IOC ÜYELERİNİN ÖZELLİKLERİ

Coubertin, IOC üyelerini, spor severlerden oluşturması, üyelerin sadakatlerini münhasıran olimpiyat fikrinde olmasını istemesi son derece mantıklı idi. Üyelerin mali durumları iyi olacak ve her türlü masrafi yapmaktan çekinmeyeceklerdi. Fakat zamanla bu idealizm azaldı. Yalnız bir kısım üye, yukarıdaki tarif edilen özelliği göstermeye devam ettiler. Diğer bir kısım üyeler, kendilerini bağlı buldukları ülkenin temsilcisi olarak gördüler. Ülkelerinde görev kabul ettiler. Hatta talimat bile aldılar. Bu durumda yapılacak fazla bir şey yoktu. Olimpiyat fikrinin sıhhatine güvenilecekti ¹⁹.

IOC ULUSLAR ARASI OLİMPİYAT KOMİTESİ

ULUSLARARASI FEDERASYONLAR (IF)

GENEL KURULUŞ ÜYE ÜLKELERİ

IF	Kı	Yıl
• 1910 Amatör Basket Fed.	IBA	1920
• 1921 Cimnastik Fed.	FIG	1921
• 1921 Kuvvet Birliği Fed.	FISA	1922
• 1921 Paten Birliği	ISU	1922
• 1921 Futbol Birliği Fed.	IFA	1924
• 1921 Atıcılık Birliği	ITF	1927
• 1921 Amatör Yüzme Fed.	FINA	1928
• 1921 Amatör Atletizm Fed.	IAAF	1912
• 1921 Amatör Güreş Fed.	FILA	1913
• 1921 Halter Fed.	IWF	1920
• 1921 Buzokçuluk Fed.	ISU	1924
• 1921 Kano Fed.	ICF	1924
• 1921 Amatör Boks Birliği	IBA	1927
• 1923 Boks Fed. ve Tebeşirleme Fed.	IBA	1927
• 1924 Hokey Fed.	IIHF	1924
• 1924 Kuvvet Birliği	FISA	1924
• 1930 Amatör Basketbol Fed.	IBA	1932
• 1930 Hentbol Fed.	IHF	1936
• 1938 Buz Hokey Fed.	IIHF	1938
• 1949 Okçuluk Fed.	FITA	1931
• 1954 Basketbol Fed.	IBA	1958
• 1957 Yüzme Fed.	FINA	1957
• 1957 Modern Pentatlon ve Buzlama Birliği	UIPM	1958
• 1960 Pelote Bask Fed.	IPV	1929
• 1968 Buzlama Fed.	IBU	1974
• 1976 Tenis Fed.	ITF	1913
• 1977 Tekvando Fed.	AKS	1974
• 1977 Masa Tenisi Fed.	ITTF	1976
• 1979 Buzlama Fed.	IBU	1976
• 1979 Yokuşlu Yarış Fed.	IOF	1961
• 1980 Dünya Tekeşirleme Fed.	IMS	1948
• 1981 Dünya Sıkıyığı Birliği	IMS	1948
• 1985 Curling Fed.	ICF	1966
• 1986 Aerobik Fed.	IAAF	1985
• 1986 Dünya Suda Futbol Fed.	CMAS	1988
• 1986 Squash Raketleri Fed.	ISRF	1973
• 1986 Karate Organizasyonları Dünya Birliği	WUKO	1976
• 1986 Akrobatik Sporlar Fed.	BFA	1977
• 1986 Amatör Raquetbol Fed.	IARI	1979
• 1986 Dünya Suda Tenis Federasyonu	CMST	1987
• 1988 Trampolin Fed.	FIG	1964

• BARCELONA 1992 (Avraka, Sımpa, Atlanta, Sımpa, Yüzme)

(IF) Tanıtım Kurulu (Kİ) Kurulu Kurulu

ICRA KURULU (Kİ) KİŞİ

KOMİSYONLAR

BOĞUTSUL OYUNLARI

AFRİKA OYUNLARI

AKDENİZ OYUNLARI

ASYA OYUNLARI

ULUSLARARASI AMERİKAN OYUNLARI

KUÇUK AVRUPA DEVLETLERİ OYUNLARI

Milli Olimpiyat Komiteleri (NOC)

Milli Olimpiyat Komiteleri Birliği

AC'NO - 167 NOC

Afrika Birliği (AC'NO) 45 NOC

Avustralya Birliği (AC'NO) 20 NOC

Asya Birliği (OC'A) 38 NOC

Avrupa Birliği (AC'NE) 34 NOC

Okyanusya Birliği (ONOC) 11 NOC

Olimpik Akademi

4.16. IOC OTURUMLARI (IOC SENSİON)

İlk IOC oturumu 13 ülkeden 15 üye ile yapıldı. Olimpiyat Oyunlarının yapılacağı yıllarda 2, diğer yıllarda ise 1 defa toplanır. Oturumun büyük sayıdaki kararı yönetim kurulunun tavsiyesi üzerine alınır. Başkan ve yönetim kurulunun seçiminde mutlak çoğunluk, kaide ve kural değişikliklerinde üçte iki ve diğer konularda ise basit çoğunluk ile kararlar alınır. IOC faaliyet programlarını ve gündemindeki diğer konuları görüşür ve karara bağlar. Seçimler ; Olimpiyat Oyunlarını organize edecek şehrin seçimi ; olimpik kural ve kaidelerin, olimpiyat oyu programlarının, bütçenin onayları, değişik IOC komisyon raporlarının görüşülmesi, yeni milli olimpiyat komitelerinin üyeliğe kabulü veya üyeliklerin iptali, USF'lerden gelecek isteklerin görüşülmesi ve yeni üyelerin seçimi gibi konuları görüşür ve karara bağlar⁴⁶.

IOC oturumlarının resmi dili Fransızca ve İngilizce'dir. Ayrıca oturum görüşmeleri İspanyolca'ya, Rusça'ya ve Almanca'ya tercüme edilmektedir. Acil hallerde IOC başkanı posta ile oy isteyebilme hakkına sahiptir. Oturumlar 3-4 gün sürmektedir.(46)Halen IOC oturumlarına196ülke katılmaktadır.

4.17. IOC'NUN GELİRLERİ

IOC'nun gelirleri anayasasında (Olimpik Charter) belirtilmiştir. Olimpiyat Oyunlarının organizasyonundan elde edilen tüm gelirler IOC' ya aittir. Bunun en önemlisi şüphesiz televizyon gelirleridir⁴⁶.

IOC gelirlerinin %20'sini organizasyon komitesine, %10'unu tayin edilen hakem masraflarına, %10'unu katılacak olanların seyahat giderleri için (yaz oyunları; 4 sporcu, 2 idareci ve kış oyunları için 2 sporcu,1 idareci masrafları) yapılacak yardıma ve geri kalanın 2/3'sini organizatörlere verir. 1/3'ü de IOC' ya kalır. IOC' ya kalan kısım da Uluslararası Federasyonlar ile Milli Olimpiyat Komiteleri arasında bölüştürülür⁴⁶.

4.18. ULUSLARARASI SPOR FEDERASYONLARI (USF)

Beynelmillel alanda konuları alan spor branşının en yüksek karar ve yönetim organıdır. Olimpik programda olan 28 yaz ve 7 kış sporlarını beynelmillel federasyonunu IOC tanımıştır ⁴⁶.

4.19. OLİMPİK AKADEMİ (IOA)

IOA , defa Modern Oyunların kurucusu Pierre de Coubertin'in Alman hükümetinden isteği üzerine, Prof. Carl Diem ve John Ketseas tarafından enstitü olarak kurulmuştur. Coubertin, modern olimpik hareketin tarihçesine olan ilginin kaybolması ve tarihçe ile ilgili yanlış ve hatalı düşüncelerin gelişmesinden korktuğu, aynı zamanda yaptığı çalışmaların korunması ve geliştirilmesi için böyle bir enstitüye ihtiyaç olduğunu belirtmiştir. Enstitünün açılmasından sonra kendisine ait bütün bilgi ve dökümanları enstitüye bırakmıştır. Enstitü 1944 yılına kadar dünyanın en büyük spor arşivi niteliğini kazanmış, bir çok bilimsel toplantılar düzenlemiş ve olimpik meseleler üzerine çalışmalar yapmıştır. Enstitü daha sonra 1949 yılındaki IOC toplantısında Beynelmillel Olimpik Akademi olarak, eski Olimpia'da kurulması kararlaştırılmış ve 1961 yılından itibaren de, burada faaliyete geçirilmiştir. Olimpizmin, dünya kültür merkezi olarak kabul edilen Beynelmillel Olimpik Akademi, olimpiyat ruhunun ve olimpiyat prensiplerinin korunması ve yayılması, olimpiyat oyunlarının pedagojik ve sosyal esasların korunması ve uygulanması ile olimpiyat fikrinin bilimselliğini artırmaktan sorumlu olmaktadır ²⁶.

Beynelmillel Olimpik Akademi, sporun ; gençler eğitimindeki yeri, müsabaka sporlarının ; güzel sanatlara ve sosyal bilimlere katkısı, olimpiyat seviyesindeki sporcuların ruh ve karakter yapısı, kitaplık ve dökümantasyon merkezi,sporun pedagojisi, sporda teknik ve teorik gelişmeler, spor hekimliği, spor mekaniği, sporun ahlaki prensipleri, sporla gelişen psikolojik değerler, sportmenlik, amatörlük, oyunların geleceği, oyunlar ve siyaset, devletin spora müdahalesi, spor performansının gelişmesi, fırsat eşitliği, spor ve barış gibi konular üzerinde durur. Bu konuda varılan sonuçları IOC' ya bildirir ²⁶.

4.20. MİLLİ OLİMPİYAT KOMİTELERİ (NOC)

Uluslararası Olimpik Hareketin ; Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC), Uluslararası Spor Federasyonları (USF) ile birlikte 3.temel direği Milli Olimpiyat Komiteleridir. Olimpik Anlaşma Hükümleri (Olimpik Charter) gereği, yeni kurulan Milli Olimpiyat Komitesi'nin IOC üyesi olabilmesi için bünyesinde 5 USF' ye bağlı Ulusal Spor federasyonunu bulundurması gerekmektedir. Bu Ulusal Federasyonların üçünün olimpik programa dahil bulunması, ikisinin ise IOC'ce tanınmış bulunması gerekmektedir. Milli Olimpiyat Komitelerinin, olimpik anlaşma ve uygulama metnine (By Law) uygun olarak kurulmaları gerekmektedir. Halen dünya üzerinde faaliyette bulunan ve IOC' ya üye 196 Milli Olimpiyat Komitesi bulunmaktadır. Milli Olimpiyat Komitelerinin üyesi buldukları 5 adet Kıta Birliği bulunmaktadır. Her NOC bulunduğu kıtanın birliğine üyedir. TMOK,Avrupa Birliğine (ANOCE) üyedir ve bu birliğin 34 üyesi bulunmaktadır.

(PASA) Pan Amerikan Komiteleri Birliği

(ANOCO) Okyanusya Birliği

(OCA) Asya Birliği

(ANOCE) Avrupa Birliği

Afrika Birliği

Bu 5 kıta birlikleri ise, Dünya Olimpiyat Komiteleri Birliği'ne (OCNO) üyedir. Dünya Olimpiyat Komiteleri Birliği, Olimpik Kongrelerin hazırlayıcısı üçlü komisyonun(Tri Partite Commission) bir üyesidir. Milli Olimpiyat Komitelerinin kuruluş amaçları,biçimleri ve örgütlenmeleri, Olimpik Anlaşmanın Madde 24 ve uygulama metninde yer almıştır¹⁹.

Olimpiyat Oyunlarına katılma ve sporcu kaydettirme münhasıran Milli Olimpiyat Komitelerinin yetkisindedir. Olimpiyat Oyunları sırasında kafilenin sorumluluğu Milli Olimpiyat Komitelerine aittir. Olimpiyat Komiteleri ülkelerinde olimpik hareketin gelişmesi ve korunması görevini üstlenmiştir ¹⁹.

4.20.1 MİLLİ OLİMPİYAT KOMİTELERİNİN GÖREVLERİ

- Olimpizmin temel prensiplerini öğretmek ve saydırmak,
- Ulusal sporun gelişmesine katkıda bulunmak,
- Uluslararası Federasyonları ile Milli Federasyonlar arasında bağlantıyı temin etmek,
- Hükümetlerine , gençliğin karakterini, sağlığını, medeni yaşama uyumlarını geliştirmek üzere bir beden eğitimi programı hazırlanmasında yardımcı olmak,
- Her türlü politik veya ekonomik baskılara ve sporda ırk , din ayrıcalıklarına karşı koymak,
- Olimpik felsefenin yayılması ve anlaşılması için halka ve basına bir bilgi sunmak başlıca görevleridir ¹⁹.

4.21.TÜRKİYE MİLLİ OLİMPİYAT KOMİTESİ (TMOK)

Türkiye Mili Olimpiyat Komitesi (TMOK) Türk sporunu Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nde temsil eden bir spor örgütüdür.

Coubertin, olimpiyat oyunlarını yeniden canlandırmak ve dünya ülkelerini bir çatı altında toplamak için yaptığı gazileri sırasında 1907 yılında İstanbul'a uğradı ve Selim Sırrı Tarcan'ı dönemin dernek kurmaktaki zorlukları nedeniyle şahsi temsilcisi olması konusunda ikna etti. 1908 yılında ise II. Meşrutiyetin ilanı üzerine "Osmanlı Olimpiyat Cemiyeti" kuruldu. Çeşitli dönemlerde, çeşitli nedenlerden dolayı kendini yenileme yoluna giden TMOK , zaman zaman tekrar kurulma aşamaları geçirdi. 1908'de kurulan ilk komitenin başkanı, eski sporcu Ahmet İhsan Tokgöz ve ikl genel sekreteri Selim Sırrı Tarcan oldu. Uluslararası Olimpiyat Komitesi üyesi olarak ilk kez 1909'da Berlin Oturumuna katılan Selim Sırrı Tarcan, daha sonra 1910 Lüksemburg, 1911 Budapeşte, 1912 Basel ve Stockholm, 1913 Lozan, 1914 Paris ve 1925Prag oturumlarına katıldı. I. Dünya savaşına neden olduğu gerekçesiyle IOC'dan çıkarılan Türkiye, 1921'de Coubertin'in teklifiyle üyeliğe tekrar kabul edildi ve Selim Sırrı Tarcan ile Hasip Bey (Bayındır) öncülüğünde yeniden örgütlenme çalışmaları başladı. O dönemde Anadolu'da Kurtuluş savaşı veriliyor, İstanbul ise işgal altında bulunuyordu. Bu ortamda Haziran 1922'de "Cihan Müsabakalarına Hazırlanma Cemiyeti" adıyla kurulan örgütün başkanlığına Hasip Bey, genel sekreterliğine Selim Sırrı Tarcan, üyeliklere ise celal Bey ve Server Kamil Bey seçildiler.

31.7.1922'de Türkiye'deki ilk spor örgütü olan "Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı"nın (TİCİ) kurulmasının ardından, Selim Sırrı Tarcan Olimpiyat Cemiyetini tekrar düzenleme gereği duydu. 1924 Paris Olimpiyatlarının hazırlıklarını yapan yeni komitenin başkanlığına Selim Sırrı Tarcan, genel sekreterliğine ise TİCİ başkanı Ali Sami Yen getirildi ve ilk toplantı 2 Kasım 1923'te yapıldı. 16 Ocak 1924 tarihli bakanlar kurulu kararı ile Türkiye Milli Olimpiyat Cemiyeti, kamuya yararlı kuruluşlardan biri olarak kabul edildi.

**T.C. YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
DOKÜMANTASYON MERKEZİ**

1925 yılında Prag'da yapılan VIII. Olimpik Kongre'den dönen Selim S. Tarcan, yurt içinde verdiği konferanslarda yaptığı konuşmalar hakkında TİCİ'nin 3. Genel Kurul'unda "sporculuğu ve sporcuları küçük düşürdüğü" gerekçesiyle kınanması kararına tepki olarak TMOK toplantılarına katılmama kararı aldı. Tüzük gereği Tarcan'ın IOC Temsilciliği sürdüğü için 1927 yılında izinli sayıldı ve yerine TMOK kongresi yapılana kadar, vekaleten Ali Sami Yen atandı.

1938'de 3530 sayılı kanunla TMOK, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğüne bağlandı. Bu uygulama IOC'nun 24. maddesindeki özerklik ve seçilme prensiplerine ters düşmekteydi. O dönemlerde TMOK 'da Yönetim Kurulu üyeliği ve 2. başkanlık yapan Burhan Felek, genel sekreterlik görevinde bulundu. 1952 Helsinki Olimpiyatlarına katılacak olan sporcuların seçimi yapılırken ; 1948 Olimpiyatları'nda başarılı olan sporcular, Ankara Valiliğince yapılan para yardımlarını kabul ettikleri gerekçesiyle, zamanın BTGM ve TMOK Başkanı Danyal Akbal tarafından listeye alınmadılar. Bunun üzerine Burhan Felek görevinden uzaklaştırıldı. Daha sonra olaylardaki kusursuzluğu anlaşılınca tekrar danışma üyeliğine ve TMOK Başkanlığına atandı.

1956 Melbourne Olimpiyatları öncesi, IOC ile yapılan bir yazışmada, Nizamettin Kırşan'ın BTGM ve TMOK Başkanı olarak imzaladığı yazısı, IOC'nun tepkisine neden oldu ve IOC hükümlerine göre TMOK'nin tekrar kurulmasını istedi. Bunun üzerine 1955'te başlayan tüzük çalışmaları tamamlanarak, TMOK 6.kez kuruldu ve başkanlığına tekrar Burhan Felek seçildi.

27 Mayıs 1960 ihtilalinin döneme rastlayan 1960 Roma Olimpiyat Oyunlarına Türk sporcuları özel izinle katıldı. 1964 Tokyo Olimpiyat Oyunları'nda ise Türkiye'yi yeni ve özerk Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi temsil etti. 1970 yılında ise Bakanlar Kurulu kararıyla (7/1070) Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi "Kamu yararına dernek" kabul edildi.

Olimpiyat Yasası da, 1992 yılında TBMM'de kabul edildi.

4.21.1. TÜRKİYE MİLLİ OLİMPİYAT KOMİTESİNİN KURULUŞ AMAÇLARI

Kuruluş Tüzüğü'nün 1.maddesinde komitelerin amaçlarını ;” IOC statüsüne uygun olarak yurdumuzda amatör sporu ve spor ruhunu, olimpiyat hareketlerini geliştirmek, yaymak, korumak ve kuvvetlendirmek, araştırmalar yapmak ve yaptırmak sporculara olimpik liyakat esaslarına uygun hareket etmelerini sağlayıcı tedbirleri almaktır.” Şeklinde ifade etmiştir ¹⁹.

4.21.2. TMOK'UN İLKELRİ

-Dernek olimpik harekete ve bunun felsefelerine bağlıdır. Amatör sporun Türkiye’de bu ilke doğrultusunda gelişmesini sağlar.

-İrk, din, politik eğilimleri nedenleriyle ülke yada kişiye göre ayırım yapmaz.

-Sporcuların sağlığını ve gücünü geliştirmesi yanında, amatör sporun, olimpik liyakat içerisinde, kişilik üzerindeki olumlu etkilerin yayılmasını destekler.

-Bu amaçların gerçekleştirilmesi ve yaygınlaştırılması için yapılacak her türlü atılım da devlete yardımcı olur¹⁹.

4.21.3. TMOK'UN GÖREVLERİ

-Olimpiyat veya benzeri oyunlar, Türkiye’nin bir şehrine verildiği takdirde, bu oyunları, ilgili makamlarla işbirliği yaparak düzenlemek,

-Uluslararası kuruluşlarla tescilli Türk Spor Federasyonları ile IOC ve diğer ülkelerin Milli Olimpiyat Komiteleri arasında bağlantı kurmak ve işbirliği yapmak,

-Olimpiyatlara veya benzeri oyunlara katılacak Türk sporcularının olimpik liyakatlarını ve müsabakalara katılma yeteneklerini inceleyip, onaylamak, Olimpiyat veya benzeri oyunlar kafilelerini oluşturmak, yerleştirmek, yönetmek ve bu amaca uygun olarak her türlü gereksinimlerini karşılamak ve tüm denetimini yapmak,

-Olimpiyat işlerinden ötürü Spor Federasyonları arasında çıkabilecek anlaşmazlıkları kesin bir sonuca bağlamak,

-Spor Federasyonlarının Olimpiyat veya benzeri oyunlara katılabilmelerini kolaylaştıracak tedbirler almak, bilinçli uyarılarda bulunmak,

-Türkiye'nin Olimpiyat veya benzeri oyunlara katılmasını, bunların Türkiye'de düzenlenmesi halinde, gerçekleşmesi amacıyla, ilgili resmi kuruluşlardan yeteri kadar ödenek ve özel kuruluşlar ile kişilerden yardım isteğinde bulunmak,

-Olimpiyat düşünce ve hareketlerini geliştirmek ve yerleştirmek amacıyla her türlü yayın yapmak, yaptırtmak ve toplantılar düzenlemektir ¹⁹.

4.22.Modern Olimpiyat Oyunlarının Türkiye'deki kurucusu : SELİM SIRRI TARCAN

Selim Sırrı Tarcan, 1875 yılında Mora Yenişehir'de doğdu. Yenişehir'in 1880 de Yunanistan'da kalmasıyla annesiyle beraber İstanbul'a yerleşti.

Galatasaray Lisesini sonrada Mühendishane-i Harbiye'nin İstihkam sınıfından mezun oldu. Galatasaray Lisesine devamı sırasında Beden Eğitimi Hocası Faik Bey çok etkiledi ve beden eğitimiyle ilgilenmesini sağladı. Faik Bey'le çalışmaları Mühendishane mektebindeyken de devam etti. Jimnastik çalışmalarını ilerletti.

1895 yılında istihkam zabitiyken İzmir'e görevli gelmesiyle Abdülhalim Memduh Bey'le tanıştı. Abdülhalim Bey Selim Sırrı'yı öğretmenlik yapmaya, beden eğitimi, spor konusunda makaleler yazmaya teşvik etti.

Selim Sırrı, bazı okullarda, özel jimnastik salonlarında jimnastik dersleri verirken, bir yandan da Hizmet gazetesi gibi gazetelerde makaleler yazmaya başladı. 1900 yılında İstanbul'a yüzbaşı olarak tayin olunan Selim Sırrı, artık spor hayatında kamuoyunu aydınlatıyor ve yeni eserler ortaya koyuyordu. 1908 yılında meşrutiyetin ilanına kadar bu çalışmalarını sürdürdü. Bu arada IOC Başkanı Coubertin ile de bir görüşme yaparak, bir Milli Olimpiyat Komitesi kurmakla görevlendirildi. Ve IOC'nun Türkiye temsilcisi oldu. Meşrutiyetin ilanından sonra Selim Sırrı'nın bir

asker olarak siyasete fazla bulaştığı gerekçesiyle Paris'e gönderilmesi istendi. Ancak, Selim Sırrı'nın isteği üzerine İsveç'e gönderildi.

Selim Sırrı, ateşe olarak gönderildiği Stockholm'de aynı zamanda Beden Terbiyesi Yüksek Okulunda 18 ay süreyle tahsilde gördü. Daha sonra 1911 yılında İstanbul'a döndü ve askerlikten ayrılarak Millî Eğitim Bakanlığında görev aldı.

Selim Sırrı, Türkiye'de orta dereceli okullarda Beden Eğitimi dersinin konması için çeşitli çalışmalar yaptı. Bu amaçla Çapa Kız Muallim Mektebinde Beden Eğitimi Öğretmeni yetiştirmek üzere kursların açılmasını sağladı. Ardından İmam Hatip Liseleriyle Öğretmen Okullarında ilk kez beden eğitimi dersi uygulanmaya başlandı. Yine kişisel çabalarıyla 17 Mayıs 1916 yılında Türkiye'de ilk kez "İdman Bayramı" düzenletti.

Selim Sırrı Tarcan, Millî Olimpiyat Cemiyetini uzun yıllar idare ettikten sonra, 1922 yılında TİCİ'nin kurulmasıyla TMOK'u yeniden oluşturdu. Başkanlığına getirildi. Türkiye'yi IOC neznindeki bir çok Milletlerarası toplantılarda temsil ederek edindiği bilgileri ülkesine aktardı.

Selim Sırrı, Cumhuriyet öncesi ve sonrasında modern beden eğitimi, İsveç'te öğrendikleri ışığında yılmadan yaygınlaştırmaya ve beden eğitiminin bir bilim dalı olduğunu ispatlamaya çalıştı.

Selim Sırrı'nın yayınlanmış 57 kitabı ve 2500'ü aşan makalesi mevcuttur. Eserlerinin 28 kadarı eski yazıyla basılmıştır. Olimpiyat oyunları, Beden Terbiyesi Oyun- Cimnastik-Spor, İsveç'te gördüklerim, Spor Pedagojisi adlı eserleri en önemlilerindedir.

1935 yılında Beden Terbiyesi Başmüfettişliğinden emekli olan Selim Sırrı, 1935-46 yılları arasında da Ordu Milletvekili olarak Mecliste bulundu. Spora hiçbir zaman politika ve ticareti sokmamış ve bunu eserlerinde açıklıkla belirtmiştir. Amacı sadece fertlere ve topluma hizmet olmuştur.

Türkiye Milli Olimpiyat Komitesinin kurucusu ve Türk spor dünyasının en önemli isimlerinden biri olan Selim Sırrı Tarcan, 2 Mart 1957 yılında İstanbul'da vefat etmiştir²⁶.

4.23. AMATÖRLÜK, OLİMPİZM VE FAİR-PLAY

4.23.1. Amatörlük

Amatörlük kelimesi, sevmek, hoşlanmak anlamına gelen Latince AMARE sözcüğünden gelmektedir. Amatörlük kavramı, eski Yunan'da mevcut olmayan bir kavramdı. Bazı zamanlara kadar tanıdığımız anlamıyla amatörlük kavramı 19.yüzyıl aristokrat İngiltere'sinde doğmuş ve oradaki anlamıyla dünyaya yayılmıştır. Amatör sporcu, bu kelimenin hudutları içinde katıldığı müddetçe, sevdiği ve hoşlandığı için herhangi bir spor branşı ile uğraşan atlete verilen isim olmaktadır. 19.asrın ortalarında yöneticiler mutlak amatörlüğe öylesine bağlanmışlardı ki, seyretmek için para ödeyenlerin önünde spor yapanlara dahi amatör demiyorlardı¹⁹.

Coubert'in, ilk Olimpiyat Oyunlarından itibaren bu anlayışa karşı çıktı. 1894 yılında sporculara ödenen, yolluk ve iâşe, ibade karşılıklarının profesyonellik demek olmadığını söylüyordu¹⁹.

1924 oyunlarına katılacak bir Fransız güreşçiye, patronu bir dahi ücretli izin vermeyince, işçiler aralarında 50'şer kuruş toplayarak sporcuyla beslediler. Bu olay Coubertin'e intikal ettiğinde, o "sportif hazırlık için kaybedilen gelirlerin organizatörlerce karşılanması amatörlüğün ihlali değildir." diye yanıt verdi¹⁹.

Amatörlüğün ihlali yalnız para kazanmakla olmayacağını, dünyanın en büyük temsilcilerinden biri olan Bill Tilden şöyle izah ediyordu; "Borsa'da çalıştığımda, kitap yazıp sattığımda, hep teniste kazandığım ünvan bana yardımcı oluyor." Bu dolaylı kazançlar Olimpiyat Oyunlarına iştirake engel olmalı mıdır?¹⁹

1914 yılından itibaren Coubertin sporcuya yardım etmenin şart olduğunu söylemiştir. O, "Mutlak Amatörlüğün " var olduğuna inanmış ve sporcunun desteklenmesinin gerektiğini etrafına anlatmaya çalışmıştır. Gençliğin eğitiminde sporun önemli bir faktör olduğuna inanan, Modern Olimpiyat Oyunların babası, herkesin beden eğitimine ilgi duyması için 1925 Prag Kongresi'ndeki konuşmasında şu görüşü ortaya koydu: " Yüz kişinin beden eğitimiyle uğraşması için, 50 kişinin spor yapması lazımdır. Bu 50'nin spor yapması için 20'sinin sporda ihtisaslaşması gereklidir. Bu 20'nin mütehassıs olması için de 5 atletin üstün performans göstermesi, yıldız sporcu olması şarttır." Tüm bu sporcu kitlesinden spor eğitiminin gerektirdiği şartlar temin edilmelidir. Profesyonel sporcu para kazanmak gayesiyle ve mukavele ile bir organizasyona bağlı olan sporcudur. Olimpik seviyedeki sporcunun amacı ise, üstün başarıdır¹⁹.

Halen uygulanmakta olan, Olimpik Antlaşma'da AMATÖR kelimesi mevcut değildir. Bu yasanın 26.maddesi Olimpik Oyunlara katılmak için sporcuda "Olimpik Liyakat " aranmasını istemektedir. Her spor dalına göre, şartlar değiştiğinden, Olimpik Liyakat kurallarını tespit etmek, Uluslararası Spor Federasyonlarına bırakmıştır. Bir ülke sporcusunun liyakatini tasdik, o ülkenin Milli Spor Federasyonu ve Olimpiyat Komitesi tarafından yapılır. Özetle bir sporcunun Olimpik Liyakat sahibi olabilmesi için, ona yapılacak maddi ,manevi bütün yardımların bulunduğu Milli Olimpiyat Komitesi , Ulusal Federasyonu ve Kulübü kanalıyla olması şartına bağlanmış bulunmaktadır¹⁹.

Olimpik Liyakat konusu devamlı gelişmeler gösteren en dinamik kavramlardan birisidir. Nitekim, Olimpik Liyakat konusunda hazırlanan Atlet Ahlak kodu, Olimpiyat Oyunları'na iştirak edebilmek için sporcuların sahip olmaları gereken nitelikleri yeniden tanzim etmektedir. Bu nitelikler aşağıda özetlenmektedir.

-Olimpik Antlaşma kurallarına riayet ve USF'lerin koyduğu ve Olimpiyat Oyunları'na iştirak edecek sporcuların seçiminde Ulusal Spor Federasyonları'nın ve Milli Olimpiyat Komiteleri'nin uygulayacakları kurallara tüm riayet,

-Fair-play kurallarına riayet,

-Doping testleri ve Tıbbi Kontrolleri kabul etmek, yasaklanmış madde kullanmamak,

-Ticari Reklam Yasağı konusunda IOC'nun kurallarına riayet,

-Olimpiyat Oyunları'na iştirak etmek veya bu oyunlarda kazanılan madalya sebebiyle maddi kazanç temin etmemek,

Komisyonca kabul edilen Atlet Ahlak kodu, IOC'nun İstanbul'da Mayıs 1987 tarihinde yapılan 92.birleşiminde ele alındı ¹⁹.

4.23.2. Olimpizm

Olimpizm ; Spordaki hümanizmada temellenen , spora ilişkin bir yaşama anlayışıdır. Olimpizmin insanı kuşatan değerler içermesi olağandır. Sporun temel yapısında insana ilişkin özelliklerinden kalkan yaşama anlayışı da Olimpizm'dir ⁴⁸.

Bazen Olimpizm, antik çağdaki Antik Olimpiyatları oluşturan düşünce ile karıştırılır. Olimpizm modern bir anlayıştır. Kuşkusuz, Antik Olimpiyatlar da spor yapan insana dayanıyordu. Antik Olimpiyatlarda da belli bir ülkü gerçekleştirilmeye çabalanıyordu ; antik çağda da sporun içinde yer aldığı eğitim ile bir insan ülküsüne ulaşılma isteniyordu ve o zamanlarda da insanların barışa, uyuma gereksinmesi vardı. Bunlara dayanılarak arada belli koşutluklardan söz edilebilir. Modern Olimpiyatların kurucusu Baron Pierre de Coubertin de model olarak Antik Olimpiyatları hep göz önünde bulundurmuştur. Ne var ki, arada benzerlikler olması aynı olma veya sonra gelenin, öncekinin devamı olduğu anlamına gelmez. Ayrıca Antik ve Modern Olimpiyatlar arasında Olimpizm anlayışından kaynaklanan çok önemli ayrılıklar vardır. Örneğin; Olimpizm, insan anlayışı uyarınca Modern Olimpiyatlarda her türlü ayrımcılık dışlanır ve Oyunlar bir dünya olayı düzeyinde gerçekleştirilir ⁹.

4.23.2.1. Olimpizmin Amaçları

-Spor yapmanın temel amacının,insanın bedensel olduğu kadar beyinsel gelişmesinde de katkısı olduğunu anlatmak.

-Daha iyi ve barışçı bir dünya için, gençlerin spor yoluyla birbirlerini anlamaları ve dost olmaları imkanlarını yaratmak.

-Uluslararası evrensel bir iyi niyet ortamı yaratmak ve geliştirmek amacı ile, Olimpizm prensiplerini dünyaya yaymak.

-Dünyanın dört köşesinde sporcu gençliği, Olimpiyat oyunları dediğimiz büyük spor şenliklerinde biraraya getirmektir⁹

4.23.3. Fair Play (Sporda Erdemlilik)

Fair Play'in bulunmadığı yerde, olimpizm mevcut olamaz. Fairplay , Olimpizmin temel unsurlarından başlıcasıdır.

Fairplay, İngilizce de birbirine yakın 3 manaya gelmektedir. Bu kelime ilk defa İngiliz Kolejlerinde kullanılmaya başlandı ve "iyi oyun" manasına gelecek şekilde kullanıldı. Sonradan "iyi oyunu" ortaya koyacak "ruh hali, sporcuya yakışan davranış biçimini" tarif etmek için kullanıldı. Diğer ifade ile, "iyi oyunun " temini için, oyuna katılan tüm ilgililerin mutlak olarak yerine getirmek zorunda oldukları davranışların tümünü tarif etmek için kullanılmaya başlandı. Zamanla Fransa'da bile oyun sahasında ve hayatta tüm dürüstlikle davranan kimseleri ve davranışları için kullanıldı. " O sportmence oynamaktır" gibi. 50 yıl öncesine kadar aynı manaya gelmek üzere " o bir spordur- he is a sport" kelimesi kullanılıyordu. Ancak zamanla spor, menfi manalara da gelmeye başladı ve ahlaki prestiji azaldı. Türkçe de "fair-play" kelimesi ile birlikte "sportmenlik", "sportmence" gibi kelimeler Fair- Play'in Türkçe karşılıkları olarak da kullanılmaktadır. Ancak kelimenin manasını kaybetmemesi için "Fair Play" kelimesi tercih edilmektedir.

Fair Play'in muhtevası hakkında iki belge hazırlandı. 1974 yılında Uluslararası Fair Play Komisyonu tarafından hazırlanan "Fairplay konusunda

Deklarasyon” tün ÷lkelere, spor örgütlerine gönderildi. Bu belge, Fairplay “kendisine ve dolayısıyla diğerlerine-rakibine, takım arkadaşlarına, müsabaka hakemlerine, seyirci ve kamuoyuna saygıya dayanan bir hayat görüşüdür.” Bu görüş,”her ne pahasına olursa olsun kazanmayı, başarılı olmayı reddetmektedir.”şeklinde ifade edilmektedir.

Fairplay, müsabıkların, oyunun kurallarına mutlak ve istisnasız saygı göstermelerini gerektirdiği gibi, oyunun kurallarına mutlak saygının da ötesinde, özellikle müsabaka sporlarının belirli bir ruh hali içinde cereyan etmesini gerektirmektedir.

Fairplay, yalnızca müsabıkların görevi değildir. Müsabıklar kadar, antrenörler,hakemler, seyirciler ve müsabaka ile ilgilenen tüm ilgililerin, basın televizyon kurumlarının Fairplay kurallarına uygun olarak hareket etmeleri, direk ve endirekt şekilde müsabakanın yukarıda tarif edildiği şekilde cereyan etmesini sağlamaları gerekmektedir ¹⁹.

4.24.MODERN OLİMPİYAT OYUNLARI İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

4.24.1.Olimpiyat Meşalesi

Olimpiyat Meşalesi ; Yunanistan'ın Oлимп dağında güneş ışığından dev mercekler vasıtasıyla tutuşturulmaktadır. Meşale oyunların yapılacağı ülkeye kadar, elden ele teslim edilmek suretiyle geçtiği ülkeleri atletleri tarafından taşınmakta ve Olimpiyat'ın yapılacak stadyumdaki dev meşale bu meşale ile tutuşturulmaktadır. Ve açılış töreninde yanan meşale, kapanış töreni sonuna kadar sönmez. Olimpiyat Meşalesi, 1936 Berlin Olimpiyat Oyunları ile Olimpiyat tarihine girmiştir ⁴⁷.

Eski ve yeni Olimpiyatlar arasındaki sürekliliği simgeleyen Olimpiyat Ateşinin ilk yandığı yerin, Antalya ili sınırları içerisinde, Fenike ilçesinin Ardaşan Burnunun hemen gerisindeki günümüze eski ihtişamı ve güzelliği ile ulaşan Olimpos Kentinin 7 km kadar uzağında ve 2150m yükseklikte kayaların arasında olduğu bilinmektedir. Binlerce yıldan beri ve günümüzde de hala yanan bu alevin bulunduğu bölgeye köylüler ; Çıralı, aleve de Yanartaş derler. Olimpiyatların Anadolu'da doğup, ilkel şekilde başlaması, Mora Yarımadasında sürdürülmesi sonucu olimpiyat ateşi yerinden taşınmamıştır. Ancak Yunanlılar bu alevin geleneğini güneş ışınlarının süzülmesi sonucu elde ettikleri ateşle geleneği sürdürmüşlerdir ²⁶.

4.24.2.Olimpiyatı Simgeleyen 3 Sözcük : Citius,Altius,Fortius

Olimpiyat Oyunlarının simgelenmiş parolası Latince 3 sözcükten oluşmaktadır. Modern Olimpiyat Oyunların kurucusu Baron Pierre de Coubertin bu sözcükleri eski bir arkadaşı olan Rahip Didon'un öğretmenlik yaptığı okulun bayrağına yazdırdığı bu sözcükleri olimpiyat Oyunları ruhuna uygun bulduğundan aynen almış ve simge yapmıştır. Bu 3 Latince sözcük, "**Daha hızlı, Daha yüksek, Daha güçlü**" anlamına gelen "**Citius,Altius,Fortius**"tur. ⁽⁴⁷⁾

4.24.3.Olimpiyat Bayrağı

Olimpiyat Oyunlarının bayrağı ; beyaz zemin üzerine, iç içe geçmiş 5 ayrı renkteki 5 halkadan ibarettir. Dünyanın 5 kıtasını dostluk ve sevgi duyguları içinde birbirine bağlamayı simgeleyen bu halkalardan üçü üstte, ikisi alttadır. Üstteki 3 halka soldan sırayla; mavi, siyah ve kırmızı , alttakiler ; sarı ve yeşildir. Bu renkler önceleri kıtalara göre değerlendirilmiş, Mavi halka ; Avrupa'ya, ortadaki siyah halka ; Afrika'ya, kırmızı halka ; Avustralya'ya , alt sağdaki yeşil halka ; Amerika'ya ve soldaki sarı halka Asya'ya temsil eder ⁴⁷. Daha sonra IOC bu 5 rengin Olimpiyat Oyunlarına katılan üye ülkelerin bayrak rengini simgelediğini açıklamıştır. Olimpiyat Bayrağı, 1920 Anvers Olimpiyat Oyunlarından bu yana dalgalanmaktadır. Bu bayrak 6-12 Mayıs 1913 günleri arasında yapılan toplantıda IOC'nun kurucusu ve başkanı Baron Pierre de Coubertin'in teklifiyle genel kurula sunulmuş ve ittifakla kabul edilmiştir ²⁶.

4.24.4.Olimpiyat Yemini, Parolası ve İnanışı

Modern Olimpiyat Oyunlarının başlayacağı ilk günkü törenlerde, binlerce yıl önceki Antik Olimpiyat Oyunlarında olduğu gibi sporcular ve hakemler olimpiyat ruhuna uygun olarak yarışacaklarına dair and içteler²⁶.

Olimpiyat Oyunlarının açılış töreni sırasında oyunlara katılan bütün sporcular Olimpiyat yemini ederler. Bu yemini, organizatör ülkenin ünlü bir sporcusu bütün sporcular adına söyler. Yemin şöyledir :

“Olimpiyat Oyunlarında ülkemizin şerefi ve sporun zaferi için kurallara uyarak dürüst yarışacağımıza ve gerçek sportmenlik ruhu içinde mücadele edeceğimize and içeriz.”²⁶

Bu yemin de 1920 Anvers Olimpiyat Oyunları ile Olimpiyat tarihindeki yerini almıştır. Bu yemini Anvers’te ilk söyleyen sporcu ; Belçikalı ünlü eskrimci Viktor Boin oldu⁴⁷

Bundan hemen sonrada yine oyunların yapıldığı ülkeye mensup bir hakem, bütün resmi görevliler ve hakemler adına şöyle yemin eder.

“Bu Olimpiyat Oyunlarında tarafsız olacağımıza, kaidelere uygun hareket edeceğimize ve gerçek sportmenlik prensiplerine uygun hareket edeceğimize bütün resmi görevliler ve hakemler adına and içerim”²⁶.

Bu yeminlerden sonra, Coubertin’in belirttiği “ önemli olan kazanmak değil, katılmaktır” olimpiyat inancıyla Fransız eğitimci Didon tarafından 1895 yılında ortaya atılmış”Citius”daha hızlı,”Altius”daha yüksek,”Fortius”daha kuvvetli, sözlerinden oluşan olimpiyat parolasıyla yarışmalara başlanır²⁶.

4.24.5.Olimpiyat Madalyası

Olimpiyat Oyunlarında birinciliği kazanan sporculara altın, ikincilere gümüş, üçüncülere de bronz madalyalar verilmektedir. Madalyaların altın ve gümüş olanları kaplamadır.60mm çapında ve 3mm kalınlığındaki bu madalyaların bir yüzünde, 1928 yılından beri, İtalyan sanatçısı Gossoioli tarafından çizilen, elinde zafer çelengi tutan zafer tanrıçası Nike’nin güzel kabartması yer almaktadır. Madalyanın arka yüzünde ise olimpiyatı düzenleyen ülkenin amblemi bulunmaktadır²⁶.

4.24.6.Olimpik Spor Dalı

Bir spor dalının Olimpiyat Oyunlarına katılabilmesi için en az 25 ülkede oynanması şarttır. Bu sebepten dolayı ABD’de yaygın olan beyzbol ve Amerikan futbolu Olimpiyat Oyunlarında mevcut değildir ¹⁹.

4.25. OLİMPİYAT ŞEHRİNİN SEÇİMİ

4.25.1.Organizasyon İçin Başvuru ve Adaylık

Olimpiyat Oyunlarına ancak şehirler aday olabilirler. Aday olmak isteyen şehrin resmi mercilerine bu başvuru yapılır. Başvurunun , ilgili ülke Milli Olimpiyat Komitelerince onaylanması şarttır. Ülke Milli Olimpiyat Komitesi, aday şehir tarafından, Uluslararası Olimpiyat Komitesi andlaşma, kurallarına ve standartlarına uygun olarak, aday olduğu olimpiyatları organize edeceğini garanti etmesi gerekmektedir. Aynı ülkede bir kaç şehir aday olmak arzusunda ise, aralarından bir tanesini seçmek ülke Milli Olimpiyat Komitesine aittir. Ülke Milli Olimpiyat Komitesi ve aday şehir, olimpiyat oyunlarını organize etmekten doğan her türlü sorumluluğu ve bu arada her türlü mali sorumluluğu birlikte ve ferdi olarak ayrı ayrı üstleneceklerdir. Uluslararası Olimpiyat Komitesi , seçilen şehir ve ülke Milli Olimpiyat Komitesi ile karşılıklı taahhütleri kapsayan yazılı bir anlaşma yapacaktır. (Olimpik anlaşma Madde 4) ¹⁹

4.25.2.Olimpiyat Oyunlarını Organize Edecek Şehrin Seçimi

Olimpik anlaşmanın 33.maddesi ve bu anlaşmanın eki ve bir parçası olan Olimpiyat Oyunlarının Organizasyonu Yönetmeliğinde etraflı olarak belirtilmiştir. IOC, organizasyonu yapacak şehrin seçimini adalet, eşitlik, liyakat esaslarına göre yapmanın titizliği içinde hareket etmektedir. Bu maksatla 3 ayrı komisyon oluşturulur. Bu komisyonlar, Uluslararası Olimpiyat Komitesi Üyeleri; Uluslararası

Spor Federasyonları Üyeleri ; Milli Olimpiyat Komiteleri Dünya Birliği Üyelerinden oluşur. Her 3 komisyon, aday şehirleri tek tek ziyaret eder ve raporlarını Uluslararası Olimpiyat Komitelerine verir. Adaylık çok önceden başlar. Olimpiyat Oyunları'na aday olmayı arzu eden şehirlerin spor tesislerini kısmen tamamladıktan sonra yıllar önce ortaya çıkması ve çeşitli seviyelerdeki uluslararası spor organizasyonunu başarı ile yapabildiğini kanıtlaması lazımdır. Bu şekilde USF ve IOC üyeleri arasında yıllar öncesinden başlayan bir çalışmanın devam etmesi gerekmektedir. Aday olan her şehrin, yönetmelik esaslarına uymayı peşinen kabul ettiğini yazılı olarak bildirmek zorundadır. Uluslararası Spor Federasyonları, Dünya Milli Olimpiyat Komiteleri ve IOC üyelerinden oluşan 3 komisyondan aldığı raporları da dikkate almak suretiyle, organizasyonu yapacak şehrin seçimi, organizasyon tarihinden 7 yıl önceki IOC yıllık Bileşimde kararlaştırılır. Olimpiyat Oyunlarının organizasyonu ; ilgili ülkelerin Milli Olimpiyat Komitelerine emanet edilir.(Madde 33) Ülke Milli Olimpiyat Komitesi,olimpiyat oyunlarının organizasyonu için özel olarak organizasyon komitelerine,organizasyon görevini devreder. Ancak 4.madde gereği, organizasyon ile ilgili her konuda ve bu arada mali konulardaki müşterek ve ferdi mesuliyetleri devam eder. Olimpiyat Oyunları Organizasyonunda ilgili kural ve kaidelere uygun hareket edilmesi, taahhütlerin yerine getirilmemesi halinde 23.ve 25.maddeler uyarınca organizasyonun yetkisi ilgili şehirden ve ilgili Ülke Milli Olimpiyat Komitesinden geri alınabilir. Bu taktirde IOC ve ilgili kuruluşların uğradığı maddi ve manevi zararların tanzimi ilgili Ülke Milli Olimpiyat Komitesine aittir. Her aday şehrin, adaylığının,ülke hükümeti tarafından da resmen desteklenmesi gerekmektedir ¹⁹.

4.25.3.Olimpiyatlar Bir Ülkeye Ne Kazandırır?

Bunlar 3 aşamada özetlenebilir.

4.25.3.1.Tanıma : 1988 Olimpiyatları süresince sporcu, idareci, basın mensupları ve turist olarak Seul'a 300.000 kişi gelmiştir. Hemen tüm ülkelerde, dünya nüfusunun yarısı bir yandan Olimpiyatlar, diğer taraftan da Seul ve Kore

konularında pek çok TV programı izleyerek ülkeyi ve kültürünü tanımış, 7 yıl süresince tüm dünya Seul ve Kore konularında bilgilenmiştir.

4.25.3.2. Ekonomi : 1984 Los Angeles ve 1988 Seul Olimpiyatlarında gelir, giderin üzerinde olmuş, Oyunlar kent ve devlete mali bir yük getirmemiştir.

4.25.3.3. Tesis : Olimpiyatlar için yapılan tesisler, sadece oyunlar süresince kullanılmakla kalmayıp daimi bir kullanım imkanı yaratacak tarzda yapılmaktadır. Sporcu ve basın mensupları için yapılan "Olimpiyat Köyü", Oyunlar sonunda, bir yerleşim merkezi veya üniversiteye bağlı yurtlar olarak kullanılmaktadır. Yapılan spor tesisleri ise, gençliğin çok daha iyi koşullarda spor yapmasını sağlayacaktır ⁴⁸.

4.26. MODERN OLİMPİYAT OYUNLARI

4.26.1. (1. Olimpiyat)-1896 ATİNA OLİMPİYAT OLAYLARI

1894 yılındaki ilk IOC toplantısında alınan karar gereğince modern olimpiyatların ilkinin Atina'da yapılmasına karar verilmişti. Bu karar önceleri Yunanistan'da tepkiyle karşılandı.

Bazı gazeteler, yabancıların ülkeye gelerek halkın yoksulluğunun ve geri kalmışlığının sergilenmesi şeklinde yorumları, aynı zamanda da hazinenin pek zayıf olduğundan bu denli büyük bir organizasyonu gerçekleştiremeyeceklerini yazdılar²⁷. Ancak, Yunanistan tarihinde çok önemli bir yeri olan olimpiyat oyunlarının kendi ülkelerinde yapılacak olduğunu duyan halk heyecanlanmıştı. Fakat hükümetin gerçekten bu organizasyonu yapabilmeye gücü yoktu. Nitekim Yunan hükümeti oyunları organize edemeyeceğini IOC'ya bildirdi. Bunun üzerine Coubertin, Atina'ya gelerek üst düzey yöneticilerle görüşmeler yaptı. Basına ve halka oyunları anlattı. Neticede oyunların planlandığı şekilde yapılabilmesi için hazırlıklara başlanmasını sağladı. Fakat devlet imkanlarıyla hazırlıklar yavaş sürüyordu. Bu durumda oyunların yapılması tehlikeye giriyordu. Bunun üzerine Yunanlı iş adamı George Averoff gerekli mali desteği sağlayarak oyunların zamanında ve layıkıyla yapılmasının sebebi oldu²⁶.

Artık, karar verilmişti. Bir taraftan Yunan hükümeti gereken tesislerin yapılabilmesi için parasal kaynağı bulurken, Coubertin'de 1. Modern Olimpiyatlar olarak tarihe geçecek organizasyon için bilgi topluyor ve programı hazırlıyordu.

Coubertin, Atina'ya gelerek sporcuların mümkün olduğu kadar değişik ülkelerden gelmesini gerçekleştirmek için, IOC üyelerinin sayısını artırdı. Bir yıl sonra IOC'nun temsilcisi olarak seçilen 16 aydın ve spor adamı, 13 ülkede Coubertin'i temsil ediyordu.

Bütün bu hazırlıklar yapılırken, beklenen ve beklenmeyen ve pek çoğu Coubertin'den kaynaklanan bazı problemler ortaya çıktı; Coubertin için Dünya, sadece Avrupa ülkeleri, Amerika ve İngiliz İmparatorluğu'ndaki beyaz ırkın hakim olduğu bölgeleri kapsıyordu. Buna ilaveten, Coubertin'in tanıdığı ve bazılarını IOC üyesi yaptığı kişiler dahi, kendi ülkelerinde sporda pek sözü geçen kişiler değildi.

Fransa ve bazı ülkelerde ise Olimpiyat kavramına , sırf işin başında Coubertin olduğu için karşı çıkanlar bulunuyordu.

Coubertin, Atina için devlet mektuplarını yollayabileceği azlığı yanında, mektuplar zamanında yollanamamıştı. Davete 13 ülkeden cevap geldi ¹⁹.

6 Nisan 1896 günü Yunan Velihtı'nın "Olimpik oyunların yeniden kurulması, Yunan Halkı ile, temsilcilerini burada sevgi ile ağırlamak fırsatını bulduğuma, milletler arasındaki karşılıklı dostluk bağlarını güçlendirsın ve bizleri mutlu kılsın" sözlerinden sonra kürsüye davet ettiği Yunan Kralı 1. Yorgi oyunları başlattı ¹⁹.

Oyunlar 6-15 Nisan 1896 günleri arasında yapılmıştır. Oyunlara; Almanya, Fransa, Şili, İngiltere, Danimarka, İsviçre, Macaristan, Bulgaristan, ABD ve Avustralya'dan oluşan 13 ülkeden 285 sporcu; atletizm, eskrim, futbol, güreş, halter, bisiklet, tenis, yüzme, atıcılık, jimnastik dallarında yarışmalar yapıldı ²⁶.

Oyunlar, 1. Olimpiyat Oyunları için hazır hale getirilen; At nalı biçiminde M.Ö. 3. yüzyıllarında yapıldığı sanılan Atina stadında yapılmıştır. Stad orjinaline uygun olarak yeniden organize ve restore edilmiştir ¹⁹.

Oyunlar, Dünya kamuoyunda büyük alaka gördü. Yunan Kral, Kraliçe, Prens ve Prenseslerin yanında, Sırbistan Kralı ile Amerika'dan ve Avrupa'nın çeşitli ülkelerinden , bu arada Türkiye'den de 108 kişi oyunları izlemek üzere Atina'da hazır bulundu.

-1896 Atina Olimpiyat'ın da ilk altın madalyayı 6 Nisan 1896 günü üç adım atlamada 13.71 metrelik derecesiyle birinci olan Amerikalı atlet James B. Connoly kazandı. Atletizm, ilk olimpiyat oyunlarının en büyük ilgi toplayan adı oldu. 800 ve 1500 metre ile maraton dışındaki tüm atletizm yarışmalarını Amerikalı atletler kazandılar. Maratonu; çoban olan Yunanlı Spridon Louis tarafından kazanılmıştır.

-Yüzme'de yapılan 3 yarıştan 2'sini Macarlar, 1'ini de Avusturyalı yüzücüler kazandı.

-Tek siklet üzerinden yapılan güreşte şampiyonluğu bir Alman kazandı.

-Tenis'te İngilizler şampiyon oldular.

-Bisiklette 6 yarışın 4'ünü Fransızlar kazandı.

-Jimnastik müsabakalarında da Almanlar üstünlüklerini kabul ettirdiler¹⁹.

4.26.1.1. 1896 Atina Olimpiyatlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- George Averoff ; Yunan hükümetine gerekli mali desteği sağlayarak oyunların zamanında ve layıkıyla yapılmasının sebebi oldu²⁶.

- James B. Connoly ; Modern Olimpiyat oyunlarının ilk şampiyonu oldu.

- Robert Garrett ; Amerikalı atlet, gülle atmada birincilik kazandıktan sonra ömründe ilk defa eline aldığı diski, Atina'da tarihi heykellerde gördüğü diskçilerin stili ile savurarak 2 Yunanlı atleti geride bırakarak 1. oldu⁴⁵.

- Yüzme yarışlarının yapıldığı Pire Limanında deniz suyunun olabildiğine soğuk olması yüzünden Amerika ve Avustralya'dan gelen yüzücüler yarışmayı terketmek zorunda kaldılar⁶³.

- Yunanlı Spridan Louis; Maratonda Yunanlılara şampiyonluk kazandıran Louis, maratonda en önce stada girince Kralın oğulları, George ve Constantine piste inerek Louis'le beraber koşular ve ipi hep birlikte göğüslediler²⁷.

- Katılımın daha fazla olması için imkan arayan İngilizlere, Atina'da bulunan bir turist katkıda bulundu ve ülkesi adına teniste şampiyonluk kazanırken, çift erkeklerde bir Alman tenisçi ile beraber oynayarak 2. madalyasını da aldı. Atina'daki İngiliz Büyükelçiliği'nde ki bazı memurlarda ülkeleri adına yarıştılar²⁷.

- 1896 Atina Olimpiyatlarına gürüşmek için giden Türk Pehlivanı Koç Mehmet, elinde resmi belge olmadığı için Olimpiyat Oyunlarına kabul edilmemiştir⁴⁷.

- Baron Pierre de Coubertin'in ilke ve prensipleri ilk olarak 1896 Olimpiyat Oyunların da çığnendi. Yunanlılar maraton yarışmasında, Louis'in altın madalya kazanmasını büyük bir zafer olarak bayram havası içerisinde günlerce kutlamaktan ve iane adı altında para toplayarak Louis'e, ölünceye kadar gelir temin edecek emlak vermekten kaçınmadılar⁴⁶.

Modern olimpiyatların ilki olan 1896 Atina Olimpiyatları; Kral tarafından her yarışmanın en iyi üç kişisine kutsal zeytin dalları, madalyalar vermesi suretiyle yapılan ödül töreni ile kapanmıştır

4.26.2. (2. Olimpiyat)-1900 PARIS OLİMPİYAT OYUNLARI

1900 Paris Olimpiyat Oyunları 14 Mayıs-28 Haziran 1900 tarihleri arasında 4 aylık bir sürede yapılmıştır. 22 ülkenin katıldığı oyunlarda, 17 spor dalında 1060 erkek ve 6 kadın sporcu katılmıştır. Açılışı Fransa Cumhurbaşkanı M.E Baran Pierre Coubertin ilke ve prensipleri ilk olarak 1896 Atina Olimpiyat. Loubet yapmıştır⁴⁵...

Yunanlılar, 1896 Olimpiyatları'nın haşmetini ve maratondaki birinciliği görünce, bundan böyle Olimpiyatların daima Atina'da yapılmasını istediler. Fakat Coubertin, Oyunların değişik kentlerde yapılmasını istiyordu ve 1900 yılında yapılacak Dünya Fuarı nedeniyle, o yıl ki Olimpiyatların kendi ülkesinde yapılmasına karar verdi⁴⁸. Modern Olimpiyatların kurucusu Coubertin'in ülkesinde Paris şehrinde düzenlenen 2. Olimpiyat oyunları berbat bir organizasyon içinde geçti. Bunun başlıca sebebi de 1900'de Paris'te açılan Milletler Arası Fuar ve Olimpiyat Oyunlarının da bu fuarın içine alınmasıdır.

O zamanlar Paris'te muntazam pistli bir stad bulunmadığından atletizm yarışmaları Racing Club'ün inişli sahasında yapıldı.

Müsabakalar sonunda derece alan atletlere diploma ve madalyada verilmedi. Çeşitli kuruluşların hediyesi olan bisiklet, şemsiye, traş takımları, baston, kalem, hatta zarf açacağı gibi eşya müsabakalarda başarılı olan sporculara dağıtıldı⁴⁸.

2.26.2.1. 1900 Paris Olimpiyatlarında Öne Çıkan Olaylar

- Maraton yarışının neticesinde Fransız atletlerden 1.gelen fırıncı Theato'nun kestirme yollar kullanarak kendisini geçtiğini iddia eden Amerikalı Newton'un büyük itirazlarına sebep oldu⁴⁸.

- Amerikalı atlet Ray Ewery; durarak uzun atlama, durarak yüksek atlama, durarak 3 adım atlamada kazandığı 3 altın madalya ile "1900 Paris Olimpiyatlarının" en büyük ismi olmuştur. Ewery bu başarısını daha sonraki Olimpiyat oyunlarında da tekrarlar ve 3 Olimpiyatta tam 8 altın madalya kazanmak başarısına erişecektir. Çocuk felci geçirdikten sonra dünyanın gelmiş geçmiş en büyük atletlerinden biri olmasıyla gösterdiği başarısıyla çok daha üstüneydi¹⁹.

- Atmalar etrafı ağaçlarla çevrilmiş sahalarda yapılmış. Disk atıcıları kazanmak için daha uzağa atmanın yanında, attıkları diskin bir ağaca çarpmasına ve yere düşerek ölçülmesine de dikkat etmek zorunda kaldılar²⁷.

- Bayanlarda golf ve tenis ilk kez Olimpiyat programında yer aldılar¹⁹.

- Olimpiyat tarihinde ilk altın madalya alan bayan sporcu olmak şerefini; İngiliz tenisçi Charlotte Cooper (Chattie) tek bayanlar şampiyonu olmakla elde etti²⁷.

- Yüzme yarışlarının yapıldığı Seine Nehrinde trafiğin son derece yoğun olması ve seyircilerin sandallar içinde bütün yarış alanını kaplamaları yüzücüleri son derece zor durumda bırakmıştır²⁷.

- 60 metre düz, 110 ve 200 metre engelli ve uzun atlamada aldığı birinciliklerle, bir Olimpiyat süresince atletizmde bireysel 4 birincilik alan ilk ve tek adam olan Alvin Kraenzlein Olimpiyatlar tarihine geçti ve bu rekoru hala kimse kıramadı²⁷.

- 1900 Paris Olimpiyatlarının en üzgün adamı Coubertin'di. Çünkü, bu olimpiyat, gerçek bir olimpiyat olmaktan çok bir spor panayırı halinde geçmişti¹⁹.

- 800 m koşusunun Pazar günü yapılması, Amerikalıların protestosuna yol açtı. Amerikalı atletler; "dinimiz Pazar günü çalışmamızı engeller; bu nedenle yarışma olmaz!" diyerek 800 metreye katılmadılar⁴⁵.

- Paris Dünya Fuarı sebebiyle Dünyanın dört bir yanından gelen güreşçiler arasında amatör, profesyonel ayrımı yapılmadan Dünya Şampiyonası düzenlendiğinden güreş şampiyonası Paris Olimpiyatlarına alınmadı. Dünya Güreş Şampiyonasına katılan Kara Ahmet bütün rakiplerini yenerek Dünya Şampiyonu ünvanını kazandı⁴⁵.

- Amerikalı atletler Paris'e kendi paraları ile gelmişlerdi, oyunlar uzadığından parasız kalan bazı sporcular kendilerine verilen bu hediye eşyayı satarak ülkelerine dönebildiler⁴⁵.

- Paris Olimpiyatlarına hiçbir Türk sporcu katılmamıştı⁴⁵.

1900 Paris Olimpiyatlarında A.B.D. 19 altın, Fransa 10 altın, İngiltere 5 altın madalya almıştır.

Paris Olimpiyat Oyunları karma karışık bir organizasyon içinde, açılış töreni olmadığı gibi kapanış törenine de yer vermeden sona erdi.

4.26.3. (3. Olimpiyat)-1904 SAINT-LOUIS OLİMPİYAT OYUNLARI

1904 Saint-Louis Olimpiyat Oyunları 1 Temmuz-29 Ekim 1904 tarihleri arasında yapılmıştır. 12 ülkenin katıldığı oyunlarda 625 sporcu katıldı. Bu sporcuların 533'ü Amerika adına yarışmıştır. 14 Spor dalında yarışlar yapılmıştır. Oyunları; A.B.D. Cumhurbaşkanı M.T.Roosevelt açmıştır⁴⁵.

1904 Olimpiyatlarında; Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC), oyunları Chicago'da yapmayı kararlaştırdığı halde, Başkan Roosevelt oyunların, pek sevdiği kent olan ve o sıralarda bir Dünya sergisinin açıldığı St. Louis'te yapılması için baskıda bulundu⁴⁵.

Atina ve Paris Olimpiyatları, Amerika'da sporun, genel yaşayış tarzının temposuna uyarak, süratle geliştiğini göstermiştir. Hemen hemen bütün şampiyonaların Amerikalılar tarafından kazanılması, onların bu alandaki üstünlüğünü ortaya koymuştur. Onların yetenek, güç ve teknikleri ancak müstesna hallerde Avrupalılar tarafından geçilmiş, fakat bu çabalar da başarılarının genelliği içinde kaybolmuştur. Bu sonuçlar, Amerika'nın 3. olimpik oyunların kendi memleketlerinde yapılmasını istemeleri için yeterli bir sebep olmuştur. Ancak, oyunların böyle deniz aşırı bir yerde yapılması, sportif örgütleri henüz yeteri kadar gelişmiş bir ekonomik düzeye ulaşmamış Avrupalılar için büyük ekipler göndermek imkanını daraltmıştır. Bu çok uzak memlekete yalnız Almanya ve Macaristan küçük ekipler göndermek cesaretini göstermişlerdir. Amerika'ya vakitsiz ve erken gelmiş gibi görünen Olimpiyat ideali, burada fazla bir ilgi bulmamıştır. Düzenleme hataları ve sonuçları birbirini karşılıklı olarak etkilemiştir. Yarışmalar, geçmişin şerefine uygun bir bayram havası içinde açılmamış, böyle de devam etmiştir. Bir bunalıma giren Amerikalıların soğuk, yalnızcı ve maddeci tutumları bu olayda da kendini göstermiştir.

Basit, ilkel bir tesis yarışma yeri olarak seçilmiş, tahta barikatlarla sınırlanan açık bir tribün, sergiye gelen birkaç yüz kişinin değişiklik isteklerini gidermeye yaramıştır. Avrupalı yarışmacıların katılmaması yüzünden oyunlar, Amerikalıların kendi aralarındaki bir, spor bayramı halini almıştır. Buna rağmen bazı yüksek

dereceler, Olimpiyat ruhunu teneffüs ettirmiş ve durmayan bir gelişmenin kanıtı olmuştur⁸.

2.26.3.1 1904 Saint-Louis Olimpiyatlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Maraton yarışı tam bir skandala dönüşmüştür. Fred Lorz stada birinci girdiğinde yer yerinden oynadı. Stada gayet zinde olarak son turu yapan ve göğüsleyen Lorz ile Başkan Roosevelt'in kızı pistte resim çekti. 10 dakika sonra stad önde Thomas Hicks girince Lorz'un sahtekarlığı ortaya çıktı. Lorz 15 km sonra otomobil içinde devam etmiş, araba 20 km sonra arıza yapınca sadece 7km'yi koşarak yarışı bitirmişti. Daha sonra stada giren Hicks kendisinin birinci olduğunu ve Lorz'un hile yaptığını bağırdıktan sonra yere düşüp bayılmıştı ve birinciliği Hicks almıştır⁴⁶.

- Maratonda Lorz'un hilesi üzerine birinci olan Hick'in yol boyunca 2 defa strikinin iğnesi yaptırdığı ve defalarca konyak içtiği tespit edildiği halde o devirde doping kontrolü olmadığından 4 doktorun ayıltabildiği Hicks yinede maraton birincisi sayıldı.

- Amerika'nın uzaklığı nedeniyle; Avrupalı ülkeler tarafından rağbet görmedi, yalnız Macaristan ve Almanya'dan sporcular katıldı⁴⁵.

- Saint-Louis Olimpiyatları da, Paris Olimpiyatları gibi panayır havası verdi, organizatörler tarafından olimpik spor dalları dışında 300 kadar çeşitli yarışmalar düzenlenmiştir. Bunlar arasında; gençler-emekliler, siyahlar-beyazlar, kadınlar arası boks gibi yarışmalar yer almıştır⁴⁸.

- Organizasyondaki olimpik statüye aykırı uygulamalar Coubertin tarafından daha başından tahmin edilmiş ve oyunları izlemeye gitmemiştir²⁶.

- Amerikalı organizatörler, sporla ilgisi olmayan branşları dahi programa koydular ve 282 birincilik madalyasınının 238'i de Amerikalılar tarafından kazanıldı⁴⁸.

- Yarışmalarda siyahlarla beyazlar ayrı ayrı yarışmışlardır. 402 m üzerinden koşulan engelli yarışında üçüncü gelen George Poage de Olimpiyatlar tarihinde Amerika adına ilk madalya kazanan zenci sporcu oldu²⁷.

- Oyunların en popüler ismi; durarak atlamalarda 3 birincilik alan Ray Fwery oldu¹⁹.

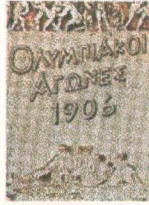
- Archie Hahn; 60, 100, 200 m birincilikleri ile oyunların “En hızlı adamı” olarak ilan edildi. O zamanki kurallara göre, tabanca patlamadan evvel çıkış yapanlara verilen 2 metrelik geriden başlama cezası, 3 rakibine uygulanınca 200 metrede Hahn’ın çok işine yaradı ve bu yarışı da önde bitirdi¹⁹.

- Yüzücülerin Kent yakınındaki bir göl ortasına büyük bir saldan yarışı başlatmaları, Olimpiyatlar Tarihine giren “Garip Olaylar” arasında yer aldı¹⁹.

- St. Louis’deki yüzme yarışmaları biraz tartışmalı geçti. 50 metre serbestte Macar Zoltaan Halmay Amerikalı rakibi 3. Scott Feary’ nin önünde aynı derece ile bitirmesine rağmen hakemler Amerika’lı yı birinci ilan etti. Uzun tartışmalar sonunda yarış tekrar edildi ve Macar yüzücü bu sefer rakibini rahatça geçti¹⁹.

- Saint Louis’ de 4 Amerikalı atlet üçer altın madalya kazanmak gibi üstün bir başarı sağladılar. Atletizm de 23 altın madalyanın 22’ sini Amerikalı atletler almışlardır¹⁹.

- 1904Saint Louis Olimpiyatlarına Türkler katılmadılar⁴¹. 1904 Saint Louis Olimpiyatları Olimpiyat tarihine en kötü organize edilen Olimpiyat oyunları olarak geçti.

4.26.4 (Ara Olimpiyat)-1906 ATİNA OLİMPİYAT OYUNLARI

22 Nisan-2 Mayıs 1906 tarihleri arasında yapılan Atina Ara Olimpiyatlarına 20 ülkeden 877 erkek-7 bayan sporcu katılmıştır. Oyunların açılışını; Kral I.George yapmıştır²⁷.

Yunanlılar tertipedikleri ilk Modern Olimpiyat Oyunlarının öylesine etkisi altında kalmışlardı ki; Modern Olimpiyat Oyunlarının 10.yıl dönümüne rastlayan 1906 yılında özel bir olimpiyat düzenlemek için Uluslararası Olimpiyat Komitesi'ne başvurmuşlardı⁴⁶. Bu teşebbüste Yunanlıları harekete geçiren sebep, Paris ve St. Louis Oyunlarının pek başarılı olmamasının yanında oyunların 4 yıl yerine 10 yılda bir yapılması esasını desteklemeleri olmuştur. Nitekim 1896'da yapılan 1. Modern Olimpiyat'ın 10. Yıl dönümü olan 1906 yılını da bu maksatla seçerek kendi görüşlerine uygun bir kutlama yapmak istemişlerdir. Böylece önceki oyunların olumsuz izlenimlerini silmek, yeni ve olumlu tesirler yaratmak suretiyle, olimpiik oyunların gelişmesine hizmet etmeyi düşünmüşlerdir. Ancak Uluslararası Olimpiyat Komitesi'nin, Modern Olimpiyat Oyunları hakkındaki kuralları son derece kesin ve katıydı. Olimpiyat Oyunları her dört yılda bir, dünyanın bir başka ülkesinde yapılacaktı. Bu nedenle Yunanlılar'ın bu önerilerinin kabulü mümkün değildi⁸. Boran Pierre de Coubertin ve onun gibi Yunan ve Yunan mitolojisi hayranı Olimpiyat Komitesi üyeleri, oyunların Atina'da yapılmasını müsamaha ile karşıladılar, ancak bu Olimpiyat Oyunlarının Ara Olimpiyatlar olarak adlandırdılar ve resmi Olimpiyat Oyunları arasında sıralamadılar⁴⁵.

Yunanlılar bu Ara Olimpiyata ilgiyi çekmek için çok geniş davrandılar: Milli Olimpiyat Komitesi bulunmayan ülkelerin sporcuları dahi oyunlara kabul edildiler. Bu arada Osmanlı uyruğunda bulunan hatta bulunmayan gayrimüslimler Ara Olimpiyatlarına katıldılar⁴¹.

4.26.4.1. 1906 Atina Ara Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Bu Ara Olimpiyat Oyunları'nda IOC statüsü uygulanmamış, katılanlardan ülkelerinin uyruğunda olması ve Milli Olimpiyat Komiteleri'nin onayı aranmamış ve milli marşlar çalınmamış ve şeref direklerine bayraklar çekilmemiştir⁴¹.

- Resmi açılış töreninde sporcular kendi ülke bayraklarının arkasında yürüdüler⁴⁷.

- Atina oyunlarında programa alınan kürek yarışları, büyük ilgi görmüş, buna karşılık yine yeni bir yarışma türü olan yürüme, fazla bir ilgi görmemiştir⁴⁷.

- Bu oyunlarda yarışçıların aynı yerde yedirilip yatırılmaları gibi bir yenilik uygulanmıştır. Bu uygulama daha sonraları "Olimpiyat köyü" içinde yarışmacıların barındırma yönteminin bir başlangıcı olmuştur⁴⁵.

- Oyunlara renk veren bir başka husus, Kral Konstantin' in yarış alanında hakem olarak görev alması, hatta yürüme yarışında koşmalarda hata yapan bazı yarışmacıları yarış dışı etmesi olmuştur⁸.

- 1906 ara Olimpiyatlarında Türkiye'den 30 sporcu Atina ya gitmişti. Atletizm, jimnastik, eskrim,güreş ve futbol dallarında İstanbul' dan 8 Rum, İzmir'den 1 Ermeni ve 10 İngiliz Selanik' den de bir Musevi ile 10 Rum Osmanlı Devletini temsil etmişlerdi⁴⁷.

- İstanbul Kurtuluş Gençlik Kulübünden Yorgo Alibrantis 10 metrelik ipe tırmanmada 11.4 saniyelik derecesiyle Dünya rekoru kırarak 1.oldu. Bu yarışma ertesi yıl resmi yarışmalar listesinden çıkarıldığından Dünya rekoru hala Alibrantis'e aittir²⁷.

- İzmir Futbol Karması; Danimarka'ya 5-1 yenildikten sonra, Selanik'i 3-1 yenerek ve Atina Karması'nın maça çıkmaması üzerine hükmen galip sayılarak 2.olmuştur. Selanik Karması'da 3.olmuştur²⁷.

- Türkiye'den giden sporcular 1 altın, 1 gümüş, 1 bronz madalya ile 1906 Atina Ara Olimpiyatları'ndan yurda döndüler²⁷.

- 1906 Atina Ara Olimpiyat Oyunları'nda atletlerin stadyumdaki çok yumuşak pistten ve yüzücülerin Pire Koyu'nun soğuk sularından şikayetçi olmalarına rağmen, organizasyon iyi oldu. Bazı heyecanlı yarışmalar seyredildi ve Coubertin'de biraz rahat nefes alabildi. Olimpiyat kavramı yeniden yeşermiştir. Bundan sonra yapılacak olan Londra ve Stokholm Organizasyonları kadar mükemmel olmamasına rağmen, sporcular burada bir Olimpiyat ruhu ile yarıştılar. Atina'da, bu sefer oyunlar bir düzene oturdu²⁷.

4.26.5. (4. Olimpiyat)-1908 LONDRA OLİMPİYAT OYUNLARI

27 Nisan-31 Ekim 1908 yılında yapılan Oyunlara 22 ülkeden 1999 erkek-36 bayan sporcu katıldı. Oyunların açılışını Kral 7.Edward yapmıştır²⁷.

Daha önce alınan karara göre bu oyunların Roma'da yapılması gerekirken, İtalyanların bir yıl kala bu işten vazgeçmeleri üzerine, aradaki kısa zamana rağmen, oyunların düzenlenmesi İngilizler üzerlerine almışlardır. Bu süratle modern sporun anayurdu olan İngiltere, Olimpik Oyunların yeniden kurulmasından 12 yıl sonra kendine yaraşır bir görevi üzerine almıştır⁸.

İngilizler üstüste panayır ve sirk havası içinde geçen 1900 ve 1904 Olimpiyatlarından ders almış görünerek Londra Olimpiyat Oyunları'nı ciddiye aldılar. Hazırlanmak için yalnız 20 aylık bir zaman vardı. İngilizlerde Oyunların organizasyonunun mali cephesini haltetmek için bir Dünya Fuarı açma yolunu seçtiler. Londra'da fuar sahasının hemen yanında 70.000 kişilik bir stad yapıldı. Bu stadın ortasında, çimler arasında yüzme havuzu, atma ve atlama alanları, bir atletizm pisti ve bu pistin dış tarafında bisiklet yarış pisti bulunuyordu. Bu stadın içinde öyle zamanlar oldu ki; atletizm, yüzme, bisiklet, jimnastik, güreş ve eskrim yarışmaları karmakarışık şekilde aynı anda yapıldı. İleride bu stad White Stad adı ile anılmaya başladı⁴⁵.

Oyunlarda ilk defa bütün ülkelerin sporcuları toplu olarak resmi geçitte bulunarak, bütün Dünya milletlerinin dostluk ve kardeşlik bağlarının geliştirilmesinin; oyunların en önemli amacı olduğunu anlatmak istediler²⁶.

2.26.5.1. 1908 Londra Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- 1908 Olimpiyatlarının en büyük olayı atletizmde oldu. İtalyan Dorando Pietri maratonda stada en önde girdikten sonra yere düşmüş, hakemler tarafından ayağa kaldırılarak yarışa adeta sürüklenircesine tamamlanması sağlanmıştır. Yolda düşen ve hakemler tarafından ayağa kaldırılıp yarışa zorlanan Dorando diskalifiye edildi ve Amerikan Haynes l ilan edildi. Bu karar büyük tepkilere yol açtı. Dorando bir anda kahraman olmuştu. İngiltere Kraliçesi kendisine l.lik ödülünün aynı bir kupa vermekle tesellide bulundu. İtalya'ya dönüşünde bir kahraman olarak bu maratoncuyla Papa özel olarak kabul etti. Dorando'ya "oh Dorando, oh Dorando" nakaratlı bir de şarkı bestelendi. Bu skandalda İngiliz hakemler çok eleştirildi; Diskalifiye edilmesi kesin olan bir atlete neden yardım ettiler? Bu sorunun cevabı 1956 yılında ölüm döşeginde, bir İngiliz hakemi tarafından verildi; "Dorando doping yapmıştı. Onun için koşması lazımdı, ölüm tehlikesiyle karşı karşıya idi, onun için koşturduk." ²⁶

- 400 metre yarışında ABD' li Carpenter, İngiliz Halswell'e faul yaptığı gerekçesi ile diskalifiye edildi ve yarış tekrarlandı. Bu tekrar kararını atletler protesto ederek yarışa katılmayınca Halswell tek başına yarıştı ve altın madalyayı kazandı ⁴⁵.

- 110 metre engelli koşu finalinde Amerikalı atlet F. C. Smithson, elinde incille yarışmak isteyince, hakemler buna karşı çıkmışlardı. Amerikalı atlet, yönetmeliklerde bunu engelleyici bir maddenin bulunmadığını söylemiş ve yapılan incelemelerde de Smithson'u haklı çıkarmıştır. Elindeki incille koşan atlet, 110m engelli koşuda şampiyon olmuştur ¹⁹.

- Oyunların bir özelliği de bütün yarışmaları İngiliz hakemler yönetmiştir. Bu da bazı skandallara sebep oldu. Bu olay Amerikalılarla, İngilizlerin büyük ve uzun süren kavgasına kadar gitti ve bir süre, Olimpiyatlardan sonra bile, iki ülkenin spor kuruluşları birbirlerinin düşmanları olarak kaldılar ²⁷.

- Oyunlar esnasında İngiltere ve A.B.D. arasında daha önceden beri süre gelen siyasi çekişmeler su yüzüne çıktı. İngiltere, A.B.D. bayrağını olimpiyat tesislerine

asmadı. Amerika'da buna karşılık resmi geçit töreni esnasında Kral 2.Edward önünde bayraklarını eğmediler²⁶.

- Modern Olimpiyatlarda ideal olarak benimsenen ancak daha ilkinde rafa kaldırılan "Olimpiyatlara önemli olan katılmaktır, kazanmak değildir." Şeklindeki sözler Coubertin tarafından ilk bu oyunda söylenmiştir⁸.

- Maraton yöresi ile Atina arası 40 km olduğundan, bundan evvel yapılan maraton yarışları 40 km olarak koşulmuştu. Organizasyon Komitesi, Kral ailesinin yarışın çıkışını görsün diye maratonu Windsor Castle'dan başlattı. Atletler, stada girdiklerinde 350m daha koşacaklar, şeref tribünü önünde bitirecekler ve böylece 42,195 metre koşacaklardı. Bu mesafe 1908'den günümüze dek maratonun standart ölçüsü olarak kaldı²⁶.

- Londra oyunlarında programa hokey, polo, yelken yarışları gibi yeni spor türleri alınmıştır⁸.

- 1908 Londra Olimpiyat Oyunlarında; İngilizler 56 birincilik, Amerikalılar 23 birincilik almışlardır⁴⁷.

- Türkiye'yi Olimpiyat Oyunları tarihinde ilk kez temsil eden sporcu, Kurtuluş Gençlik Kulübü jimnastikçilerinden Aleko Mulos Efendi idi. Galatasaray Lisesi öğrencilerinden olan Mulos, 1yıl önce Coubertin İstanbul'a geldiğinde, edebiyat öğretmeni M. Suery tarafından Coubertin'e rehber olarak verilmişti. Coubertin, gerek bu genç jimnastikçiye bir armağan, gerekse Türkiye'deki kişisel temsilcisi Selim Sırrı Tarcan'a jest olarak Aleko Mulos'u özel olarak Londra'ya çağırması ve gerekli belgeleri de Londra Olimpiyat Oyunları Organizasyon Komitesi'ne kendisi hazırlayıp sunmuştur. Aleko Mulos müsabakalarda bir varlık gösterememiştir. Fakat bir altın madalya kadar değerli bir şey kazanmıştı; Olimpiyatlarda Türkiye'yi temsil eden ilk sporcu olmak şerefini⁴⁷.

İngiltere, 1908 Londra Olimpiyatları ile yalnız sportif bir başarı sağlamakla kalmamıştı. Organizasyon olarak da o tarihe kadar yapılanların en mükemmelini vermişti. Olimpiyat ruhu ve anlayışı artık yavaş yavaş bütün Dünya'ya hakim olmaya başlıyordu¹⁹.

4.26.6. (5.Olimpiyat)-1912 STOCKHOLM OLİMPİYAT OYUNLARI

29 Haziran- 22 Temmuz 1912 tarihleri arasında İsveç’ de yapılan 1912 Stockholm Olimpiyat Oyunlarına 28 ülkeden 57’si bayan 2541 sporcu katılmıştır. Oyunları İsveç Kralı V. Gustav açmıştır¹⁹.

1912 Olimpiyat Oyunlarına Almanya ve İsveç talip olmuşlardır. Fakat Almanya o yıllarda savaş hazırlığı havası içinde görüldüğünden daha barışçı bir ülke olarak tanınan İsveç’e Oyunların organizasyonu verildi⁴⁵.

İsveçliler, tertibini üzerlerine aldıkları bu Olimpiyatlar’ a pek büyük önem vermişlerdi. İsveç Kralı V. Gustav, şahsi malı olan 25 dönümlük araziyi spor tesisleri yapılmasına tahsis ettiği gibi, Organizasyon Komitesi’ nin de hamiliğini üstlenmişti⁴⁵.

İsveçliler, bu ağır sorumluluğun altına girmiş, zengin piyangolar tertip etmek suretiyle spor tesislerini finanse etmenin yolunu bulmuştur. Bu yönüyle tesislerde sağlam bir milli karakterin ve güçlü bir yurtseverliğin anıtaştığını görmek mümkündür⁸.

4.26.6.1 1912 Stockholm Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Londra'da Amerikalı ve İngilizlerin atletizmde değişik yarışma kuralları uygulamalarından doğan problemi çözmek için IAAF diye adlandırılan Uluslararası Amatör Atletizm Federasyonu kuruldu²⁷. Çeşitli spor dallarında kurulan Uluslararası Federasyonlar, oyunlar sırasında elde edilen dereceleri de otomatikmen ilk Dünya rekorları olarak kabul edildi⁴⁵.

- Stockholm, her bakımdan bundan evvel yapılan organizasyonlardan çok daha mükemmel, kuralların kesinlikle uygulandığı ve o zamanki ileri teknolojinin kullanılması ile elektrikli kronometre ve foto-finiş aletinin de devreye sokulduğu bir yer oldu²⁶. Ayrıca atletizm yarışmaları çıkışında tabanca ile start da ilk kez bu Olimpiyatlarda tatbik edildi⁴⁵.

- Serbest güreş, polo, hokey, İsveç'te yasak olan boks oyunları programdan çıkarıldı, buna karşılık atletizmde 5.000,10.000 metre, 4x100 yarışları ve bayanlar yüzme dalları programa dahil edildi⁸.

- Coubertin, uzun zamandan beri tasarladığı bir planı gerçekleştirmek imkanı bularak modern Pentatlon'u programa aldırıştır. Kendisinin buluşu ve ona göre mücadeleci adam için en uygun ölçü olan modern beşli; tabanca atışı, 300m yüzme, 5.000m arazi binişi, 4.000m kır koşusu ve eskrimden oluşur²⁷.

- Oyunlarda, onlu yarış denilen **dekaton** ilk kez yapıldı. Bu dalda ve beşli yarış pentatlon da ABD'li kızıl derili atlet Jim Thorpe birinci olarak çifte altın madalyanın sahibi oldu. Thorpe, ABD'de milli kahraman ilan edildi. Ancak ırkçılığın o sıralarda yoğun olduğu Amerika da bir kızıl derilinin böylesine büyük başarısı, beyazlar tarafından hazmedilemedi. Thorpe'nin çok önce bir çiftlikte çalışırken kasaba takımının iddialı bir maçında oynayabilmesi için, kaybedeceği yevmiyenin kendisine ödenmesi olayını büyüterek Thorpe'nin profesyonel olduğunu IOC'ya bildirmeleri, bu sporcuyu oyunlardan 1 yıl sonra madalyalarından etti. Thorpe'nin başvuruları oyunlarda kendi takım arkadaşı beyaz IOC Başkanı A.Brundage tarafından yıllarca hasır altı edildi. Thorpe'nin haklı olduğu 69 yıl sonra, yani ölümünden 28 yıl sonra anlaşıldı ve Olimpiyat Şeref Kütüğüne adı yeniden işlenerek madalyaları ailesine iade edildi²⁶.

- Stockholm'un ikinci yıldızı da, Finli atlet Johannes Kolehmainen olarak gösterilir. Uzun mesafe koşularında, Olimpiyatlar da uzun yıllar sürecek bir Fin hegemonyasının temellerini atan Kolehmainen 5.000 ve 10.000 ve kros yarışmalarında 3 altın madalya aldı. 5.000m rekoru 10 yıl dayandı ve ancak 1922 yılında Paavo Nurmi tarafından 1 saniyelik farkla geçilebildi. Kolehmainen 8 yıl sonra yapılan Anvers'te de maratonu kazanacaktı²⁷. Stocholm'da 3 altın alan Kolehmainen ülkesinin Rus sömürgesi altında olmasından dolayı kürsüye Rus Bayrağı eşliğinde çıkmış ve 3 kez Rus Milli Marşı çalınmıştır. Kolehmainen bunu istememiş ancak, böyle bir uygulamaya göz yuman IOC karşısında kararlara boyun eğmişti. Yine Bohemyalı ve Avusturyalı sporcularda Rus bayrak ve marşlarının bu durumda çalınmasına karşı çıkmışlar. Fakat IOC kararlarına karşı koyamamışlardı²⁷.

- Amerikalıların ırkçı tutumları 100 metre finalinde de yaşandı. Amerika atletizm takımının beyaz antrenörü finalde yarışacak favori final atlet Howard Drew'ü bir beyaz atlet olan Craig'i şampiyon yapmak için soyunma odasına kilitlemiş ve yarışlara girmesini engellemiştir²⁷.

- Bu oyunlarda ikinci ilginç olayda güreşte geçti; yarı ağırdaki İsveçli Ahlgren ile Finlandiyalı Böhling 9 saatlik bir güreşten sonra berabere ilan edildiler ve bu kategoride altın madalya yerine her iki güreşçiye de gümüş madalya verildi. Orta siklette de Rus Klein rakibi Finli Aksainen'i ancak 10 saatte yarı finalde yenebildi. Fakat yorgunluktan final güreşine çıkamadı⁴⁵.

- Futbol Şampiyonası'nda Almanya-Rusya'yı 16-0 yenince Rus Çarı futbolcuların dönüş biletlerini ellerinden alınması, herkesin kendi parası ile Rusya'ya dönmesini emretti⁴⁷.

- Duke ve takım arkadaşı 2 Amerikalı yüzücü, serilerinde başarılı yüzerek, finale kaldıklarına inanmışlar ve onlardan habersiz yapılan yarı finallere katılmamışlardı. Jüri, 100 m serbest finalinde Duke'ün de olması gerektiğine inanarak, onlar için ilave bir yarı final yapılacağını ve belirli bir derecenin altında yüzerlerse finale kalabileceklerini bildirdi. Duke bu yarış istenilen dereceden de süratle koşarak Olimpiyat Şampiyonu oldu. 1920 Anvers'de gene aynı mesafede altın, 1924 Paris'te gümüş madalya aldı⁴⁵.

- Türk Bayrağı ilk kez bu oyunlarda dalgalandı. Osmanlı Olimpiyat Cemiyeti artık kurulmuştu ve Vahram Papazyan ve Mıgırdıç Mıgıryan, bu derneğin verdiği

belgelerle resmen bir Olimpiyat Oyunlarına ilk kez katılıyordu. Bu sporcularımız Stocholm'e kendi paralarıyla gidip gelmişlerdi⁴⁷.

- Vahram Papazyan göğsü Ay-yıldızlı kırmızı formasıyla 1500m yarışına katılmıştı. Son düzlüğe kadar önde götürdüğü yarışta 20-25m kala heyecandan gözlerinin kararıp, başının döndüğünü hissetmiş ve kendini kaybederek piste yığılıp kalmıştı. Birinci olması beklenen Türk atletine çare ki dereceye bile girememişti¹⁹.

- Mıgırdıç Mıgıryan; daha fazla yarışmada , Türkiye'yi temsil etmişti. Disk'te 34., güllede 19., sağ ve sol elle atılan güllede 7.olmuştu. Dekotlonada katılmış, fakat sakatlanarak yarışmadan çekilmek zorunda kalmıştı¹⁹.

Baron Pierre de Coubertin, hayalindeki Olimpiyat Organizasyonunun 1912 yılında İsveç'te gerçekleştiğini gördü. Bütün olup bitenler 1912 Stockholm'ün güzeller güzeli havasına en ufak bir gölge düşürmemişti. Bu Olimpiyat, o güne dek yapılan Olimpiyat Oyunları'nın en güzeli ve en görkemlisi olmuştur¹⁹.

4.26.7. (6. Olimpiyat)- 1916 BERLİN OLİMPİYAT OYUNLARI

1. Dünya Savaşı yüzünden yapılamamıştır.

Dünya Gençliği, 1912 Stockholm'den ayrılırken, 1916 yılında Berlin'de tekrar buluşmayı umut ve temenni ediyordu. Ancak kimse umduğunu bulamadı. 1912 Olimpiyatlarının üzerinden 2 yıl geçmeden, ufacık bir bahane, bütün Dünyayı kana bulamaya yetti. 1916 Olimpiyatlarına hazırlanan Dünya Gençliği, spor alanlarındaki soylu mücadele yerine, savaş alanlarında ölüm-kalım mücadelesine tutuştu.

1914 yılında patlayan ve pek kısa zamanda bütün Dünyayı saran 1. Dünya Savaşı 1918 yılında sona erdi. Böylelikle Berlin Olimpiyatları da kan ve barut kokuları arasında kaybolup gitti. IOC, 1916 Olimpiyat Oyunları için kütük defterine şu satırları kaydedip sayfayı çevirdi. "1916 Berlin Olimpiyatları, Dünya Savaşı yüzünden yapılamamıştır." ¹⁹

4.26.8. (7. Olimpiyat)- 1920 ANVERS OLİMPİYAT OYUNLARI

1920 Anvers Olimpiyat Oyunları 20 Nisan-12 Eylül 1920 günleri arasında Belçika'da yapılmıştır. 29 Ülkeden, 63'ü bayan 2606 sporcu katılmıştır. 1920 Anvers Olimpiyat Oyunlarını Belçika Kralı 1. Albert açmıştır¹⁹.

Paris ve Lyon şehirlerinin talip oldukları 1920 Olimpiyat Oyunlarının organizasyonu, 1.Dünya Savaşı'nda büyük tahribata uğramış Belçika'nın Anvers şehrine verildi. Belçikalılar 18 ay içinde 35 bin kişilik bir stad inşa ettiler, eski surların hendekleri içinde 100 metrelik bir yüzme havuzu yaptılar⁴⁵. Spor tesisleri, bu kadar kısa sürede yapılmasının imkanı olmadığı için, pek mükemmel değildi. Sporcular için ayrı bina yapılmadığından, tüm gelen yabancı sporcuların çoğu okullarda barındırıldı. Bazı sporcular bu koşulları beğenmeyip otele çıktı²⁷.

Oyunculara 1. Dünya Savaşı mağlupları Almanya, Macaristan, Avusturya ve Türkiye davet edilmedi, adı Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'ne dönüşen Rusya da katılmadı²⁷.

4.26.8.1. 1920 Anvers Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- IOC, bu oyunlarda büyük bir tarihi hata yaparak savaş yeniği ülkeleri oyunlara kabul etmedi. Böylece oyunlara bizzat IOC tarafından politika karıştırılmış oldu²⁶.

- Olimpiyat Bayrağı ilk kez bu oyunlarda dalgalandı⁴⁵.
- Olimpiyat tarihinde ilk kez bütün sporcular “Olimpiyat yemini” ne katılmışlardır⁴⁵.
- Kral 1. Albert oyunları açtığını ilan ettiği sırada geri dönen barışı simgeleyen güvercinler uçuruldu²⁷.
- İngiliz atlet Albert Hill 38 yaşında bulunmasına rağmen 800 ve 1500 metrelerde çifte altın madalya kazanmıştır⁴⁵.
- Amerikalı atlet Charles Paddock 100 metrede aynı zamanda “Dünyanın en hızlı atleti” ünvanını da kazanmış oldu⁴⁵. 100 metre finalinde son metrelerde takım arkadaşı Morris Kirksey’le göğüs göğüse koşan Paddock, bitiş ipini gördüğünde, havada uçarak atladı. Foto-finiş resimlerini gören hakemler, birinciliği Paddock’a verdiler²⁶.
- Bu oyunların en ilginç kişilerinden biride uzun mesafe koşularında yıldızı parlamaya başlayan Finli Paavo Nurmi idi. 10000 metre ve Krosta 2 altın madalya kazanan Nurmi 5000 m yarışında da en büyük favori idi. Ancak bu ünlü Finli’yi adım adım izleyen Fransız atlet Joseph Guillemot, herkesin yarışı ne zaman terkedeceğini merakla beklediği bir anda yaptığı cehennemi bir atakla Nurmi’yi geçerek şampiyon oldu⁴⁵.
- 1920 Anvers’in en ilginç olayı ise 10000 m finalinden cereyan etmişti. Finli şampiyon Nurmi’nin çıkardığı koşuya hayran kalan Belçika Kralı kendisini kutlamak üzere şeref tribününe davet ettirdi. Kendisine bu davet haber verildiğinde büyük şampiyon hiç istifini bozmamış ve büyük bir soğukkanlılık içinde şu cevabı vermişti; “Majesteye geleceğimi söyleyin. Fakat önce saçlarımı taramam lazım...” ve Nurmi, saçlarını taradıktan sonra 1. Albert’in huzuruna çıkmıştı¹⁹.
- Finli atlet Johannes Kolehmainen 40 yaşının üzerinde olmasına rağmen maratonda 1. oldu⁴⁵.
- 1920 Anvers, büyük bir futbol skandalına da sahne oldu. Final maçında Belçika ile Çekoslovakya karşı karşıya gelmişlerdi. Belçika’nın attığı ilk golün tartışması sürüp giderken bu kez yine ev sahibi takımın bariz ofsayt pozisyonundan 2.golünü kazandığı görülmüştü. İlk yarının sonuna doğru maçın hakeminin bir çek futbolcuyu haksız yere ihraç etmesi bardağı taşıran son damla oldu. Çek yöneticiler takımlarını sahadan çekmek zorunda kaldılar. Ev sahibi Belçika böylece futbolda

altın madalyaya ve Olimpiyat Şampiyonluğuna ulaşmış oldu. Maç sırasında sahada başlayan kavgalar, maçtan sonra da tribünde de sürüp gitmişti. Kısacası ev sahibi futbol sahalarında hiç de konuk severlik göstermemiřlerdi²⁷.

- Anvers’de 15’i altın, toplam 34 madalya kazanan Finliler, belki de başka bir olayın gerçekteşmesinden de mutluluk duyuyordu. Zira bunca yıl Rus egemenliği altında, Olimpiyatlarda kendi bayrağını taşımayan Finli sporcular, mavi beyaz bayraklarını Belçika Kralı önünde göstermiřlerdi²⁷.

- Sporun ana yurdu olan İngiltere, sportif zihniyetin zedelenmesine karşı kırınlık göstererek sadece oyunlarla plan bağlantısını korumak üzere, oyunlara küçük bir grupla katılmıřtır⁸.

-1920 Anvers’de buz hokeyi ve artistik patinaj sporlarıda, kış sporları olmasına rağmen, programda yer aldı. Bu başlangıçlardan sonra, kış sporlarının kendi başına bir organizasyona sahip olması kararlaştırıldı ve 1924’den sonra kış sporları kendi organizasyonuna kavuřtu⁸.

- Türkiye bu oyunlara katılmamıřtır¹⁹.

4.2.26.9. (8. Olimpiyat)-1924 PARİS OLİMPİYAT OYUNLARI

3 Mayıs-27 Haziran 1924 günleri arasında, 44 ülkeye mensup, 136'sı bayan 3092 sporcunun iştirakiyle yapılmıştır. Oyunları; Cumhurbaşkanı M. Doumergue açmıştır¹⁹.

Modern Olimpiyat Oyunlarının yapılması kararının verilmesinin 30.yıl dönümüne rastlayan 1924 Oyunları Coubertin'in teklifinin ittifakla kabulü üzerine Paris'te yapıldı. Fransa 1900 de edindikleri tecrübe ile büyük bir organizasyon gerçekleştirdiler. Racing Club'ün stadı Colombes Olimpiyatları için hazırlandı. Yüzme yarışmaları için Tourelles'de bir havuz da yapıldı. Barakalarla da olsa bir olimpiyat köyü hazırlandı. Coubertin'in teklifi ile, spor yarışmaları yanında sanat ödülü de olimpiyat programına alındı. Yarışmalara bu defa da Almanya alınmadı⁴⁵.

4.26.9.1. 1924 Paris Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Fransa, bu oyunlar için yaptığı Colombes stadyumu ile kıvanç duymuş, o zaman için mükemmel sayılan kırmızı koşu pisti, atletler için yararlı bir yenilik olmuştur⁸.

- Olimpiyatların yıldızları Finlandiyalılar oldular. 27 yarışmasında 10 altın madalya kazanmakla Amerikalı atletlere rakip duruma geldiler⁸.

-“1924 Paris” denilince akla gelen ilk isim Paavo Nurmi idi. Bu büyük atlet aynı günün aynı saati içinde! Sadece 55 dakikalık bir arayla önce 1500, sonra da 5000 metrelerde Olimpiyat Şampiyonluğunu kazanmak başarısını göstermiştir. 1500 , 5000 m kros ve bayrak yarışıyla 4 altın madalya kazanan “Uçan Finli” efsanevi bir üne erişmişti. 10000 m koşusuna katılmayıp arkadaşı Willie “Ritalo”ya bırakması da

onu ayrıca yücelten bir davranış olmuştu. Ritolo, idarecilerin planladıkları 10000 m sadece kazanmakla kalmadı, kendine ait Dünya rekorunu da 12.4 saniye farkla kırdı. Nurmi, Paris'te 10000 m koşmamamın acısını çıkartmak için Ağustos sonunda, Finlandiya'da pist yerine kum bir sahada bu mesafeyi 30:06.2'de koşarak Ritola'nın rekorunun 17 saniye altında koştu²⁷.

- İngiliz atlet Eric Liddell; dini inançlarına ters düştüğü için Pazar günü spor yapmak istemeyen ve bu yüzden de 100m yarışına katılmamış, yerine girdiği 400m 47.6 koşarak altın madalya almıştır¹⁹.

- Yüzme havuzlarında, daha sonra sinema dünyasında "Tarzan" filmlerinin kahramanı olarak tanınacak Amerikalı yüzücü Johnny Weismüller, Paris'in en ünlü yıldızlarından biri olarak kendini gösterdi. 200 m Dünya rekorunun sahibi olan Johnny, bu Olimpiyatta 100 metreyi net 59 saniyede yüzerek yeni bir Olimpiyat rekoruyla altın madalya kazandıktan sora 400 m serbestte de yeni bir rekorla şampiyonluğu kazandığı gibi 4x200 m bayrak yarışında da 3altın madalyasını almıştı. Ayrıca Amerika su topu takımında da yer almış ve bu ekibin Olimpiyat üçüncüsü olmasıyla, 3 altına 1 de bronz madalya eklenmişti⁴⁵.

- 800 metrenin cehennemi finalinden sonra İsviçreli Paul Martin'i büyük bir içtenlikle kutlayan İngiliz atleti Douglas Lowe, yarışmanın sonucu ilan edildiğinde kendisinin 1. olduğunu öğrenince yine İsviçreli rakibinin yanına koşup samimi bir üzüntü içinde; "sizin kazanamadığınıza ne kadar esef ettim bilemezsiniz!" demek centilmenliğini göstermiştir¹⁹.

- Finliler, Paris'ten 11 altın, 4 gümüş, 2 bronz toplam 17 madalyayı ülkelerine götürdüler. Bu 17 madalya sadece 8 Finli atlet tarafından kazanılmıştı⁴⁵.

-Fransızlar, kendi başkentlerinde organize ettikleri Olimpiyatta en büyük varlığı milli sporları bisiklette gösterebildiler. Sadece milli marşları olan "Marseyez"i 3 kez çaldırttılar⁴⁵.

- Paris Olimpiyatlarının sürpriz şampiyonu da futbol da Uruguay oldu. Uruguay yepyeni ve değişik bir futbolla şampiyonluğa ulaştı⁴⁵.

-Uzun atlama finalini 7.44 m ile kazanan Amerikalı William De Hart Habart, Olimpiyatlar tarihine, ilk altın madalya kazanan zenci atlet olarak geçti²⁷.

- Avusturya, Macaristan ve Türkiye oyunlara yeniden kabul edilirken, Almanya yine dışarıda bırakıldı, çünkü Fransız-Alman ilişkileri soğuktu⁴⁶.

- Fertler ve ülkeler kazanmak ve propaganda yapmak için, artık olimpiyatlarda her türlü yola başvurmaya başlamışlardı. Uruguay, Arjantin ve Macaristan gizli profesyonel olan futbol takımlarını oyunlarda yarıştırmaları olimpizmin amatörlük ruhuna yara aldırması.

4.26.9. 2. 1924 Paris Olimpiyat Oyunlarında Türkiye:

Henüz bir yaşını doldurmamış bulunan genç Türkiye Cumhuriyeti, spor dünyasının bu en büyük yarışmasına kalabalık bir sporcu grubuyla katılmayı kararlaştırmıştı. Türk sporunu yöneten “Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı” Ay-Yıldızlı formanın Paris’te atletizm, bisiklet, eskrim, futbol ve güreş dallarında temsil olunmasını uygun görmüştü. Bunun sonucu olarak Bakanlar Kurulu 16 Ocak 1924 günü bu konuda önemle duran Reisicumhur Mustafa Kemal Paşa’nın başkanlığında yaptığı toplantıda şu kararı aldı:

“Türk gençleri arasındaki spor müesseselerinin Avrupa sporcularıyla sıkı münasebette bulunmaları ve spor faaliyetlerini fenni esaslara uygun olarak tanzimi konusunda Avrupa mütehassıslarından istifade edilmesi zaruridir. 1924 Mayısında Paris’te küşadı mukarrer olan olimpiyat müsabakalarına iştirak etmekte Türkiye için yarar vardır. Olimpiyat müsabakalarına Türk idmancılarının da iştiraki esbabının temini için acele olarak 17000 liranın masarifi gayri melhuze tertibinden Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı Merkez-i Umimisine verilmesi tekarrür etmiştir.”²⁶

2.26.9.3. 1924 Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Sporcularımızı bu oyunlara gereğince hazırlayabilmek amacıyla Amerika’dan atletizm, İngiltere’den futbol, Macaristan’dan güreş antrenörleri getirilmiş ve sporcularımız, her biri branşlarında cidden usta ve ehil kişiler olan bu öğretmenler idaresinde sıkı bir çalışmaya tabi tutulmuşlardı.

- Türk sporcuları, Türk Spor Tarihinde ilk kez kampa alınmışlar ve kamp çalışmaları Kadıköy’de ki Union Club’de yapılmıştır⁴⁵.

- Futbolda Türkiye'nin şansına Çekoslovakya düştü. Orta Avrupa'nın en güçlü takımı olan Çekoslovakya ile oynamak Türk futbolcuları için peşinen "şanssızlık" sayıldı. -Türkiye, Çekoslovakya'ya 5-2 yenilerek elendi. Bütün futbolcularımızın karşılarına çıkmasını candan arzuladıkları kabile komşumuz Uruguay ise Olimpiyat Oyunlarının şampiyonu oldu⁴⁵.

- Güreşte Tayyar Yalaz, ilk iki maçında İspanyol rakibini 3 dakikada, Fransız rakibini ise 11 dakikada tuşla yenerek 3. Tura yükseldi. Bu turda ünlü Finli Westerlund ile güreşen Tayyar güzel bir oyun çıkartırken ve üstün bir durumdayken kolundan ciddi şekilde sakatlandı. Yöneticilerin ve doktorların bütün uğraşmalarına rağmen tek kolla güreşti ve sikletinin olimpiyat şampiyonluğunu kazanacak ünlü rakibi karşısında az bir sayı farkıyla yenildi. Tayyar bu yenilgiyle şansını kaybetmemiş olmasına rağmen sakatlığının yüzünden diğer maçına çıkamadı⁴⁵.

- 1924 Paris, herşeyi ile organizasyon oldu. Fransızlar, 1900 yılında düştükleri hatayı bu kez tekrarlamamışlar ve Coubertin'in sözünden dışarı çıkmamayı yeğlemek basiretini göstermişlerdir¹⁹.

Modern Oyunların kurucusu Baron Pierre de Coubertin kendi kurduğu ve ideallerini kendisinin tespit ederek dünyaya kabul ettirdiği olimpiyat oyunlarının gidişatından rahatsızlık duymuş ve 1924 oyunlarının ardından aşağıdaki konuşmayı yaparak IOC Başkanlığından ayrılmıştır²⁶.

"Sporcu gençler fazla alkışlardan şımararak, beni gördünüz mü? Bak gazeteler resmimi basmış, çünkü alkışlar hep benim içindi. Ben. Ben.. Bu para kazanmak arzusunun gençlerde uyanması ve bunun bir emel haline gelmesi çok tehlikelidir. Olimpizmin alkış toplamak, adını gazetelerde geçirtmek, şöhret olmak için değil, spor sayesinde elde edilecek kuvvet, mukavemet, sıhhat ile milletine hayrı dokunan bir fikir adamı olmak için ortaya çıkarılmış bir doktrindir.

32 yıldan beri çıkan yazılarımda ve konuşmalarımda hep bu fikri savundum. Sporun bir temasa mahiyetini almasının doğuracağı tehlikelerin durdurulması için ikazda bulundum. Her milletin terbiyecilerinin ve iktidar mevkiinde olanlarının dikkatlerini bu ehemmiyetli nokta çekmek istedim. Fakat politikacılar bu vaziyetten kendi menfaatleri için istifade etmeyi tercih ettiler.

İdarecilerin para kazanmak için tertip edecekleri müsabakalar, genç sporculara bir yandan bedeni, öbür yünden ahlaki tehlike yaratmaktadır. Bu meydanda maddi menfaatları olan spor bezirganları birer fazilet ve feragat örneği olmaları lazım gören amatörleri para ile satın alarak, onları profesyonel sporculardan daha fena bir vaziyete düşürürler, sahte amatör yaparlar. İşte bunları gördüğüm içindir ki reislikten çekiliyor ve olimpizmin geleceği için üzüyorum.”

4.26.10. (9. Olimpiyat) 1928 AMSTERDAM OLİMPİYAT OYUNLARI

28 Temmuz-12 Ağustos günleri arasında yapılmıştır. 46 ülkeye mensup, 290'ı bayan 3015 sporcunun iştirakiyle yapılmıştır. Oyunların açılışını Prens Hendrik yapmıştır²⁷.

Daha önce Olimpiyatlara talip olan Hollanda'nın Amsterdam şehrine 1928 Olimpiyatları verildi. Kraliçe Wilhelma "putperest şöleni" olduğu gerekçesi ile olimpiyatlara karşı çıktı. Oyunların açılışında da hazır bulunmadı ve açılışı eşi Prens Hendrik yaptı. Kraliçe Organizasyon Komitesine her türlü yardımı kestiğinden gerekli mali destek büyük bir halk ianesi ile sağlandı. 40000 kişilik bir stad, bu stada bir köprü ile bağlanan kanallardan biri üzerine tahta bir havuz inşa edildi⁴⁵.

Bu oyunlarda savaşın ve ona izleyen yılların olimpik idealde açtığı düşmanca gedikler kapanmış, Olimpiyat halkaları tekrar birbirine kenetlenmiştir. Almanya, kendisini bağlayan oyunlara katılma yasağından kurtularak öteki milletlerle barışmak ve yarışmak, 16 yıllık bir duraklamadan sonra elde etmiştir. Savaşın getirdiği korkunç sefalet ve açlık şartlarına rağmen, sağlığın değeri için uyanan ilgi, milletlerin spora büyük bir önem vermelerine sebep olmuş, bu hal, Amsterdam oyunlarına 46 milletin 4000' e yakın yarışmacı ile katılmaları ve elde edilen derecelerde kendini göstermiştir. Amsterdam stadının maraton kulesinde, oyunların süresi boyunca yanan olimpiyat alevi, Modern Olimpiyat Oyunlarının esinlendiği

eski Yunan Olimpiyatlarının dürüstlük ve kahramanlık ruhunu yansıtırken yarışçılar, pervaneler gibi, olimpiyat idealini yaşatan bu alev in cazibesine tutularak yarışmışlardı⁸.

Amsterdam, Olimpiyatlar için 40000 seyirciyi alabilecek yepyeni bir stad yapımına girişmişti. Atletizm pisti, artık standart ölçü olarak kabul edilen 400m oldu ve etrafına, Hollanda'nın milli sporu sayılabilecek bisiklet yarışmaları için bir de velodrom yapıldı²⁷.

4.26.10.1.1928 Amsterdam Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Olimpiyat bayrağı nasıl ilk kez Anvers'de dalgalandıysa bu oyunlara katılan sporcular nasıl ilk kez Olimpiyat yeminini yine orada ettilerse, Modern Olimpiyat Oyunları tarihinde ilk Olimpiyat Meşalesi de 1928 Amsterdam Olimpiyat Oyunlarında tutuşturuldu¹⁹.

- Organizasyon komitesi geçit resminde ilk sırayı, olimpiyat oyunlarının tarihinden dolayı Yunanistan'a verdi. Yunanistan Amsterdam Oyunlarından günümüze kadar olan oyunlarda sürekli bütün ülkelerin önünde yer aldı²⁶.

- Oyunların açılışından 1 gün önce tesisleri gezip görmek için stada gelen Fransız kafilesini kapıcının içeri bırakmaması ve kafile başkanının aynı kapıcı tarafından yumruklanması üzerine Fransız sporcularıyla stad personeli arasında çıkan büyük arbede zorlukla bastırılabilmişti. Fransızlar durumu Organizasyon Komitesi nezinde protesto ederek olaya sebebiyet veren kapıcının görevden alınması istemişlerdi. Açılış günü stada gelen Fransızlar aynı kapıcıyı görevinin başında görünce hemen geri dönmüşler ve açılıştaki geçit törenine katılmamışlardır¹⁹.

- Hollandalılar, ABD kafile başkanını stada almak istemediler, bunun üzerine başkan stada bindiği arabayla stad kapısını kırarak girdi ve paniğe sebebiyet verdi²⁶.

- 1924 Paris'in efsaneleşmiş iki şöhreti, Finli atlet Paavo Nurmi ile Amerikalı yüzücü Johnny Weismüller, bu oyunlarında en büyük yıldızı oldular¹⁹.

- Paavo Nurmi bu Olimpiyatta 10000 m altın, 5000 m ile 3000 m steeplede de gümüş madalyaları kazanmıştı. 1 hafta içinde seçme, final olmak üzere tam 5 uzun

mesafe koşup başarı gösterebilmek hiç kuşkusuz bir başarıydı. Hele Nurmi gibi 32 yaşındayken¹⁹.

- Johnny Weismüller bir önceki Olimpiyattaki başarılarını Amsterdam'da da tekrarlarlarken 100 m serbest ve 4x200 m serbest bayrak yarışlarında 2 altın madalya kazandı¹⁹.

-22 bayan atletin katıldığı 800 m yarışında 6 atlet yarışı terketmiş, 4 atlet hastanelik olmuş, birinciliği kazanan Alman bayan atleti Linda Radkede aylarca sağlığına kavuşamamıştır. Bu ürkütücü tablo karşısında IOC 800 m bayanlar yarışını Olimpiyat Oyunları programından çıkarıldı. Bu mesafe programa 32 yıl sonra alındı¹⁹.

-Bayanlar 100 m yarışmaları 30 Temmuzdaki seçmelerle başladı ve ilk seriyi birinci bitiren 1912'den beri ilk kez Olimpiyatlara davet edilen Alman takımından Anni Holdman, Modern Olimpiyatlarda yapılan bayanlar arası yarışmalardaki ilk yarış kazanan atlet oldu²⁷.

- Olimpiyat Oyunları atletizm tarihinde ilk kez bir müslüman atlet; Kuzey Afrikalı olup Fransa adına yarışmaya katılan Muhammed el Quafi altın madalya kazanmıştı. Bu atlet, maraton koşusunun galibi olmak başarısını göstermişti¹⁹.

- Oyunlar tarihinde ilk kez Uzakdoğudan gelen bir atletin altın madalya alması bu Olimpiyatta vaki olmuştu. Japon atleti Mikio Oda, 3 adım atlamada Olimpiyat şampiyonluğunu kazanmıştı¹⁹.

- Çayır hokeyinde, çıplak ayaklı ve başı sarıklı Hintliler, uzun yıllar inmeyecekleri şampiyonluk tahtına ilk kez 1928 Amsterdam'da çıkmış oldular¹⁹.

- 168 km'lik bisiklet mukavemet yarışında da Danimarkalı Henry Hansen'in 4 saat 47 dakika 18 saniyede birinciliği kazanması, Fransızlara, İtalyan ve İngilizlerin şiddetli itirazlarına yol açmıştı. Bu mesafenin bu sürede koşulmasına imkan olmadığını iddia edenler haksız olduklarını anlamakta gecikmediler¹⁹.

- Bu oyunlarda ABD; 22 altın, Almanya 11 altın, Finlandiya 8 altın madalya aldılar⁴⁵.

4.26.10.2. 1928 Amsterdam Olimpiyat Oyunlarında Türkiye

Amsterdam'da yapılan 1928 Olimpiyat Oyunları Türk Sporunu ve Türk Olimpizm tarihi bakımından büyük önem ve değer taşır. Henüz 5 yaşını bile doldurmamış bulunan Türkiye Cumhuriyeti'nin sporcuları, Amsterdam'da güçlü rakipler arasında gerçekten başarılı sınavlar verdiler. 38 Türk sporcunun katıldığı 5 yarışmada 1 dördüncülük, 1 altıncılık, 2 yedincilik ve bir de sekizincilik alarak adlarını Olimpiyat Şeref Kütüğü'ne yazdırmaları, muhakkak ki önemli bir olaydı⁴⁷.

4.26.10.3 1928 Amsterdam Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar:

- Türkiye Cumhuriyeti, 1928 Amsterdam'da atletizm, bisiklet, eskrim, futbol, güreş ve halter dallarında temsil edildi. En parlak başarımız 67 kilo güreşçimiz Tayyar Yalaz elde etti. Yaptığı 5 müsabakanın dördünü kazanan güreşçimiz, aldığı bir yenilgi ile dördüncü oldu⁴⁷.

- Saim Arıkan'ın güreş minderlerinde elde ettiği altıncılığa, Nuri Baytorun ile Mehmet Çoban 2 yedincilik eklediler. Halterde ise, Gülleci Cemal, aldığı sekizincilik ile Olimpiyat Şeref Kütüğüne adı yazılan 5. Türk sporcu oldu⁴⁷.

- Türk sporcuları 1928 Amsterdam'da Kurtuluş Savaşımız'dan 5 yıl sonra ilk kez Yunanlı sporcularla güreş minderleri ve eskrim podyumunda karşı karşıya geldiler. Güreşte Tayyar Yalaz, eskrimde Muhittin Okyavuz, Yunanlı rakiplerini su götürmez yenilgilere uğrattılar. Bu 2 Türk Sporcusunun, Türk Ordusunun iki yiğit subayı olmaları kazandıkları bu galibiyetleri milletin gözünde ve gönlünde çok daha büyük ölçüde değerlendirdi⁴⁷.

- Futbolcularımızın Mısır karşısında aldığı 7-1'lik mağlubiyet Amsterdam'da aldığımız en acı sonuç oldu⁴⁷.

- Olimpiyat köyünde yapılan antrenmanlar sırasında çeşitli ülkelerin en seçkin futbolcuları dünyaca en ünlü İspanyol kaleci Ricardo Zamora'ya attıkları şutlarla şanslarını denerlerken ve ünlü kaleci kalesine gönderilen bütün şutlarda toplara geçit vermezken, arkadaşlarının ısrarıyla ortaya çıkan ünlü futbol yıldızımız, Bomba

Bekir'in attığı üç şutunda golle sonuçlanması karşısında Zamora'nın bir daha onun önüne top atmaması 1928 Amsterdam'ın en ilginç anlarından biri olmuştur⁴⁷.

4.26.11. (Olimpiyat)-1932 LOS ANGELES OLİMPİYAT OYUNLARI

31 Temmuz-7 Ağustos 1932 tarihleri arasında A.B.D.'de yapılan Oyunlara 37 ülkeden gelen 127'si bayan 1408 sporcunun iştirakiyle yapılmıştır. Oyunları Başkan H. Hoover açmıştır¹⁹.

1904 Saint Louis Olimpiyat Oyunları'nın organizasyonlarında başarılı olmayan A.B.D. kendisine tanınan bu 2. Olimpiyat düzenleme şansını en iyi şekilde değerlendirmek için hertürlü fedakarlığa katlandı. Los Angeles'de 105000 kişilik Coliseum adlı bir stad inşa edildi. Seyirciler ve yarışmacılar için her imkanın sağlandığı bu değişik stildeki stad o güne kadar Olimpiyatların yapıldığı en muhteşem stad oldu. Olimpiyat tarihinde ilk kez olmak üzere 700 prefabrike bina ile düzenli bir Olimpiyat köyü kuruldu, modern bir yüzme havuzu da yapıldı. Bütün bu hazırlıklara karşılık, Los Angeles'in uzaklığı sebebiyle katılan ülke sayısı da dokuz ülkenin katılmamasıyla 46'dan 37'ye düştü. Ciddi ve düzenli organizasyona rağmen bazı yarışmalarda yine de aksaklıklar görüldü⁴⁵. Oyunlara verilen önem gereği dünyanın dört bir yanından gelen devlet adamları, prensler, asilzadeler ve sanatçılar açılıшта hazır bulundu²⁶.

2.26.11.1. 1932 Los Angles Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Bu oyunlarda ilk defa olarak yarışmacılar, kendileri için kurulan bir Olimpiyat Köyünde barındırılmışlardır. Bu düzen, sporcuların birbirlerini tanımalarına, ortak anılarla bağlanmalarına çok elverişli ve yararlı bir ortam hazırlamıştır⁸.

- Bu oyunlarda ilk kez yüzlerce barış güvercini uçurulmuştur²⁶.

- Son 2 Olimpiyat oyunlarının yıldızı Finli Paova Nurmi oyunlardan bir gün önce, Organizasyon Komitesinin aldığı karar gereği Olimpiyatlardan ihraç edildi. Olimpiyatlardan kısa bir süre önce Amerika'da bir hazırlık yapan Nurmi' ye Chevrolet firması tarafından hediye edilen otomobili kabul ettiğinden dolayı, Organizasyon Komitesi, Finli atleti profesyonel ilan etti, Nurmi 36 yaşında som olimpik yarışmasını yapmadan ülkesine döndü⁴⁵.

- 1932 Los Angles Olimpiyat Oyunlarının en şanssız atleti ise Amerikalı Ralph Metcolfe oldu. Bu siyahi atlet 100 metre yarışında 10.3 saniye ile Dünya rekoru kırmaya rağmen birinciliği göğüs farkıyla takım arkadaşı Eddie Tolan' a kaptırdı¹⁹. İpi aynı anda göğüsleyen 2 Amerikalı atlet 10.3 saniye ile Dünya rekoru kırmış olarak kabul edildiler, Fakat ilk defa olmak üzere foto- finiş ile Tolan 1. Metcolfe 2. İlan olundu⁴⁵. Bu şanssız atlet 200 metre koşusunda da bulunduğu tesadüf eseri yanlış ölçülmesi yüzünden 2 metre kadar fazla koşmuş ve ancak bir bronz madalya kazanabilmiştir¹⁹.

- 1932 Los Angeles'in en büyük yıldızı Amerikalı bayan atlet Milderd (Babe) Didrick son oldu. 19 yaşındaki Babe, 80 m engelli koşu ve mızrak atmada altın, yüksek atlamada gümüş madalya kazanma başarısını gösterdi¹⁹.

- 5000 m yarışında Finli atlet Lahtinen'in arkasından gelen Amerikalı Hill'in kendisini geçmemesi için sürekli olarak önünü kesmesi seyircilerin büyük protestolarına rol açmasına rağmen jüri onu diskalifiye etmemiş ve şampiyonluğunu onaylamıştı¹⁹.

- Finli İsa Hollo 3000 metre engelli de bir tur fazla koşturuldu. 10.38.8 ile 1.ilan olundu. Halbuki Finli atlet 3000 m 9.18.4 gibi o devir için fevkalade sayılabilecek bir zamanda geçmişti⁴⁵.

-Yüzmede; "Tarzan" olan Amerikalı yüzücü Johnny Weismüller'in yerine bir başka Amerikalı Clarence (Buster) Crabb, 400 metre serbestte birinciliği kazandı ve Hollywood onu da yüzme havuzlarından film setlerine çekti. Crabb birkaç yıl sonra yeni "Tarzan" ve "Flash Gordon (Baytekin)" olarak beyaz perdeye çıktı¹⁹.

-Los Angles' da güreşteki büyük başarısı ile adı geçen İsveçli Ivar Johansson, 82 kg serbestte altın madalya kazandıktan sonra, 2 gün içinde 74 kg 'ye inerek katıldığı Grekoromen' de de Olimpiyat şampiyonu oldu²⁷.

-Uzun atlayıcı iken şanssız bir atlayış sonucu 2 ayağının bileği kırılan ve bu kazadan sonra 400 metre koşmaya başlayan William Carr 'ın şahane bir Dünya rekoruyla şampiyonluğu kazanması da hayret vericidir¹⁹.

- Bayanlar 100 metre yarışını Polonya' lı Stanislawa Walasiewicz kazandı. Walasiewicz 1980 yılında bir süper marketten çıkarken soygun esnasında öldürüldü. Morgda yapılan otopside, Walasiewicz' in kadın değil erkek olduğu ortaya çıktı²⁷.

- 1932 Los Angeles Olimpiyat Oyunlarında yarışmalar ve sonuçları çok başarılı geçmiş, oyunlar boyunca 25 kadar Olimpiyat rekoru, 16 dünya rekoru kırılmıştır⁸.

4.26.11.2. 1932 Los Angeles Olimpiyat Oyunlarında Türkiye

Türk sporu 4 yıl önceki Amsterdam Olimpiyat Oyunlarından 1932'ye büyük gelişmeler kaydetmişti. Türk sporcuları bu Olimpiyatta bir varlık gösterebilirlerdi. Ancak, son derece masraflıydı. Türkiye İdman Cemiyetleri İttifakı ve Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi bu masrafı karşılayabilecek durumda değillerdi. Bütün bu nedenlerle Türkiye sporcularını 1932 Los Angeles Olimpiyat Oyunlarına gönderemedi⁴⁷.

4.26.12.(11.Olimpiyat)-1936 BERLİN OLİMPİYAT OYUNLARI

1-8 Ağustos 1936 günleri arasında yapılan oyunlara 49 ülkeye mensup 328'i bayan 4069 sporcunun iştirakiyle katılmıştır. Oyunların açılışını Almanya Devlet Başkanı Adolf Hitler yapmıştır¹⁹.

Almanya, 1936 Olimpiyat Oyunlarının organizasyonunu alabilmek için hayli çaba sarfetti. Budapeşte, Dublin, Helsinki, Roma ve Barcelona'nın adaylığını koydukları bu oyunların Berlin'de yapılması için Hitler bizzat uğraşmış ve sözünü geçirebileceği ülkelere bir nevi baskı yapmaktan dahi kendini alamamıştı. Savaş hazırlığı içinde hissedilen, Ari ırk nazariyesi ile Yahudilere karşı kanunlarla ve fikren oluşturulan Alman Halkı ile cephe alan Nazi Almanyasına Olimpiyat Oyunlarını düzenleme hakkının verilmesine tepkiler de dünya da görülmekte idi. 1933'de Amerikan Athletic Union (A.A.U.) Berlin Olimpiyat Oyunlarını boykot kararı aldı, bu kararı Amerika Olimpiyat Komitesi Başkanı Avery Brundage de destekledi, fakat daha sonra 1934'de Almanya'ya yaptığı inceleme seyahatinde dönüşünde bu görüşten caydı ve boykot kararına karşı çıktı. Böylelikle Amerikalıların Almanya' da ki Yahudi meselesine karışmaması, Almanların da Amerika' da ki siyah ırk meseleleriyle ilgilenmemeleri gerektiği fikrinde bulunanları tatmin etmiş oldu. Bu davranışlar Olimpiyat Oyunları içinde olsa, olumlu neticeler verdi. IOC Hitler' den Yahudi ve siyah atletlerin diğerleri ile eşit karşılanacakları teminatını aldı. Alman propaganda nazırı da Yahudi ırkına karşı ülkede yumuşak davranılması için büyük propaganda kampanyasına girişti. Olimpiyatlar öncesi umumi mahallerde görülen “ Buraya Yahudiler giremez” pankartları da kaldırıldı, öyle ki Olimpiyatları takibe gelenlerden pek çok kimse ırkçılık davasının Almanya da yürütüldüğünün

gazetelerinin bir hayal ürünü olduğunu dahi sandılar. Aslında Nazi Almanya sı Olimpiyat tarihinde ilk defa sporu bir propaganda, ülkeye ait bir güç gösterisi haline sokma hazırlığı içine girmişti. Sportif açıdan Almanya o güne kadar hiç görülmemiş haşmette ve düzende bir Olimpiyat düzenledi. Berlin'in en gözde bir bölgesinde bir Reich Spor Sitesi kurulmakla işe başlandı. 70 Milyon mark harcanarak, daha sonra Hitler' in küçük bulduğu 100000 kişilik bir stad, 18000 seyircinin hazır bulunacağı bir yüzme havuzu, 15000 kişilik bir spor salonu, hokey, tenis, basketbol, alanları ile bir Olimpiyat Köyü kuruldu. Sporcu, yönetici ve ziyaretçilere 5000 vasıta, 30000 mihmandar (rehber) tahsis edildi. Oyunların açılışı da bu ihtişamı tamamladı. Olympus Dağından tutuşturulan Olimpiyat meşalesi çeşitli ülkelerden 3000 atlet tarafından taşınarak Berlin'e getirildi ve Olimpiyat Stadı'nda alevlendi. Hitler ve Nazi Almanyası'nın ileri gelenleri, Baron Pierre de Coubertin'in yer aldığı şeref locasının karşısına beyazlar içinde 4000 kişilik bir koro yerleştirildi. 72 metre yükseklikteki kule üstünde "Dünya Gençliğini Çağırıyorum" ibaresi bulunan muhteşem bronz çanın çalması ile oyunlar başlamış oldu. Bando ve korodan marşlar çalınırken toplar atıldı, binlerce güvercin havaya salındı. 1896'da ilk maraton yarışını kazanan Yunanlı Spiridon Olimp tepelerinden kendi elleri ile kestiği zeytin ve defne dallarından bir buketi Olimpiyatların ve barışın simgesi olarak Hitler'e verdi. Açılışı parlak ve heyecanlı bir nutuk ile açmayı tasarlayan Hitler, IOC Başkanı Belçikalı Kont Boillet Latour'un ikazı ile sadece geleneksel açış cümlesi ile yaptı. Berlin Olimpiyatları yarışma neticeleri bakımından da parlak geçti. Olimpiyatların büyük yıldızı 100, 200, uzun atlama ve 4x100 yarışlarını kazanan Amerikalı Owens oldu⁴⁵.

4.26.12.1. 1936 Berlin Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- İlk kez yapılan bir yenilikle Yunanistan'ın Olimpos Bölgesinde tutuşturulan meşale, çeşitli ülke atletleri tarafından taşınmak suretiyle 3075 km'lik bir yol katederek Berlin'e getirilmiş ve olimpiyat ateşi bu meşaleyle tutuşturulmuştur²⁶.

- Bir yönetim olimpiyatları ilk kez açıkça siyasal propaganda aracı haline geldi⁴⁶.

- IOC Berlin Olimpiyatlarına İspanya'yı içinde bulunduğu kriz ve iç savaş sebebiyle kabul etmemiştir⁵⁴.

- “Boykot” kelimesi, uygulanmasa dahi, Olimpiyatlara gölgesini düşürmüştü. “Politika” ise, Hitler ve Goebbels sayesinde, Olimpiyatların bir parçası olmuştu. Bu iki kavram, 1956’dan 1988’e kadar geçen devre içinde Olimpiyatlara etken olacak ve Oyunlar, kendi kişiliğini ve tüm toplumlar arası bileştiriciliğine kavuşmak için 1992’ye kadar bekleyecekti²⁷.

- ABD’li zenci atlet Owens, oyunlardan önce Hitler’ in beyaz ırkın üstünlüğüne ilişkin teorilerini kazanacağı koşularla protesto etmeyi düşünüyordu. Yarışmalar başladığında, Owens 100 m, 200 m ve 4x100 metrede altın madalya aldıktan sonra uzun atlamada da Alman atlet Luz Long’u geçerek şampiyon oldu. Owens’ın bu başarılarına sinirlenen Hitler, stadyumu terketti²⁶. Amerika için 4 altın madalya kazanmış ve dünyanın her bir tarafında tanınmış Owens, Amerikalı yöneticiler tarafından hor görülmüştür²⁷. Amerikalılar bu yeni “Milli Kahraman” nın bir zenci olmasını kolay kolay hazmedememişler ve bu büyük yıldızı, Berlin dönüşü İskandinavya turnesine katılmadığı için müebbet boykot ile cezalandırılmışlardı¹⁹.

- Bayanlar 4x100 m bayrak yarışı Berlin’in en dramatik koşusunu teşkil etmişti. Büyük favori Alman takımı, Amerikalıları en az 10 metre geride bırakıp şampiyonluğa doğru uçarken, “ip”e pek az bir mesafe kala Alman kızının elinden stafeti düşürmesiyle birinciliği kaybedivermişti. Başta bayrak sopasını düşüren kız atlet olmak üzere bütün Alman takımının hüngür hüngür ağlayıp dövünmeleri pist üzerinde pek hazin bir tablo teşkil etmişti⁴⁵.

- Basketbol ilk kez bu Olimpiyat ile Oyunlar programı içine resmen alınmış ve ilk şampiyonluk, bu sporun anavatanı Amerika’ dan gelen ekibin olmuştu¹⁹.

- Almanya, “üstün ırk” ideolojisini kanıtlayabilmek için sporcularını bu oyunlar için özel bir ihtimamla hazırlamış ve Karaormanlar’ da devam eden bir yıllık bir çalışmadan sonra Berlin Olimpiyatına katılan Alman atletleri ve sporcuları oldukça başarılı olmuşlardı¹⁹. Berlin’ de 33 altın ve toplam 89 madalya kazanarak, her olimpiyatta en çok madalya kazanmış Amerika’yı epey geride bıraktılar²⁷.

- Olimpiyatların sportif yönü dışında sanat ve bilim yönü vardır. Berlin’de büyük bir toplantıda Hintliler, İngiliz Bayrağı olan masada oturmaya zorlanmışlardı. Fakat bunu protesto eden Hintliler, kendi bayraklarını kullanmak istemişler buna IOC tarafından izin verilmeyince İngiliz Bayrağı altında masaya oturmakta, Türk Bayrağının olduğu masayı tercih etmişlerdir²⁶.

4.26.12.2.1936 Berlin Olimpiyat Oyunlarında Türkiye

1936 Berlin Olimpiyat Oyunları... Türk Spor Tarihi'nde ve Türk Olimpizminde bir altın dönemin başlangıcı... Olimpiyat Oyunları Tarihi'nde Türk sporcuları ilk kez Berlin'de şeref kürsüsüne çıktılar. Türk Bayrağı ilk kez bu Olimpiyatta şeref direklerinde dalgalandı. İstiklal Marşımız ilk kez bu Olimpiyatta çalındı, ilk altın madalyamızı 1936 Berlin'de aldık ve Türk kızları ilk kez bu Olimpiyatta Ay-Yıldızımızı temsil ettiler⁴⁷. Türkiye bu Olimpiyatlarda; basketbol, binicilik, bisiklet, eskrim, futbol, güreş, yelken dallarında Ay-Yıldızlı formayı temsil eden 60 sporcu, 12 idareci, 2 antrenör ve 4'ü hakem olmak üzere 78 kişilik bir katile ile katılmıştı. Kafilede ilk defa olarak 2 de bayan sporcumuz yer almakta idi⁴⁵.

4.26.12.3.1936 Berlin Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Olimpiyat Oyunları Tarihi'nde Şeref Kürsüsü'ne çıkan ilk Türk Sporcu, serbest güreş 78 kiloda bronz madalya alan Mersinli Ahmet Kirişçi oldu⁴⁷.

- Ahmet Kirişçi'nin ardından greko-romen 61 kiloda Yaşar Erkan şeref kürsüsünün en üst basamağına çıktı, Olimpiyatlarda ki ilk altın madalyamızı aldı ve Olimpiyat Stadyumu'nu dolduran 100000 kişiye Ay-Yıldızlı bayrağımıza selam durdurup, İstiklal Marşımızı dinletti. Yaşar Erkan'ın kazandığı ilk Olimpiyat Şampiyonluğumuz bütün yurttaki bir bayram sevinci uyandırmıştı. Büyük Atatürk, genç sporcumuzu Berlin'e yolladığı şu telgrafla kutluyordu. "Kendin küçüksün ama memleket için çok büyük bir iş yaptın. Artık adın Türk spor tarihine geçti. Çok yaşa Yaşar."

- Türk ekibi Berlin'de, kendisinden bekleneni fazlasıyla yapmıştı. 1 altın ve 1 bronz madalyanın yanı sıra Şeref Kütüğüne tam 7 Türk sporcusunun adları yazılmıştı.

- 1936 Berlin Olimpiyatlarından 1 yıl sonra 2 Eylül 1937 günü Modern Olimpiyatların kurucusu Coubertin, İsviçre'nin Cenevre kentinde ani bir kalp krizi sonucu hayata gözlerini yumdu²⁷.

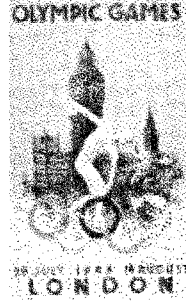

4.26.13. (12. Olimpiyat)-1940 OLİMPİYAT OYUNLARI

1936 yılında, 4 yıl sonra yapılacak Olimpiyatların Tokyo'ya verilmesi kararlaştırıldı. Bu arada başlayan Çin-Japonya savaşı nedeniyle Helsinki'ye aktarılan Olimpiyatlar 2. Dünya Savaşı nedeniyle yapılamadı⁴⁸.

4.26.14. (13. Olimpiyat)-1944 OLİMPİYAT OYUNLARI

1944 Olimpiyat Oyunlarının organizasyonu Londra'ya verilmişse de savaşın devamı bunun gerçekleşmesine imkan vermemiştir⁸.

4.26.15. (14. Olimpiyat)-1948 LONDRA OLİMPİYAT OYUNLARI

20 Temmuz-3 Ağustos 1948 tarihleri arasında yapılan oyunlara 59 ülkeye mensup 438'i bayan 4468 sporcu iştirak etmiştir. Oyunların açılışını Kral VI. Georges açmıştır¹⁹.

1948 Olimpiyat Oyunlarının organizasyonu IOC tarafından, 40 yıl sonra tekrar Londra'ya verildi. IOC, 1920 Olimpiyatları'nda olduğu gibi 2. Dünya Savaşı'nın mağlupları Almanya ve Japonya'yı oyunlara davet etmedi. Özel bir durum gösteren İtalya ise Olimpiyatlara alındı. Sovyetler Birliği de Olimpiyat hareketlerine dahil olmadıklarından Londra'ya gelmediler⁴⁵.

Wembley Stadı yarışmalar için hazırlandı. Savaş içinde bombalanmış ve tahrip edilmiş Londra'da Uxbridge Kraliyet Hava Kuvvetleri Kampüsü Olimpiyat Köyü olarak kullanıldı. Salon yarışmaları da mevcut salonlarda yapıldı⁴⁵.

Çeşitli dallardaki yarışmalar genellikle kusursuz bir organizasyon içinde geçti. Yalnız 10000 m koşusunda 1 tur noksan hesaplamakla ve 400 m engellide engelleri kurallara uygun düzenlememekle hataya düştüler⁴⁵.

Atletizm yarışmalarında Amerikalı atletler yine madalyaların çoğunluğunu kazanırken mesafelerde Jameikalı, uzun mesafelerde de Belçikalı ve Çek atletler Olimpiyatların yeni şöhretleri oldular. Önceki Olimpiyatların yıldızları Finli atletler, bu defa yalnız cirit atma da altın madalyaya ulaşabildiler⁴⁵.

4.26.15.1.1948 Londra Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- 1948 Londra'nın en ünlü ismi hiç kuşkusuz Hollandalı bayan atlet Fanny Blankers-Koen idi. 30 yaşında ve iki çocuk annesi olan bu atlet, 100 ve 200 m koşularla 800 m engelli koşuda kazandığı 3 altın madalyaya 4x100 m bayrak yarışıyla dördüncüsünü eklemiş, böylece Owens'in 1936'da tesis ettiği "4 altın madalya" rekorunu 12 yıl sonra yine Olimpiyat pistlerinde tekrarlamak başarısını göstermişti. Fanny, Dünya basını tarafından "Uçan Hollandalı" ve "uçan anne" gibi adlarla anılmıştı¹⁹.

- Emil Zotopek, Çek Ordusunun bir subayı olarak çıktığı Wembley pistinde, katıldığı ilk final olan 10000 metrede, önünde rakip koşturmadı. Zotopek, atletizm severlerin uzun yıllar alışacağı still ile bu mesafede ilk kez 30 dakikanın altına inen Olimpiyat Şampiyonu oldu. Temponun hızından ve Zotopek'in arkasında koşanların arasındaki büyük farktan aldanarak tur hakemleri, yarışın bitimine 80 m kala (1) numaralı levhayı gösterdiler. Deneyimli Çek yetkililerin uyarısı ile Zotopek iki tur daha koştu ve mesafeyi tam olarak bitirdi. Katıldığı 2. Yarıştan 5000 seçmelerinde gereksiz hızlı koşması yüzünden yorulan Çek atlet, final yarışında kendini gösteremedi ve göğüs farkıyla Belçikalı Caston Reiff'in ardından ikinci olarak gümüş madalya aldı²⁷.

- Danimarkalı eskrimci Dr. Ivan Osier, bu oyunlarla 58 yıllık yaşamının sekizinci olimpiyatlarını idrak etmişti. Kurt eskrimci ilk kez 1908 Olimpiyat Oyunlarında Danimarka milli ekibine girmiş, tam kırk yıl boyunca bir daha çıkmamıştır. Savaşlar nedeniyle 1916,1940,1944 Olimpiyat Oyunları yapılmamıştı. Şayet yapılırdı, Dr.Osier tam 11 Olimpiyatta ülkesini temsil etmiş olacaktı. Fakat yine de sekiz Olimpiyatta sporcu olarak katılmış olması dâhi kırılmasına hemen hiç imkan olmayan bir rekordu zaten²⁷

- Amerikalı zenci Harrison Dillard, 3 yıldır 110 engellide dünyanın en hızlı adamı olarak yarışıyor. Amerikan seçmelerinde, engellere takılıp yarış bitiremeyince, bu branşta takıma alınmadı. Aynı zamanda çok da iyi bir sprinter olan

Dillard, 100 metrede zaten takımdaydı. Londra'da herkes Dillard'ın takım arkadaşları Mel Patton, Barney Ewell veya Panamalı Lloyd LaBeach'ın kazanacağı tahmin ederken, Dillard finalde 10.3 koşarak altın madalya sahibi oldu²⁷.

- 4x100 bayrak yarışında, kurallara aykırı olarak, değiştirme çizgileri dışında bayrak değiştirdikleri için Amerikan takımını diskalifiye ettiler ve ikinci gelen İngiliz takımına altın madalyaları verdiler. Amerikalıların protestoları üzerine, 2 gün sonra filmleri inceleyen Juri, Amerikalıları haklı buldu ve madalyalar hemen el değiştirdi²⁷.

- Halter müsabakalarına horoz siklette Amerikalı halterci Joseph de Pietro 307.5 kilo kaldırmak ve parlak bir rekor kırmak suretiyle şampiyon olmuştu. Amerikalı genç halterci bu rekoruyla birlikte kolay kırılmayacak bir rekora daha sahip olmuştu. Buda Olimpiyat Oyunları tarihinin altın madalyalı en kısaboylu şampiyonu olmasıydı. Joseph de Pietro'nun boyu sadece 1.42 m idi¹⁹.

- 2. Dünya Savaşı sırasında sağ elini kaybeden Macar atıcısı Karoly Tekacs'in tabanca atışı müsabakasında altın madalya kazanmış olması bu oyunların bir başka ilginç olayını teşkil etti¹⁹.

-Londra'da Amerika, gene üstünlüğünü gösterdi ve arkasında sıralanan İsveç'in aldığı 16 altın madalyanın 2 mislinden daha fazla olan 38 altın kazandı. Amerikalılar toplam olarak 84 madalya ile ülkelerine döndüler²⁷.

- Japonların yokluğunda erkekler yüzme oyunların bütünü Amerikalılar tarafından, maraton Arjantinli Cabrera tarafından, modern beşli ve futbol İsveçliler, hokeyi Hintliler, jimnastik kadınlarda Çekler, erkeklerde ise Finliler takım halinde başarılı olmuşlardır⁸.

4.26.15.2. 1948 Londra Olimpiyat Oyunlarında Türkiye:

Türkiye, 2. Dünya Savaşı sonrasının ilk olimpiyatına pek kalabalık bir katile ile gitti. 13 atlet, 9 binici, 4 bisikletçi, 6 eskrimci, 19 futbolcu, 16 güreşçi olmak üzere 67 sporcudan kurulu katilede ayrıca 10 yönetici, 3 hâkem, 1 antrenör ile 1 aşçı ve 1 de aşçı yamağı bulunmaktaydı. İdarecilerin bir kısmı, branşlarının antrenörlüklerini de üstlenmişlerdi. Son dakikada 1 güreş hakemi ile bir de masörün eklenmesiyle katile 85 kişiye çıktı. Bu sayı, bundan önceki 3 olimpiyata gidenlerin toplamından daha yüksekti⁴⁵.

Londra Olimpiyatları, Türk sporcuları için bir dönüm teşkil ederken, Ay-Yıldız formalılar güreş minderinde fırtına gibi estiler, futbolda ilk olimpiyat galibiyetini, atletizmde de ilk madalyalarını aldılar⁴⁵.

4.26.15.3. 1948 Londra Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar:

- Bu Olimpiyat da Londra'nın ünlü Wembley Stadi'nda yapılan madalya törenlerinde 100000 seyirci 6 kez Milli Marşımız dinlemiş, şeref kürsüsüne çıkan Türk sporcusunu alkışlamıştı⁴⁷.

- Tam takımla katıldığımız serbest stildeki güreş karşılaşmalarında 57, 62, 67 ve 73 kilolarda Nasuh Akar, Gazanfer Bilge, Celal Atik ve Yaşar Doğu şampiyon, 52 ve 79 kilolarda Halit Palamir ve Adil Candemir 2. 87 ve ağır kilolarda Muharrem Candaş ve Sadık Esen 4. Olmak suretiyle ulaşılmaz bir üstünlük sağlamışlardır⁸.

- Greko-romen stilde 62 ve ağır kilolarda Mehmet Oktav ve Mersinli Ahmet Kirişçi şampiyon oldular. 52 ve 79 kilolarda Kenan Okay ve muhlis Tayfur İkinci, 57 kiloda Halit Kaya üçüncü, 67 kiloda Ahmet Şenol 6. olmuşlardır⁸.

- Ruhi Sarıalp 3 adım atlamada 15.025 m ile kazandığı 3.lük, bu alanda ilk ve son başarı olarak değerli sayılmaktadır⁸.

- Atletizm yarışmalarında ilk kez bir Türk kızının çivili ayakkabıları Olimpiyat kulvarına iz bırakmıştır⁴⁷.

- Futbolcularımız 1.turda Çin'i 4-0 yenerek Olimpiyatlardaki ilk galibiyetimizi almışlar ve 2. Turda Yugoslavya'ya 3-1 yenilerek elenmişlerdir⁸.

- Türkiye, bu Olimpiyatta kazandığı 6 altın madalya ile genel tasnifte 59 ülke arasında 6.sırayı aldı⁴⁵.

- Güreş müsabakalarının yapıldığı Empress Hall'de Türk güreşçileri destanlar yazmışlardı. Minderlerde bir Türk kasırgası esmişti olanca şiddetiyle " Bir Türk'ten kuvvetli iki Türk vardır." Sözü o günlerde bir atasözü olarak dillerde dolaşmıştı. Londra'da sarışın İngiliz kızları, kara saçlı Türk pehlivanlarını görmek için Uxbridge'deki Olimpiyat Köyü'nü öylesine doldurmuşlar ve güreşçilerimize öylesine ilgi göstermişler ki, antrenör Nuri Baytorun hoca güreşçilerini kızların elinden kurtarmak için elinde kurtarmak için elinde sopayla dolaşır olmuştu⁴⁷.

4.26.16. (15. Olimpiyat)- 1952 HELSINKİ OLİMPİYAT OYUNLARI

19 Temmuz-3 Ağustos tarihleri arasında Finlandiya'nın Helsinki şehrinde yapılmıştır. 68 ülkeye mensup 573'ü bayan 5867 sporcu iştirak etmiştir. Oyunların açılışını Finlandiya Cumhurbaşkanı M.J. Paasikivi yapmıştır¹⁹.

Finlandiya 1940 Olimpiyatlarına talip olmuş, II. Dünya savaşı sebebiyle bu olimpiyatları organize edememişti. Savaşta pek çok gencini ve bir kısım topraklarını kaybeden Finlandiya 1952 Olimpiyat oyunlarını büyük bir hevesle düzenlemekten geri kalmadı. Helsinki stadı genişletildi, onarıldı, 2 Mesuhalli sergi binası salon yarışmalarına tahsis edildi, bazı yarışmalar için Helsinki dışındaki statlar hazırlandı. 69 ülkenin ilk defa 5000' i aşan sporcusu Oyunlar için Finlandiya' da toplandı ve 17 spor dalında yarıştılar⁴⁵.

Helsinki Olimpiyat Oyunları, ayrı politik görüşe sahip olan doğu ve batı dünyalarını birbirinden ayıran demir perdenin aralanmasına imkan vermiş ve ilk defa doğu bloğunda ki ülkeler bu oyunlara katılmışlardır. Dış görünüşü ile de olsa, bu vesile ile iki tarafın birbirlerini dostça koşular altında tanımlarına uygun bir ortam hazırlanmıştır⁸.

1932 Olimpiyatları öncesi profesyonellik gerekçesi ile Olimpiyat Oyunları dışında bırakılan Finli atlet Paavo Nurmi geniş fuleleri ile stadda bir tur atarak Olimpos'dan gelen Olimpiyat Meşalesini stadda yaktı. Açılışın tek aksak tarafı beyazlar giyinmiş bir kadının piste fırlayarak koşması ve kürsüyü çıkararak program dışı barış ve kardeşlik konuşması yapmaya teşebbüsü oldu⁴⁵.

4.26.16.1. 1952 Helsinki Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Spor Dünyasının 1948 Londra ile tanıdığı, “Çek Lokomotifi” diye adlandırdığı Emil Zotopek, bu oyunların en büyük ismi oldu. Zotopek, Helsinki’de 5000 ve 10000 m koşularından sonra maratonda da birinciliği kazanmak ve adını Olimpiyat Oyunları Tarihinin ölümsüzleri arasında yazdırmak başarısını gösterdi. Emil Zotopek 5000 m’de şampiyonluğu kazandıktan birkaç dakika sonra da bayanlar cirit atma yarışında eşi Dana Zotopekova’nın şampiyonluğu kazanması ve altın madalyalı karı-kocanın sahada kucaklaşıp birbirlerini kutlamaları ayrı bir tezahürata neden oldu¹⁹.

- Lüksemburg gibi minicik bir ülkeden gelen Joseph Barthel adında ismi-cismi bilinmeyen bir atletin 1500 m gibi önemli bir yarışmada altın madalyayı kazanması 1952 Helsinki’nin pistlerindeki en büyük sürpriz olmuştu. Barthel’in altın madalyasını alıp Lüksemburg milli marşını dinlerken ağlaması hafızalardan silinmemiştir¹⁹.

- Amerikalı siyah atlet Harrison Dillard bu kez esas branşı olan 110 m engellide takıma girmekle kalmamış, bu mesafenin Olimpiyat Şampiyonluğunu da kazanarak Londra’da 100 m’de kazandığı altın madalyaya Helsinki’de yenisini eklemiştir¹⁹.

- Asrın başında, durarak atlamalardaki altın madalyaları ile tanınan Ray Ewry gibi, çocukken çocuk felci geçiren ve 7 yaşına kadar yürüyemeyen başka bir Amerikalı, Walt Davis yüksek atlamada altın madalya kazandı²⁷.

-Erkekler 400 m sebest yüzmede, madalya alması beklenmeyen Fransız Jean Boiteux, hem de Olimpiyat rekoru kırarak, favori Amerikalı Ford Konno’yu geçti ve 1. oldu. Yarış bitince beklenmedik bir anda, seyircilerden biri havuza atladı. Başında beresi orta yaşlı “Papa” Boiteux, oğlunun başarısını tebrik etmek için Jean’ın havuzdan çıkmasını bekleyememiştir²⁷.

- Futbolda dönemin yenilmez takımı Macaristan, ünlü kadrosu ile 1948 Olimpiyatlarının Şampiyonu İsveç’i 6-0, Yugoslavya’yı de finalde 2-0 yenip rahat bir şampiyonluk kazandı⁴⁵.

- Uzun yıllar sonra Olimpiyat Oyunları'nda ilk kez kendilerini gösteren Ruslar güreş minderlerinin yanı sıra halterde büyük bir varlık olarak ortaya çıkmışlardı¹⁹.

- 1952 Helsinki Olimpiyat Oyunlarında Amerika 40 altın ve toplam 76 madalya, Ruslar 21 altın ve toplam 69 madalya aldılar²⁹.

4.26.16.2.1952 Helsinki Olimpiyat Oyunlarında Türkiye:

1948 Londra Olimpiyatlarında derece kazanan sporculara para yardımları yapılması ve evler armağan edilmesi, 1952 Olimpiyatları öncesinde büyük olaylara yol açtı. T.M.O.K., sporcuların amatörlük fişlerini onaylarken, Nasuh Akar, Gazanfer Bilge, Halit Kaya, Celal Atik ve Yaşar Doğu gibi 5 şampiyon güreşçi Ruhi Sarıalp gibi rekortmen atletlerin evrakını "Bunlar amatör değildir" diye geri çevirmiş ve amatörlüklerini tanımadığı bu sporcuların Olimpiyat kafilesinden çıkartılmalarını Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü'ne bildirmişti. Olay kamuoyunda geniş tepkilere ve sert eleştirilere yol açmıştı. İş öylesine büyümüş ve dal-budak sarmıştı ki, hükümet de işe karışmak zorunda kaldı. Bu olaylardan sonra, son dakikada yapılan değişikliklerle kafiye dahil edilirken yanı sıra amatörlükleri tasdik olunmayan eski şampiyonlar da yine son dakikada kadroya dahil edildiler. Fakat süresinde Olimpiyatlar için adları bildirilmeyen bu sporcular Helsinki'ye kadar gittikleri halde yarışmalara katılamadılar. 1952 Olimpiyatlarına Türkiye; 13 yönetici, 4 antrenör, 3 hakem, 13 atlet, 18 güreşçi, 17 futbolcu ve 12 basketbolcu ile 5 misafirden oluşan sporcular iki uçakla Helsinki'ye gitti⁴⁵.

4.26.16.3. 1952 Helsinki Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

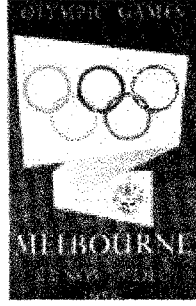
- Güreş minderlerinde umduğumuzu kesinlikle bulamadık. Serbest güreşte Hasan Gemici ile Bayram Şit 52 ve 62 kilolarına şampiyonluklarını kazanırken Adil atan da 87 kilo da 3. olarak bir bronz madalya aldı⁴⁵.

- Atletlerimiz büyük bir varlık gösteremediler⁴⁵.

- Futbolcularımız Hollanda Antileri takımını 2-1 yenmişler, 2.turda Macarlara (7-1) yenilerek elenmişlerdir. Macarların bu turnuvanın şampiyonu olduğu düşünülürse bu sonucu normal karşılamak gerekir⁸.

- Basketbolcularımız grup maçlarında Mısır'a 45-64, İtalya'ya 37-49 yenilerek saf dışı kaldı⁴⁵.

4.26.17. (!6. Olimpiyat)- 1956 MELBOURNE OLİMPİYAT OYUNLARI

22 Kasım-8 Aralık 1956 günleri arasında yapılmıştır. Bu Olimpiyat Oyunlarına 67 ülkeye mensup, 371'i bayan 3184 sporcu iştirak etmiştir. Oyunların açılışını İngiltere Kraliçesi 2.Elizabeth yapmıştır¹⁹.

Bu oyunlarla modern çağların Olimpik Oyunları ilk defa Ekvator'un güneyine, yeni güney yarım küresine intikal etmiş, böylece Dünya barışının sembolü olan Olimpik alev, Coubertin'in beş kıtayı simgeleyen birbirine kenetli 5 halkasından biri olan Avustralya'ya kadar uzanmıştır⁸.

Avustralya kıtasında yapılan bu ilk Olimpiyat, çeşitli yönlerden ilginç durumlar arzetti. Avustralya'nın Güney Yarımküre'de bulunması yüzünden Oyunlar yaz sezonunun yaşandığı Kasım-Aralık aylarında yapıldı. Rusların Macaristan'ı istila etmeleri; Macar halkının Ruslara karşı ölüm-kalım savaşı vermeleri ve İngilizlerle Fransızların Süveyş Kanalı yüzünden Mısır'a askeri müdahalede bulunmaları Dünyayı bir anda savaş bulutlarıyla karartmıştı. Bu politik olaylara eklenen Avustralya yolunun uzunluğu da iştiraki önemli ölçüde azalttı.

Bu oyunlar boykotlara sahne oldu. Rusya'nın Macaristan'ı işgali yüzünden Hollanda, İspanya ve İsviçre oyunları boykot etti. İngiliz ve Fransızların Süveyş kanalına müdahale etmesi Mısır ve Lübnan'ın oyunları boykot etmesini sağladı. Kızıl Çin, Taiwan'ı tanımıyordu ve Olimpiyatlara kabul edilmesini istemiyordu. Ancak IOC, Taiwan'ı kabul edince, Kızıl Çin oyunları boykot etti¹⁹.

Avustralya, oyunlara hiçbir maddi fedakarlıktan kaçınmayan bir tutumla hazırlanmıştır. Sadece tesisler için 8 milyon sterlin harcadığı kar ve zarar

hesaplamalarından ziyade insanlığın kalbinde tahrip edilmeyecek iyi niyetlerin yer etmesi gibi bir manevi kazanç düşüncesine öncelik verilmiştir. Oyunlar boyunca olimpiik idealin gittikçe güçlenmesine olanak sağlayan başarılarında birbirini kovalamıştır⁸.

4.26.17.2. 1956 Melbourne Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Berlin Olimpiyatları'ndan beri Olimpiik törenler arasına alınan meşale koşusu bu oyunlarda tekrarlanmış, Olimpos'tan tutuşturulan meşale, önce 350 kadar Yunanlı atletin elinde Atina'ya kadar ulaştırılmış, oradan bir madenci fenerine alınan alev, hava yolu ile İstanbul, Basra, Karaçi, Kalküta, Bangkok, Singapur, Cakarta'da özel törenlere vesile olan uğraklardan sonra Avustralya'nın kuzeydeki giriş kapısı olan Carins' e uçurulan alev, Avustralyalı atletlerin elinde kıtanın güneydoğusundaki Melbourne' a kadar 4500 km' yi aşan bir mesafede 13 gün ve gecede durmadan koşturularak taşınan alevle oyunların açılış günü olan 22 Kasım 1956' da Stad da ki alev çanağı tutuşturulmuş ve oyunlar boyuca bu alev olimpizm idealinin sürekliliğini canlı tutmuştur⁸.

- Avustralyalılar bu oyunları düzenlerken, ülkede yürürlükte bulunan kanunlardan sadece birinin bir maddesini olimpiyat süresince değiştirilmesini istemişlerdi. Ancak bu kabul edilmemişti. Bu madde, Avustralya da ki at neslinin ıslahı için dışarıdan at sokulması yasağı idi. Madde değiştirilmediğinden Avustralyalılar 1956 Melbourne de ki binicilik yarışmalarına yer veremediler. İmdada yetişen İsveçliler tarihin ilk” Atlı Olimpiyatını” organize etmeyi üzerlerine aldılar. Olimpiyat tarihinin ilk ve son “ Atlı Olimpiyat” ı Stockholm' de yapıldı¹⁹.

- Oyunlar esnasında Macaristan ve Rusya'nın yaptıkları bir sutopu karşılaşmasında sporcular topla değil, adeta birbirleriyle savaşır gibi mücadele ettiler. Macaristan'ın 4-0 kazandığı karşılaşma boyunca ve sonrasında gelişen olaylar güçlkle önlenebildi. Ülkelerini haksız olarak ve kanlı bir biçimde işgal eden bir ülkenin sporcularına karşı Macaristan'ın Rusların hırçınlığına rağmen gösterdikleri centilmence davranış, bütün ülkeler tarafından takdirle karşılandı. Ancak bu arada

170 kişilik Macar Olimpiyat ekibinden 100 kişi, işgal sebebiyle ülkelerine geri dönmektense, Avustralya'ya iltica etmeyi tercih etti²⁶.

- Uzun mesafe koşularında Sovyet atleti Vlademir Kuts, sürat yarışlarında ise Amerikalı Sprinter Baby Morrow bu oyunların en büyük kahramanı olarak alkışlandılar¹⁹.

- İlk kez, Doğu ve Batı Almanya bir takım olarak yarıştılar. Bu durum 1960 ve 1964'te de devam edecek ve 1968'den sonra her iki takım ayrı bayrak ve isimler altında yarışacaklardı²⁷.

- Takım yarışmalarında; Basketbol da Amerika, Ruslar futbolda başarılı oldular. Yüzme de Avustralyalılar büyük varlık göstererek erkeklerde 6, kadınlarda 2 yarışma türünde altın madalya kazanmışlardır. Güreş karşılaşmaları bir kuvvetler dengesi halinde geçmiş, serbestte birincilikli 2'ser altın madalya ile Türkiye, Japonya ve İran, birer altın madalya ile de Rusya ve Bulgaristan kazanmışlardır. Greko-romen'de ise Rusya 5, Finlandiya 2 ve Türkiye 1 altın madalya kazanmıştır⁸.

- Başta atletizm olmak üzere, Melbourne'de pek çok Olimpiyat ve Dünya rekorları kırmıştır. Bu branşta rekor tespit edilmeyen maraton ve yüzme yarışları dışında, erkekler ve kadınlar arasında yapılan 30 yarışma türünde 17'si erkeklerde 8'i kadınlara ait 25 Olimpiyat rekoru elde edilmiştir⁸.

- Amerikalı atletler erkeklerde 15 altın, bayanlarda 1 altın madalya kazanırken yine üstünlüklerini gösterdiler, fakat yüzmede üstünlüğü 7 altın madalya alan Avustralya'ya kaptırdılar⁴⁵.

- Melbourne bir de aşk macerasına sahne oldu. Amerikalı atlet çekiç atma şampiyonu Harold Cannoly ile bayanlar disk atma şampiyonu Çek atleti Olga Fikatova arasında sahada başlayan büyük aşk, araya giren diplomatik temasların olumlu sonuç vermesiyle mutlu bir izdivaçla sona erecekti¹⁹.

4.26.17.2. 1956 Melbourne Olimpiyat Oyunlarında Türkiye:

Türkiye, 1956 Melbourne Olimpiyatlarına yolun uzaklığı ve masrafin büyüklüğü yüzünden yalnız güreş dalında katıldı. 15 Güreşçiye karşı 12 yönetici ve hakemden kurulu 27 kişilik bir kabile halinde Melbourne gitti.

4.26.17.3. 1956 Melbourne Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Güreş müsabakalarında greko-romen 73 kiloda Mithat Bayrak, serbest 57 kiloda Mustafa Dağistanlı, ağırdada Hamit Kaplan şampiyon olarak 3 altın, greko-romen 67 kiloda Rıza Doğan ve 73 kilo serbestte İbrahim Zengin 2. Olarak 2 gümüş, greko-romen 52 kiloda Dursun Ali Erbaş, serbest 52 kiloda Hüseyin Akbaş 3. Olarak 2 bronz madalya kazanmıştır⁴¹.

- Türkiye 15 güreşçi ile katıldığı Melbourne Olimpiyatlarında 7 madalya alarak büyük bir başarı göstermiştir⁴⁷.

Geniş siyasi boykot olaylarının yaşanmasına rağmen olimpiyatlar, Dünya Ülkeleri arasında bir "barış ve işbirliği organizasyonu" olarak önemini gittikçe arttırdı. Bu, ülkelerin katılım oranları içinde böyleydi. Nitekim, Melbourne 67 ülkeden 3184 sporcu katılarak o zamana kadar ki oyunlar içinde bir rekor tesis etmişlerdir. (26)

Oyunların sonunda sporcular açılışta olduğu ülkelerinin dizileri içinde geçit yapma yerine karışık ve kol kola sahada seyircilere veda etmekle Olimpiyat Oyunları için yeni ve anlamlı bir harekette bulundular. (45)

4.26.18. (17. Olimpiyat)- 1960 ROMA OLİMPİYAT OYUNLARI

25 Ağustos-11 Eylül günleri arasında 84 ülkeye mensup 537'si bayan 5396 sporcunun iştirakiyle yapılmıştır. 18 spor dalında yarışmalar yapılan oyunların açılışını İtalya Cumhurbaşkanı M.G. Granchi yapmıştır¹⁹.

1908'de Coubertin Olimpiyat Oyunları için Roma Şehri üzerinde ısrar etmişti. 52 yıl sonra Roma Olimpiyat Şehri oldu. 16 Asır önce Roma İmparatoru Theodosius putperest temellere dayandığı gerekçesi ile Olimpiyat Oyunlarını ortadan kaldırmıştı. 1960'da Papa 23.Jean Olimpiyatlar için Roma'da toplanan yönetici ve sporcuları takdis etti⁴⁵.

İtalyanlar Olimpiyatlar için Stadio del Marmi'yi hazırlamışlar, jimnastik yarışmalarını Caracalla kaplıcalarını, güreşleri Maxentius Basilica'nın tarihi dekorları içinde düzenlemişlerdir. Tiber Nehri kenarında küçük bir binalardan kurulu bir Olimpiyat Köyü yapmışlardır¹⁹.

4.26.18.1. 1960 Roma Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- 12 Ağustos 1960 günü Olimpos'un kutsal zeytinliklerindeki Zeus tapınağına yerleştirilen bir iç bükey aynadan yansıtılan güneş ışınları ile tutuşturulan meşale, önce 326 Yunan atletinin nöbetleşe koşusu ile Atina'nın limanı getirilmiş, oradan gemiyle Sicilya'nın Sirakuza limanına getirilen olimpik alev, 1500 İtalyan atletin elindeki meşalelerde el değiştirmek suretiyle ve tarihi uğraşlardan geçirilerek oyunların açılış gününde Roma stadına ulaştırılmıştır. O gün Roma'nın bütün kilise

çanlarının uğultusu ve top sesleri arasında oyunların başladığını uçurulan binlerce güvercinle sembolik olarak bütün Dünyaya duyurmuştur⁴⁵.

- 1960 Roma Olimpiyatlarının en büyük özelliği televizyon yayını suretiyle naklen tüm dünyaya yayınlanan ilk Olimpiyat olmasıdır¹⁹.

- Roma Olimpiyatları yarışmaları ve alınan neticeleri ile Olimpiyat Oyunları tarihinde yeniliklerle geçti. Atletizmde sürat yarışlarında İngiliz ve Amerikalı olmayan atletler altın madalyaları kazandılar. Orta mesafelerde Yeni Zelanda ve Avustralya atletleri üstünlük sağladılar, Afrikalı atletler oyunların yeni yıldızları olarak ortaya çıktılar⁴⁵.

- 1960 Roma'nın en büyük kahramanı, çıplak ayakla katıldığı maraton yarışında 2 saat 14 dakika 16 saniye ile altın madalya kazanan ve Habeşistan adını Spor Dünyasına ilk kez duyuran Abeba Bikela olmuştu¹⁹.

- Bikela gibi zirveye çıkan bir isimde, uzun bacakları, kahverengi teni, rahat koşusu ve sevimli davranışları ile bayanlar 100 ve 200 m ve 4x100 bayrakta altın kazanan Amerikalı Wilma Rudolph oldu. "Siyah Ceylan" olarak adlandırılan Wilma küçük yaşta polioya(çocuk felci) tutulan Wilma, 11 yaşına kadar yürüyemedi. Ayağa kalkar kalkmaz, yürüyemediği yılların acısını koşmayı öğrenmekle kapatmak istedi. Daha 16 yaşında katıldığı Melbourne Oyunları 4x100 bayrak yarışında, Dünya rekorunu egale etmelerine rağmen 3. Gelen takımda 1 bronz madalya kazandı²⁷.

- Boks ringlerinde Amerika ve İtalya 3'er altın madalya kazanırken geleceğin 2 büyük boksörü de ilk kez kendilerini Roma ringlerinde tanıtmak imkanı buldular. Bunlardan birisi ev sahibi İtalya' dandı ve adı Giovanni (Nino) Berutti idi ve kısa süre sonra yarı ağır sıkllette Profesyonel dünya boks şampiyonu olacaktı. Diğeri ise Amerikalı siyahi bir şampiyondu. Olimpiyat ringlerinde "Kelebek gibi uçup arı gibi sokarak" ve rakiplerini devirerek kazandığı şampiyonluğun armağanı olan altın madalyayı oyunlar süresince boynundan eksik etmeyen bu siyahi boksörün adı Cassius Clay idi ve kısa süre sonra profesyonel boks dünyası kendisini gelmiş geçmiş şampiyonların en büyüğü Muhammed Ali olarak tanıyacaktı¹⁹.

- İtalyanların kazandığı 200 metre koşusu, birincisininin 20.5 sonuncusunun 20.9 saniye koştuğu bu 200 metre koşusu, spor tarihinin o zamana kadar kaydettiği en süratli koşu olma özelliği taşıyordu⁸.

- 1500 metrede kendisine ait dünya rekorunu yenileyerek altın madalyaya uzanan Avustralyalı Herb Elliot bu oyunların diğer bir büyük ismi oldu¹⁹.

- “Bay adale “ olarak adlandırılan yeni Tarzan, sırtla yüksek atlayıcı Don Bragg (ABD) bu olimpiyatların en fazla ilgi çeken sporcularından oldu⁴⁵.

- Olimpiyatlarda ilk defa “doping” lafi ortalarda dolaşmaya başladı ve yol yarışında Danimarkalı bisikletçi, biraz da sıcakın etkisi ile düştü kafatasını kırdı. Kaldırıldığı hastanede ölen Knut Jensen’in yarışmadan evvel, kan dolaşımını düzenlesin diyerek Ronicol adlı bir uyarıcı aldığı anlaşıldı²⁷.

- Yelken yarışlarının Dragon sınıfında 1.liği Yunanistan kazanmıştı. Bu 48 yıldan beri Elenlerin Olimpiyatta kazandıkları ilk altın madalya olmuştu. Kazanan sporcu ise Yunanistan Veliahdı bulunan Prens Constantin idi. Şampiyonu iskelede ilk kucaklayıp, kutlayan annesi Yunanistan Kraliçesi Frederica olmuştu. Babasının ölümüyle Yunan tahtına çıkan Constantin, yeryüzünün altın Olimpiyat madalyası sahip ilk ve son kralı olacaktı...¹⁹

- Takım oyunlarının futbolu Yugoslavlar, basketbolu geleneksel olarak Amerikalılar, hokeyi Pakistanlılar almışlardır⁸.

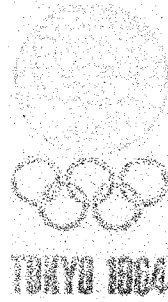
4.26.18.2. 1960 Roma Olimpiyat Oyunlarında Türkiye:

Türkiye, 1960 Roma Oyunlarına atletizm, binicilik, futbol, güreş, yelken ve yüzme dallarında katıldı. 15 atlet, 5 binici, 16 futbolcu, 16 güreşçi, 1 yelkenci, 2 yüzücü olmak üzere 55 sporcu, 31 yönetici, antrenör ve hakemden oluşan 86 kişilik katile ile katıldı⁴⁵.

4.26.18.3. 1960 Roma Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar :

- 1960 Roma Olimpiyatı, Türk güreşi için 1948 Londra'yı gölgede bırakan bir başarı oldu. Greko-romende 62 kiloda Müzahil Sille, 73 kiloda Mithat Bayrak, 87 kiloda Tefik kış toplam 3 altın madalya aldılar. Serbestte 52 kiloda Ahmet Bilek, 62 kiloda Mustafa Dağistanlı, 79 kiloda Hasan Güngör, 87 kiloda İsmet Atlı toplam 4 altın madalya aldılar. 79 kiloda İsmet Ogan ve ağır siklette Hamit Kaplan gümüş madalya aldılar⁴⁵.

- Güreş müsabakalarına sahne olan 1600 yıllık tarihi Roma Yüksek Mahkemesi binasında 7 defa İstiklal Marşımız 7 defa çalındı. Türk Bayrağı 9 defa şeref direklerini süsledi⁴⁵.

4.26.19. (18. Olimpiyat)- 1964 TOKYO OLİMPİYAT OYUNLARI

Tokyo Olimpiyat Oyunları 10-24 Ekim 1964 günleri arasında yapılmıştır. Oyunlara 94 ülkeye mensup 732'si bayan, 5565 sporcu iştirak etmiştir. 21 spor dalında yarışmalar yapıldı. Oyunların açılışını Japonya İmparatoru Hiro-Hito yapmıştır¹⁹.

1936 Berlin Oyunlarının kapanışında bütün Dünya gençliğini 1940 yılında Tokyo'ya çağıran çanlara II. Dünya Savaşı ile ot tıkanması yüzünden oyunları organize etmek hakkını kullanamayan, daha sonra da savaş suçlusu olarak oyunlara katılmaktan alı konan Japonya için bir rüyanın 24 yıl sonra gerçekleşmesi bakımından, milli bir sevinç ve heyecan konusu olmuştur. Tokyo Oyunları. 2. Dünya savaşından önceki Berlin Oyunlarının ulaştığı görkemi gölge de bırakan bu oyunların ilk defa Asya kıtasına gelişinin ve hatta Japonlar tarafından düzenlenmesinin hakkının bütün yönleriyle veren oyunlar olarak, olimpik oyunların tarihinde yeni bir dönem açmıştır. 14 gün süreyle adeta bütün dünyayı ülkesinde misafir eden Japonların geleneksel konukseverliği, terbiye ve nezaketi oyunlar vesilesiyle bir daha kendisini göstermiş, şimdiye kadar hiçbir ulusun bütünü ile varlığını böyle bir göreve adanmış görülmemiştir. Dostluk atmosferi sporcuları da etkilemiş, sporun ayırıcı niteliğinin sadece yenmek ve yenilmek olmadığı, kendini yenmenin ve kendi kabiliyetlerinin üstüne çıkmanın gerçek zafer olduğu ilkesi davranışlarına hakim olmuştur. Ne var ki bu defa da sporu politikadan uzak tutmak mümkün olmamış, Kuzey Kore ve Endonezya'nın yarışçıları oyunlardan çekmesiyle daha başlangıçta oyunlara gölge düşmüştür. Bundan başka Ruslar'ın, Doğu ve Batı Almanya'nın

oyunlara tek takım halinde katılmasına yaptığı itirazla ortalığı karıştırmış, ancak bu konunun gelecek oyunlara kadar IOC'un toplantılarında bir karara bağlaması şartıyla durum yatıştırılmıştır⁸.

Japonlar, Olimpiyat Köyü, yeni tesisleri, büyük ulaşım kolaylığı sağlayan asma yolları ve teknik imkanları ile mükemmel bir organizasyon ortaya koydular⁴⁵. Oyunlara rekor sayı da ülke, bu arada yeni kurulmuş olanları ile 17 Afrika ülkesi katıldı. Yalnız Olimpiyat kurallarına aykırı olarak ırk ayrımı gözetimi yapan Güney Afrika; Olimpiyat Oyunları dışında bırakıldı⁴⁷.

Olimpos'ta ateşlenerek Tokyo'ya taşınan Olimpiyat meşalesi ilk atom bombası ile mahvolan Hiroşima şehrinde bombanın atıldığı gün doğan Yoshinori Sakai stada getirdi ve olimpiyat ateşini yaktı. Olimpiyat Bayrağı, Japon atleti Mikio Oda'nın 1928 Olimpiyatlarında 3 adım atlamada ki kazandığı derece olan 15.21 metre uzunluğunda ki bir direğe çekildi²⁷.

4.26.19.1. 1964 Tokyo Olimpiyatları Oyunlarında öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- 1960 Roma Olimpiyat Oyunlarının 800 metre şampiyonu Yeni Zelandalı Peter Snell yalnız be mesafenin şampiyonluğu korumaklar kalmayıp, buna birde 1500 metrenin şampiyonluğunu kazandı. Olimpiyatta 44 yıldan beri görülmemiş bir şeydi; 800 ve 1500 metre şampiyonluklarının aynı atlet tarafından kazanılması¹⁹.

- 3 Amerikalı atlet Tokyo'nun unutulmaz yıldızları oldular. 1.82 boyu ve 86 kiloluk vücudu ile Bolo Hayes 100 metreyi 9.9 saniyede koşarken sürat koşularında hafif atletlerin üstünlüğü geleneğini de yıktı. Disk atmada Al Oerter üst üste 3. Olimpiyat şampiyonluğunu kazanırken 4. Şampiyonluğu kimseye bırakmayacağını da gösterdi. Gülle de Long-Matson çekişmesinde Olimpiyatlar tarihinde 20 metre duvarı aşıldı ve Long 20.33 metre ile altın madalyaya ulaştı⁴⁵.

- 1960 Roma Olimpiyatlarında, çıplak ayakla maratonda birinci olan Abebe Bikela bu defa ayakkabı ile koşarak maratona kazandı. 2 defa üst üste bu büyük mücadeleyi kazanan atlet olarak hayranlık topladı⁴⁵.

- 3 adım atlamada Polonyalı Josef Schmit hayatının 2. Olimpiyatında 2. altın madalyasını kazandı. Aynı şeyi yüksek atlamada da Rus atleti Volery Brumel

başardı. Bayanlar uzun atlamada da “Kızım için şampiyonluk atlayışı yapıyorum” diyen İngiliz Rond 6.76 ile kızına vaad ettiği altın madalyayı kazandı⁴⁵.

- 1964 Tokyo’da en büyük kahramanlarından biri de yüzme havuzundan çıktı. Erkeklerde 4 altın madalya kazandıktan sonra bunları yeterli bulup kazanabileceği 2 yarışmaya girmeyen Amerika Don Scholender oldu⁴⁵.

- 27 yaşındaki Avustralya’lı bayan yüzücü Dawn Frasher 1956 ve 1960 Olimpiyatlarından sonra 1964’te de 100 metre serbestte altın madalyayı kazanmakla aynı mesafede 3 altın madalyayı kazanmakla aynı mesafeyi 3 altın madalyayı alamayan tek sporcu olarak Olimpiyat tarihine adını yazdırdı. Hatıra koleksiyonu olan Froset İmparator’un Sarayı önündeki Japon bayrağını bir gece almak isterken polis tarafından yakalandı, teşebbüsü duyan İmparator kendisine sonradan bayrağı hediye etti⁴⁵.

- Japonların isteği üzerine bayanlarda ve erkeklerde voleybol ile judo Olimpiyat Oyunları programında yer almıştı⁴⁵.

- Voleybolda Sovyetler altın madalyayı almayı başarırken, bayanlar voleybolda ise Japon kızları uzun ve sabırlı çalışmalarının mükafatını kendi seyircileri önünde kazandıkları şampiyonlukla aldılar¹⁹.

- Judoda, Japon şampiyonun bir Hollandalı tarafından mindere yapıştirilmesi, Tokyo’da seri halinde harakiri olayına neden oldu²⁷.

- Genelde Rus ve Doğu blok bayan sporcularının bayandan ziyade baya benzeyen görünüşleri ve rakipleri karşısında aldıkları mükemmel sonuçlar, IOC’nunda gözünü açmış ve bundan böyle bayanlar için “cinsiyet” testleri yapılacağı ilan edilmişti. Belki de bu yüzden, 80 m engelli ve gülle atıcı Press kardeşler, Tokyo’dan sonra “emekli” oldular. Bununla beraber atletizmde bayanlar 4x100 bayrak koşusunu, Amerika, İngiltere ve Rusya gibi çok kuvvetli sprinterlerden kurulu takımları geride bırakarak altın madalya alan ve dünya rekorunu paramparça eden Polonya takımının ipi göğüsleyen son atleti, Ewa Klobukowiska gözden kaçtı. Bu athlete, bir yol sonra, uluslararası bir şampiyonada “cinsiyet” testinde “bayan olmadığı” nedeniyle yarışmalara girilmesine izin verilmeyecekti. Bunun üzerine IOC derhal harekete geçerek, Polonyalıların aldığı altın madalyaları Amerikalılara verdi, dünya rekorunun tapusunu da Amerikan takımının üzerine çıkardı²⁷.

- Olimpiyat oyunlarına katılan en yaşlı sporcu olan 58 yaşındaki Danimarkalı eskrimci Dr. İvan Osier'in elinden bu payesi Tokyo'da yine bir Danimarkalı sporcu aldı. Yelkenci Paul Elvström, Finn yarışlarında ülkesini temsil ederken tam 73 yaşındaydı ve işin ilginç yanı, ilk kez Danimarka milli yelken ekibinde yer almasaydı¹⁹.

- Her yönüyle 1964 Tokyo unutulmaz bir Olimpiyat oldu. Japon tekniğinin bir şaheseri olan Olimpiyat filmi ise güzel organizasyonun ölümsüz belgesini teşkil etti¹⁹.

4.26.19.2. 1964 Tokyo Olimpiyat Oyunlarında Türkiye

Yerel durumumuz göz önüne alındığında, bize göre “ Dünyanın bir ucu”ndaki bir Olimpiyat da 1964 Tokyo idi. Buna rağmen Türkiye bu Olimpiyat Oyunlar’ına 4 spor dalında(atletizm, halter, güreş, yelken) 25’i sporcu olmak üzere 41 kişilik ekiple katıldı⁴⁷.

4.26.19.3. 1964 Tokyo Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

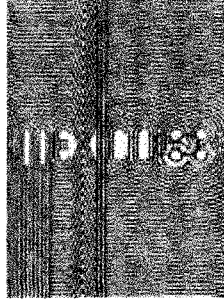
- Roma’daki ezici üstünlüğe rağmen Tokyo’da Türk güreşçileri büyük bir varlık gösteremediler. 2 altın 3 gümüş ve 1 bronz madalya ile yetinmek zorunda kaldık⁴⁵.

- Serbest 78 kiloda İsmail Ogan ile greko-romen 70 kiloda Kazım Ayvaz birer birincilik almışlar, serbest 57 kiloda Hüseyin Akbaş, 87 kiloda Hasan Güngör, 97 kiloda Ahmet Ayık ikinci, ağırda Hamit Kaplan 3. olmuştur⁸.

- 97 kiloda Ahmet Ayık Rus rakibi Medved’e karşı çıkardığı üstün ve fevkalade güreşten sonra hakemler tarafından yenik sayılınca seyirciler bu kararı dakikalarca protesto etmişlerdi⁴⁵.

- Hasan Güngör altın madalyayı minderde değil, kantarda kaybetti. Final güreşinden sonra 2 güreşçinin de puanları eşit duruma geldiğinden şampiyonluğun tayini için tartıya başvuruldu. Rakibinden 150 gram fazla gelen Güngör altın madalyayı kaybetti⁴⁵.

- Türk yelkencilerinin Japon denizlerinde yelken açmaları Türk Spor Tarihi’nde önemli bir olay sayıldı⁸.

4.26.20. (19. Olimpiyat)- 1968 MEKSİKO OLİMPİYAT OYUNLARI

12-17 Ekim 1968 tarihleri arasında yapılan Meksiko Olimpiyat Oyunlarına 109 ülkeye mensup 844'ü bayan 6082 sporcu katılmıştır. 17 spor dalında yarışma düzenlenmiştir. Oyunların açılışını Meksika Cumhurbaşkanı L. G. Diaz açmıştır¹⁹.

1963 Baden-Baden toplantısında 1968 Olimpiyat Oyunlarının organizasyonunu C.İ.O Meksika'nın başkenti Meksiko City'ye vermiştir. Bu seçim önceleri hiçbir tepki görmedi, ancak 1964'de maratoncu Abebe Bikela'nın İsveçli antrenörü Onni Nizkanen "Meksiko'da ölenler olu" sözleri ilk defa karşı çıktı. Deniz yüzeyinden 2277 metre yükseklikteki Meksiko'da hava basıncı şartlarının büyük tesiri olacağı görüşü, daha sonra önemle ele alındı. Olimpiyatlardan önce 1966 ve 1967'de Meksika'da bu etkiyi teknik ve ilmi bakımdan tespit etmek ve sporcuları alıştırmak için özel oyunlar düzenlendi. Amerikalıların kaynaşması, Çekoslovakya'nın Varşova Paketi askerlerince işgali, Meksika'da öğrencilerin 300'den fazla ölümle sonuçlanan gösterileri Olimpiyatların üzerinde endişe bulutları yaydı. Fakat her şeye rağmen 1968 Olimpiyat Oyunları Meksiko City'de mükemmel bir organizasyon içinde ve 252 Olimpiyat rekorunun kırılması ile yapıldı⁴⁵.

4.26.20.1.1968 Meksiko Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Atletizm yarışmalarında ilk defa tartan denen sentetik, estetik verebilen bir pistte yapılması oldu. Bu nedenle bilhassa sürat koşularında ve atlamalarda mükemmel dereceler elde edildi⁴⁵.

- 1968 Oyunları, Olimpiyat meşalesinin bir bayan sporcu tarafından verildiği ve yaktığı ilk Olimpiyat oldu²⁷.

- Coğunluğu Afrika Ülkesi olan 40 takım, oyunlara yeniden kabul edilen Güney Afrika'nın olimpiyatlardan çıkarılmaması halinde boykot edeceklerini bildirdiler. IOC: isteği kabul etti ve Güney Afrika'yı Olimpiyatlardan çıkardı⁴⁶.

- 200 metre koşusunun seremonisinde birincilik ve üçüncülük basamaklarını işgal eden Amerikalı iki siyahi atlet,Smith ile John Carlos siyah eldiven giyerek sıkılmış yumruklarını havaya kaldırmak suretiyle "ırkçılık" ve "renk ayırımı" konularını protesto ederek siyasi bir olaya yol açtılar. Bu iki atlet derhal ülkelerine geri yollandılar¹⁹.

- "Boykot", bundan sonra Olimpiyatlar içerisinde çöreklenecek, çok büyük zarar verdikten sonra, ancak 1992'de sökülüp atılabilecekti²⁷.

- 100 metre finaline, Olimpiyat Oyunları tarihinde ilk kez hiçbir beyaz tenli atlet katılmadı. Amerikalı ve Afrikalı siyah atletlerin amansız mücadelesi 9.9'luk derecesi ile Dünya rekorunu egale eden Amerikalı Jim Hones kazandı¹⁹.

- Olimpiyatların temel sporu olan atletizmde Meksiko'da 2 ilginç husus açıkça ortaya çıktı. Kentin 2200 metreyi geçen yüksekliği nedeniyle 100, 200 ve 400 metre koşuları ve 4x100 ve 4x400 yarışlarında dünya rekoru ve uzun ve 3 adım atlamada dünya rekorları kırılırken, 1500 metrenin üstündeki finaller çok düşük derecelerde kazanıldı. Pek çok kişi oksijen azlığından dolayı, yarış sonu bayıldı ve hastaneye kaldırıldı. Kentin bu yüksekliği, yüksek dağ eteklerinde yetişmiş olan Kenya ve Etiyopyalılar'a yaradı ve mesafe koşularının hemen tüm madalyaları bu ülkelerden gelen atletlere gitti²⁷.

- Bob Beoman, Meksika'ya gelirken, uzun atlamada en iyi derecesi 8.34 idi ve dünya rekoruna 1cm yaklaşmıştı. Ama rakipleri arasında 1960 Olimpiyatlarının şampiyonu takım arkadaşı Ralph Boston, 1964 Tokyo galibi İngiliz Lynn Davies ve Rus Ter Ovannesian vardı. Boston ve Ter Ovannesian aynı zamanda 8.35 ile dünya rekorunu ellerinde tutuyorlardı. Bolo Beaman, seçmelerde adım ölçülerini iyi ayarlayamadığından dolayı tahtanın ilerisine basıyor ve faul yapıyordu. Boston durumu görünce, "Bob, tahtaya biraz geriden bas" diyerek adım ölçmesine yardım etti. Boston'un önerisini tatbik eden Beaman sadece Olimpiyat madalyasını

kazanmakla kalmadı, 23 yıl yaşayacak bir rekoru kırdı. 8.90 metrelik bir rekor kırdı. Bu derece, atletizm otoriteleri tarafından “21. Yüzyılın derecesi” kabul edildi¹⁹.

- Amerikalı atlet All Derter disk atmada 4. Altın madalyasını kazandı. All Oerter, başarılı atletizm hayatının bu 4. Olimpiyatında 4.altın madalyasını kazanırken Olimpiyat rekorunu da 4.kez yenilemişti. Böylece Olimpiyat Oyunları tarihine bir altın isim daha kaydedilmiş oldu¹⁹.

- Olimpiyatların en ilginç yarışmalarından biri de yüksek atlama da yapıldı. Dick Fasbury adlı genç bir Amerikalı çıtaya dikey uzanarak ve sırtını çıtaya vererek yaptığı “fasbury flog” adlı stili ile hem altın madalyaya ulaştı, hem de yüksek atlamada yepyeni ve başarılı bir stil geliştirdi⁴⁵.

- Uzun mesafe koşularında yüksek irtifaa alışkın bazı Afrika ülkelerinin sporcuları büyük başarı gösterdiler. Keina adlı Kenyalı atlet 6 gün içinde 2(5000) ve 2(1500)seçmesine ve finallerine girdi, 1 gümüş ve 1 altın madalya kazandı. 2 Olimpiyat maraton şampiyonu Abebe Bikila bu defa maraton yarışını yarıda bırakmak zorunda kaldı⁴⁵.

- Yüzmede Amerikalılar 102 madalyanın 58’ini alırken, bütün ülkelerin topladıkları madalyaların toplamından fazla madalya kazanmış oldular⁴⁵.

- IOC. şimdiye kadar Olimpiyatlara tek takım olarak katılan 2 Almanya’nın kendi adlarına katılmalarına izin verdi. Doğu Almanlar, Meksiko’da 9 altın toplam 25 madalya kazandılar. Doğu Alman sporcuları, bundan sonraki Oyunlarda büyük başarılar alacaklar ve kazandıkları altın ve toplam madalya sayısı bakımından, Rusya ve Amerika ile yarışacaklardı²⁷.

- Spor dünyasında ve öncelikle olimpiyatlarda süregelen ABD’li siyah atletlerin üstünlüğü yanında, Meksika oyunlarında görülen Afrikalı siyah atletlerin üstünlükleri de dikkat çekti. Siyahların bu üstünlükleri nereden gelmekteydi? Bir tıp ve tabii bilimler doktoru olan Jean Hiermouk bu konuda bazı araştırmalar yapmış. Buna göre, ortaya 3 önemli faktör çıkmaktadır. 1.si yenmek iradesi, Bu siyahlarda kendilerini beyazlardan aşağı görülme olayının bir tepkisi olarak ortaya çıkan faktördür. Bu insanlar, uzun zaman hor görülmüş ve aşağı seviyede bir sosyo-ekonomik düzen içinde kalmışlardır. Bunun yanında, müstemleke olmaktan kurtulmuşlar ve yalnız kendileri değil, mensubu oldukları toplumlarının, da

üstünlüklerini göstermek istemişlerdir. 2.önemli faktör, fiziki yapıları ve son faktör ise siyahların yaptıkları antrenmanlarıdır²⁶.

4.26.20.2. 1968 Meksika Olimpiyat Oyunlarında Türkiye

1964 Tokyo'dan sonra Olimpiyat oyunları bize göre yine dünyanın "öte ucu"na gitmişti. Fakat bütün uzaklığa rağmen Türkiye bu kez de atıcılık, boks, atletizm ve güreş dallarında spor dünyasının bu beş büyük gösterisine katılıyordu. 3 atıcı, 4 atlet, 6 boksör ve 20 güreşçi olmak üzere 33 sporcuyla 54 kişilik bir katile halinde Meksika'ya gidilmişti⁴⁷.

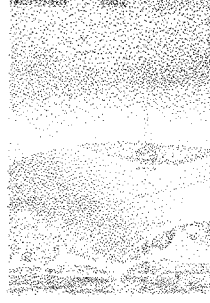
4.26.20.3.1968 Meksika Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- 78 kiloda serbest güreşte Mahmut Atalay; Olimpiyat şampiyonu olarak altın madalya aldı⁴⁵.

- 97 kiloda serbest güreşte Ahmet Ayık; Olimpiyat şampiyonu olarak altın madalya aldı⁴⁵.

- İsmail Akçay'ın maratonda Olimpiyat dördüncülüğünü kazanması 1968 Meksika Oyunlarında elde edilen en önemli sonuçlardan biri oldu⁴⁵.

- 1968 olimpiyatları, güreşte kazandığımız son altın madalyaları getirdi ve Türkiye'ye altın madalya ile döndük. Bundan sonra altın madalyamızı ancak 1992 Barcelona'da alabildik⁴⁸.

4.26.21. (20. Olimpiyat)- 1972 MÜNİH OLİMPİYAT OYUNLARI

26 Ağustos-10 Eylül 1972 tarihleri arasında yapılmıştır. Oyunlara 122 ülkeye mensup 1171'i bayan, 8500 sporcu iştirak etmiştir. 21.spor dalında yarışmalar düzenlenmiştir ve oyunların açılışını Cumhurbaşkanı M. Heinemann yapmıştır¹⁹.

1972 Olimpiyat Oyunlarının organizasyonu için Almanlar 1 milyar 972 milyon mark harcadılar. Modern bir Olimpiyat stadı, yanında diğer salon ve tesisler ile 80.000 kişilik bir Olimpiyat Köyü kurdular⁴⁵.

1972 Olimpiyat oyunları, siyasi boykotların ve terörün doruk noktasına çıktığı bir Olimpiyat olarak tarihe geçti²⁶.

4.26.21.1. 1972 Olimpiyat Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Oyunların en kötü yanı "Kara Eylül" isimli Filistin'li bir terör örgütünün Olimpiyat köyünü basarak 11 İsraili sporcuyla öldürmeleri olmuştur. Oyunların devam ettiği bir sırada, Olimpiyat köyünü basan teröristler, 2 İsraili sporcuyla öldürdükten sonra kalan sporcuları 36 saat süreyle ellerinde rehin tuttular. Daha sonra çıkan bir çatışmada, 9 İsraili sporcu ile 5 terörist ve 2 polis daha öldü. Filistinli gerillaların amacı, İsrail'de esir bulunan 200 Filistinlinin serbest bırakılmasını sağlamak ve tüm dünyanın dikkatlerinin üzerinde olduğu Olimpiyat Oyunlarıyla davalarının propagandasını yapmaktı. Bu kanlı olaydan sonra oyunlara bir gün ara verildi. Olimpiyat bayrağı ve bütün dünya bayrakları yarıya indirilerek 1

gün yas tutuldu. 1 günlük aradan sonra oyunlara yeniden başlandı. Norveç, Hollanda ve Filistin takımları, olayı ve Oyunların devamını protesto ederek ülkelerine döndüler²⁷.

- IOC'nun Rodezya'yı oyunlara yeniden kabul etme kararı almasından sonra, 40 Afrika ülkesi bu kararı boykot etme gayesiyle olimpiyatlara katılmama kararı aldı. Bunun üzerine IOC, Rodezya'yı yeniden oyunlar dışında bıraktı²⁶.

- Münih oyunlarında ırkçılık gösterileri de yapıldı. 400 metrede ilk iki sırayı elde eden ABD'li iki zenci atlet şeref kürsüsünde ülkelerinin milli marşları çalınırken takındıkları olumsuz tavırlarla seyirciler tarafından hoş karşılanmayarak yuhalandılar. Ayrıca IOC bu atletlere ömür boyu Milletler arası yarışmalara katılmama cezası verildi²⁷.

- 1972 Münih'in büyük yıldızı Amerikalı yüzücü Mark Spitz oldu. Mtereler, saniyeler ve kulaçlarla adeta alay ederek yüzen Amerikalı yüzücü Münih Olimpiyat yüzme havuzunda 7 altın madalya çıkarmayı başarmıştı. Bu, o güne dek hiçbir Olimpiyatta hiçbir sporcu tarafından erişilememiş bir başarı, büyük bir rekordu. Mark Spitz, bir mucize başarmıştı¹⁹.

- 100 metrede ve 200 metrede altın madalya kazanan Rus Atleti Valery Borzov, 2 sprint altın madalyası alan ilk Avrupalı oldu²⁷.

- 10.000 metre finalde, yarışın ortalarında beşinci durumdayken Finli Lasse Viren, ayağı sürterek düştü. Arkasından gelen Tunuslu Gammoudi ise Virenin üstüne yıkıldı. Hemen kendine gelen ve ayağa kalkan Viren yarışa devam etti ve 300 metre sonra öndekileri yakaladı. 600 metre kala yaptığı atakla arayı aştı. Arkadakilerin tüm çabasına rağmen rahatlıkla birinci geldi. Düşmesine ve öndekilerle açılan arayı kapatmak için ekstra bir gayret harcamasına rağmen Viren, bir altın madalya kazanmakla kalmadı, üstelik bu mesafedeki dünya rekorunu da kırdı. Oyunların son gününde yapılan 600 metre finalinde istediği an hızlanabilen ve bu tempoyu götürmesini bilen Viren bir altın madalya daha kazandı. Viren bu çifte galibiyeti ile 1912'de Finli Kolehmenien, 1952'de Zatepek ve 1956'da Rus Kutz'un "elit" gurubuna katılan 4. Atlet oldu²⁷.

- Oyunların İngilizler için en kötü sürprizi, seyirciler içinde en hoş giden finali erkekler 400 engellide oldu. Meksiko'nun altın madalya sahibi Hemery, engelleri her iki ayağıyla geçmesini beceren Ugandalı Akii Bua tarafından geçildi.

Akii Bua'nın yarışı kazanmanın sevinci ile sahada takla atarak tur atması, yeni şampiyonu ayakta alkışlattı²⁷.

- Maratonda, birinci olarak stada giren Amerikalı Frank Shorter, önünde koşan sarışın genci görünce şaşırıldı. Genç bir Alman stad kapısından girip ve koşmaya başlamış ve Shorter'i şaşırtmıştı. Yetkililer bu korsan şampiyonu alıp götürürken Shorter'in yüzü güldü ve ipi göğüsledi²⁷.

- Basketbol finali de olaylı geçen bir karşılaşma oldu. Sovyetler Birliği, Amerikalıların oyunun 3 saniye fazla sürdürüldüğü itirazları arasına 51-50 galibiyet sağladı. İlk defa basketbol da altın madalya kaybeden Amerikalılar neticeye itirazlarını sürdürerek madalya törenine katılmadılar⁴⁵.

- 1972 Münih'in en ilginç olaylarından biri Federal Almanya'nın Çim Hokeyinde Hindistan ile Pakistan'ın tam 44 yıldır süregelen egemenliğine son vermesi oldu¹⁹.

- 30 Dünya ve 84 Olimpiyat rekorunun kırıldığı yüzme müsabakalarında Avustralyalı bayan yüzücü Shane Gould 3 altın, 1 de gümüş madalya kazanmasına rağmen Amerikalı yüzücü Mark Spitz'in 7 altın madalyalık rekorunun hayli altında kaldı¹⁹.

- Münih'te oyunlara katılan milletlerin ülkelerinden getirdikleri çam ağaçlarını Obervvies-Senfeld Olimpia Parkına, ebedi bir barışını sembolleri olarak diktiler. Şimdi bu parkta, güzel bir görünüm ve yaşayan bir dostluk mevcuttur²⁶.

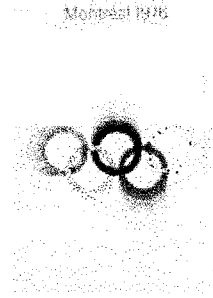
- Oyunların sonunda 84 yaşındaki IOC Başkanı Avery Brundage görevi Lord Killanin'e bıraktı. Kapamış töreninde skor levhasında yazılan " Thank you Avery Brandage" şeklinde veda mesajında adının yanlış yazılması eski Başkan için aksak bir uğurlama oldu⁴⁵.

4.26.21.2. 1972 Mnh Olimpiyat Oyunlarında Türkiye

Türkiye 1972 Mnh Olimpiyat Oyunlarına oldukça geniş bir kafil halinde katıldı. 69 kişilik esas kafilnin dışında TMOK yeleri olarak 4 kişi, Milletlerarası Federasyonların toplantılarına katılacak delegeler olarak 8 kişi, hakem olarak da 7 kişi Mnh'e gittiler. 69 kişilik kafilde sporcu olarak 43 kişi bulunmaktaydı⁴⁵.

4.26.21.3. 1972 Mnh Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına ne Çıkan İsimler ve Olaylar

- 62 kilo serbest grete Vehbi Akdağ ikinci olarak gümüş madalya aldı¹⁹.
- 48 kilo serbest grete Sefer Baygın ve 68 kilo serbest grete Ali ahin 4. oldular¹⁹.

4.26.22. (21. Olimpiyat)- 1976 MONTREAL OLİMPİYAT OYUNLARI

17 Temmuz- 1 Ağustos günleri arasında yapılmıştır. Oyunlara 89 ülkeye mensup 9564 sporcunun iştiraki ile yapılmıştır. 21 spor dalında yarışmalar yapılmıştır. Oyunların açılışı İngiltere Kraliçesi II. Elizabeth yapmıştır¹⁹.

1976 olimpiyat oyunları Montreal kentinde Kanada hükümetinin büyük yardımları ile gerçekleştirildi. 1967 Dünya Fuarının alt yapı tesislerinden yararlanıldığı halde modern olimpik stat, yüzme havuzu ve diğer tesisler için 350 milyon dolarlık harcama yapıldı. Buna rağmen stadın açılıp kapanacak damı ve bazı tesisler tamamlanamadı ve yarışmalara yetiştirilemedi. Münih Olimpiyatlarında yaşanan kanlı terör eylemleri göz önünde bulundurularak çok geniş güvenlik tedbirleri alındı, 16000 kişilik bir güvenlik ordusu seferber edilirken 100 milyon dolarlık bir harcama yapıldı⁴⁵.

4.26.22. 1976 Montreal Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler Ve Olaylar

- Fransızların çoğunluğunu teşkil ettiği, fakat İngiltere'ye bağlı bulunan Montreal'de İngiltere Kraliçesi II. Elizabeth bu oyunların açılış konuşmasını İngilizce ve Fransızca olarak iki lisan üzerine yapmıştı. Böylece 1976 Olimpiyatı açılış töreni iki dilde yapılan ilk olimpiyat olarak da dünya spor tarihine geçmiştir¹⁹.

- 20 Afrika ülkesi, Güney Afrika (Rodezya) ile bir rugby karşılaşması yapan Yeni Zelanda takımının oyunlardan çıkarılması istendi. Bu kez IOC direndi ve Afrikalı atletler ülkelerine döndüler⁴⁶.

- Taiwan'daki Milliyetçi Çin, organizasyon komitesi tarafından kendilerinin "Çin Cumhuriyeti" olarak tanınmadıklarını öne sürerek, olimpiyatlara katılmadı²⁷.

- 1976 Montreal ile olimpiyat tarihine minik bir yıldız karıştı. Ufacık ve narin yapılı bir Romen kızıydı bu. Henüz 12 yaşındayken katıldığı bu oyunlarda bir numaralı sporcu olan Nadia Comaneci, jimnastik yarışmalarında hayranlık ve hayret uyandıran bir başarı gösterdi. Olimpiyatlar tarihinde ilk kez 10 üzerinden 10 not alan jimnastikçi olmak şerefine yanı sıra Nadia 3 altın, 1 gümüş ve 1 bronz olmak üzere tam beş de madalya almayı başarmıştı. Kısacası 12 yaşında minik ve narin Nadia Comaneci boyundan ve yaşından çok daha büyük işler başararak 1976 Montreal'in bir numarası oluvermişti¹⁹.

- 4 yıl evvel oyunlar sırasında sakatlık geçiren 2 atlet 100 ve 200 metrede altın madalya aldılar. Trinidadlı Hasley Crawford, 1972'de, finalde koşarken, daha ilk fulelerde sakatlanmış ve yarışı bitirememişti. Montreal'de Crawford, daha deneyimli ve sağlam çıktı ve 100 metreyi birinci olarak bitirdi. Jamaikalı Don Quarrie ise 200 metrenin seçmelerinde sakatlanmış ve sahadan sedye ile çıkmıştı. Montreal'de daha süratli ve sağlam Quarrie, 200 metreyi rahatça aldı. Karayip Adalarından gelen bu iki sporcunun başarısı üzerine Trinidad'da Crawford adına pul bastırıldı ve milli hava yollarına ait bir uçağa Crawford adı verildi. Jamaika'da ise Quarrie için, doğduğu kent olan Kingston'da heykeli dikildi²⁷.

- 400 ve 800 metrelerdeki çifte zaferiyle Kübalı atlet Juantorena adın bu olimpiyat oyunlarına yazdıran bir başka sporcu oldu¹⁹.

- 30 yaşındaki Polonyalı bayan atlet İrena Szewinska da bu oyunların ilginç bir sporcusu oldu. 1964 Tokyo'da kızlık soyadı olan Kirzenstein adıyla yarışarak uzun atlamada gümüş madalya kazanan bu Polonyalı bayan atlet 1 çocuk annesi olarak katıldığı 1976 Montreal'de 400 metrede yeni bir Dünya rekoruyla altın madalyaya ulaşmıştı. İrena, daha öncede 1968'de 1 altın ile 1 bronz, 1972'de ise bir bronz madalya kazanmış ve böylece katıldığı 4 Olimpiyattan da madalya almasını bilmişti¹⁹.

- 1972 Mnh'te 5000 ve 10000 metreleri kazanan Finli Lasse Viren, burada da aynı sonuçları aldı ama Zatopek'i taklit ederek girdiği maraton yarışıında başarılı olamadı²⁷.

- Bayanlar arası yüzme yarışlarında Demokratik Almanya'nın bayanları 13 yarışın 11'inde altın madalya kazanmak suretiyle olağan üstü bir başarı gösterirlerken, Cornella Ender gibi bir büyük yıldız da olanca görkemiyle parladı ¹⁹. Ender Dünya rekorunu kırarak 200 metre serbestte 1.inci geldikten 25 dakika sonra dünya rekoru ile 100 metre kelebekte altın madalya kazandı ⁴⁵.

- Erkekler arası yüzme müsabakalarında Amerikalı Montgomery 49.99'luk derecesiyle altın madalyayı kazanırken aynı zamanda yeni bir dünya rekoru kırdığı gibi 100 metre serbestte 50 saniyenin altına inen ilk yüzücü olmak şerefine de ulařtı¹⁹.

- Modern Pentatlon takım yarışmalarında, 1972'de altın madalya sahibi Rus takımından Binbaşı Boris Onischenko'nun eskrim yarışmalarında hile yaptığı saptanınca Rus takımı diskalifiye oldu²⁷.

- 4 yıl önce Mnh'te Olimpiyat rekoru kırarak altın madalya kazanan Rus süper ağır halterci Vassily Alekseyev rakibini 30 kg geride bırakmıştı. Montreal'de ise kendi 135 kilosuna ilaveten 440 kg ile dünya rekoru kırdı ve rakibini 35 kg aşağılarda bıraktı. Söylentiye göre, Mnh'te, sadece sabah kahvaltısı olarak yağda kızarmış 26 yumurta ve yanında biftek yiyordu. Alekseyev, sikletinde 10 yıla yakın bir süre yenilmedi ve 80 tane dünya rekoru kırdı ²⁷.

- Amerikalılar, Mnh'teki basketbol finalinin acısını çıkartmak için Ruslarla karşılaşmak üzere çok hazırlıklı geldikleri Montreal finalinde, yarı finalde Rusları yenen Yugoslavlarla karşılaştılar ve maçı 95-74 kazandılar ²⁷.

- Doping kullandıkları nedeniyle bazı Bulgar ve Polonyalı sporcular, madalya kazanmalarına rağmen, diskalifiye oldular ve madalyalarını geri verdiler²⁷.

- Montreal'de Olimpiyatlara boykot ve doping ardından birde ayakkabı markaları yarışı problemi geldi. Finli atlet Viren 5000 ve 10000 metreyi kazandıktan sonra, koşu ayakkabılarını çıkartıp başının iki tarafında tutarak fotoğrafılara poz vermişti. Viren'in, bir markanın Finlandiya temsilcisi olduğunu bilen C 10, bunun nedenini sorduğunda, Viren, markanın reklamını yapmadığını ve yarıştan sonra rahatlamak için ayakkabılarını çıkardığını syledi²⁷.

- Kapanış töreninde bir delinin dans eden kızların arasına çırılçıplak katılmasından başka bir olay görülmedi⁴⁵.

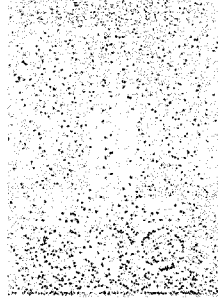
4.26.22.2. 1976 Montreal Olimpiyat Oyunlarında Türkiye

Türkiye, 1976 yılında Kanada'nın Montreal şehrinde yapılan Olimpiyat Oyunlarına 53 kişilik bir kabile halinde katıldı. Bu kabilede 28 sporcu vardı. Diğerleri yöneticiler ve hakemlerdi⁴⁵.

4.26.22.3. 1976 Montreal Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne çıkan isimler ve Olaylar

- 1936'dan sonra ilk defa Türk sporcuları Olimpiyat Oyunlarında madalya alamadılar⁴⁵.

- Amerika'da Türk bir baba ve Amerikalı bir anneden doğan kız trampelen atlayıcımız, antrenörüyle birlikte kabileye katıldı. Bu trampenci kız Amerika'dan antrenörüyle Kanada'ya geçecek, orada yarıştıktan sonra yine antrenörüyle birlikte Amerika'ya dönecekti. O güne kadar kamuoyunun hemen hiçbir bilgisi bulunmayan Suzan Peri Kum adındaki bu sporcudan Montreal'den sonrada hiçbir haber alınmayacaktı⁴⁷.

4.26.23. (22. Olimpiyat) 1980 MOSKOVA OLİMPİYAT OYUNLARI

19 Temmuz-3 Ağustos 1980 tarihleri arasında yapılmıştır. Oyunlara 81 ülkeye mensup 400'ü bayan 11.000 sporcu iştirak etmiştir. 21 spor dalında yarışmalar yapılmıştır. Oyunların açılışını S.S.C.B Devlet Başkanı Leonid Brejnev yapmıştır¹⁹.

1980 Olimpiyat Oyunları, spor tarihinin en büyük "boykotu" ile karşı karşıya kaldı. IOC'nun Moskova'yı seçmeden önce Sovyet yöneticilerle vardığı garanti anlaşmasına rağmen politika, sporu bir kere daha etkiledi. Moskova'yı ev sahibi olarak seçen IOC, Sovyet yöneticilerinden; sporcuların ve gazetecilerin kendi görevleri ile ilgili her türlü kolaylığı göreceği garantisini almıştı. Böylece, batılılar bir komünist ülkede ilk defa olimpiyat düzenlenmesiyle ilgili endişelerinden bir ölçüde kurtuldular. Ne var ki Sovyetler Birliği Afganistan'a asker göndererek bu ülkeyi adeta "işgal" etmesi batılılar tarafından çok tepkilerle karşılandı. ABD Başkanı Carter, Sovyetler Birliğine karşı ekonomik ambargo uygularken Şubat 1980'de bütün dünyaya bir çağrıda bulunarak Moskova Olimpiyat Oyunlarına sporcularını göndermemelerini istedi. Başlangıçta ABD Olimpiyat Komitesi de dahil olmak üzere bir çok ülkede sporla politikanın birbirine karıştırılmaması gerektiği belirtilerek Carter'in çağrısına tepki gösterildi. Özellikle sporcular, Afganistan'ı kurtarmak için kendilerinin alet olarak kullanılmaması gerektiğini, olimpiyatlara gölge düşürülmesini onaylamadıklarını açıkladılar. Carter çabaları sonucunda ABD Olimpiyat Komitesi, Moskova 80'e katılmama kararı aldı. Boykot hareketi başlamıştı. Bunu, Federal Almanya ve Türkiye'nin de aralarında bulunduğu ülkeler

de takip etti. Böylece IOC'ya üye 147ülkeden 66'sı Moskova 80'e katılmadı. Çin Olimpiyatlara çağrılmadığı için Moskova'ya sporcu göndermedi¹⁹.

4.26.23.1. 1980 Moskova Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Helsinki'den beri girdikleri tüm Olimpiyatlarda büyük başarılar gösteren Sovyetler, kendi seyircisi önünde yapacağı gösteri ve alacağı başarıların tadını çıkaramadı. Kentte ki ve spor tesislerinde ki sıkı güvenlik tedbirleri sporcuları rahatsız etti. Bazı branşlarda hakemlerin taraflı olmaları göze battı²⁷.

- Etiyopyalı Mirus Yifter, 5.000 ve 10.000 metrelerdeki, 8 yıldır peşinde koştuğu altın madalyalarına nihayet kavuştu. Yifter, kısacık boyu ve pist üzerinde koşmaktan çok, bir topun yuvarlanmasını andıran koşu stili ile, katıldığı her şampiyonanın da sevgilisi oldu²⁷.

- Sırıkla atlamada, Lenin stadyumunu dolduran seyircinin çoğunluğu olan Ruslar, kendi atletlerinin başarısı için, rakip Polonyalı atletlerin her atlayışını yuhladılar. Polonyalı Wladyslaw Kozakiewicz sadece altın madalya almakla kalmadı, dünya rekorunu da 5.78'e çıkardı. Arkasından gelen takım arkadaşı Tadeusz Slusarki de gümüş madalyayı aldı ve Moskova da kimin üstün olduğunu, seyircilere, pek de nazik olmayan bir tarzda gösterdiler²⁷.

- Kübalı boksör Teofilo Stevenson, Olimpiyatlarda altın madalyalarla değil, aynı siklet de üst üste 3 kez birinci gelerek bir de rekor kırmıştı. Stevenson 1972 ve 1976'dan sonra, Moskova'da da süper ağır siklette ünvanını korumasını bildi²⁷.

- Jimnastikte Aleksandır Dityatin 3 altın, 4 gümüş ve 1 bronz, toplam 8 madalya alarak, Moskova'dan epey yüklü ayrıldı²⁷.

- Yüzme havuzlarında üstünlük Doğu Almanya da idi. Hele bu ülkenin bayan yüzücüleri Moskova havuzunda harikalar yarattılar. Krause, Diers, Reinisch, Metschuck, Gelissker gibi doğu Alman bayan yüzücüleri arasından Avustralyalı Ford 800m serbestte 1 altın madalya ancak kapabildi. Erkeklerde de İngiliz Goodhew ile İsveçli Arvidson Sovyetlerin ve Doğu Almanların elinden 2 altın madalya koparabilen 2 yüzücü oldular¹⁹.

- Ev sahibi Sovyetler; bayanlar basketbol, voleybol erkekler ve bayanlarda altın , hentbol da ise Doğu Almanya'nın ardından gümüş madalya aldılar¹⁹.

- Daha sıkılaştırılan ve daha güncel teknolojiye dayalı doping kontrolleri, katılan sporcuların %15'inin bir çeşit doping kullandığını ortaya koydu²⁷.

- Dünyanın 66 ülkesinin boykot ettiği bu Olimpiyat Oyunlarında madalyaların büyük bölümü Sovyetler Birliğine kaldı. Ev sahibi ülke, bu sönük organizasyonun tesellisini, sporcularının rahatlıkla kazandıkları madalyalarla bulmaya çalıştı¹⁹.

- Moskova Oyunları sona erdiğinde, 4 yıl sonra ki Los Angeles'de yapılacak olan 1984 Oyunları için, geleneksel kurallara göre Amerikan bayrağının çekilmesi gerekirken, Carter'in engellemesi ile, göndere Los Angeles Eyalet Bayrağı çekildi²⁷.

- Oyunlara katıldığı halde bayraksız ve marşsız yarışma kararı alan ülke sayısı da 14'tü. Bu ülkeler resmi geçitlere Olimpiyat bayrakları ile katıldılar. Yine bu oyunlara ferdi olarak katılan 100 kadar Fransız atlet, Rusya'nın haksız işgalini oyunlar süresince boykot edeceklerini açıklamış, bunlardan 800m koşucusu Jose Marajo "Biz atletiz ama aynı zamanda insan olduğumuzu da unutmamamız gerekir." Diyerek olaydan duydukları hoşnutsuzluğu ifade etmiştir²⁶.

- Moskova Olimpiyat Oyunlarını, oyunların devamı sağlanması, dünya amatör sporuna ve özellikle S.S.C.B sporuna büyük katkıları açısından olumlu, Olimpik Hareketin ve sporun gerçek ideallerinin, boykotlar nedeniyle yara alması açısından olumsuz olarak değerlendirmek mümkündür²⁶.

4.26.23.2. 1980 Moskova Olimpiyat Oyunlarında Türkiye

Türkiye 1980 Olimpiyat Oyunlarına sporcu göndermedi. Ancak Milletlerarası organizasyonlarda görevli spor adamları, Moskova 80'e çağrıldılar ve çeşitli kongrelere, komisyona katıldılar⁴⁵.

4.26.24. (23. Olimpiyat)- 1984 LOS ANGELES OLİMPİYAT OYUNLARI

28 Temmuz- 12 Ağustos 1984 tarihleri arasında yapılmıştır. Oyunlara 140 ülkeye mensup 1567'si bayan 6.797 sporcu iştirak etmiştir. Oyunların açılışını A.B.D başkanı Ronald Regan yapmıştır²⁷.

Afganistan sorunu dolayısıyla 1980 Moskova Olimpiyatlarını ABD Başkanının girişimleri ile bir çok batılı ülke tarafından boykot etmesini takip eden 1984 Los Angeles Oyunlarında önemli sorunlar çıkacağı daha 1980 yıllarında tahmin ediliyordu. 1984 IOC'ya üye 159 üyeden 142'si katılım müracaatında bulundu. Sonradan 2 üye katılmaktan vazgeçti. 17 ülke güvenlik tedbirlerinin yetersizliği , diğer ikisi de sebep bildirmeden katılmadılar. Doğu blokundan yalnız Romanya katıldı. 1932 Olimpiyat Oyunlarına ev sahipliği yapmış olan Los Angeles şehri, 1984 Olimpiyat Oyunları organizasyonuna tek talip şehir olarak kaldı. 1976 Montreal Oyunlarında Montreal Olimpiyat Komitesinin önemli maddi zararı, yaptığı yatırımları hala ödememesi, bir çok şehrin aday olmasına engel oldu. Los Angeles Belediye Başkanının IOC'ya organizasyon adaylığı müracaatının Belediye Meclisi, yukarıda ki gerekçe ile onaylamadı. Bu yüzden "Olimpiyat Oyunları Organizasyonu için Güney Kaliforniya Komitesi" kuruldu. Adaylık prosedürünün öngördüğü bir kısım mecburi şartı Komite yerine getiremedi. Los Angeles Belediyesinin resmen organizasyonunu üstlenmemesi bir çok sorun doğurdu. Los Angeles'in adaylığında ki bir çok eksikliğe rağmen,1984 Olimpiyat Oyunlarını Los Angeles'a bırakmaktan başka çare göremeyen IOC, Los Angeles Organizasyon Komitesinin bir çok şartına boyun eğmek zorunda kaldı. Olimpiyat Köyünün 3 ayrı mahalde organizasyonu ve daha bir çok sorunu IOC standartlarına aykırıydı. Oyunların Los Angeles'den

alınacağına dair bir çok dedikodu uzun süre devam etti. Los Angeles Olimpiyat Oyunları Organizasyonu Komitesi, Peter Eberoth'un başkanlığında 50bin gönüllü ile inanılmaz organizasyon başarısı elde ettiler. Oyunlar başlamadan bir çok sürtüşmelerin meydana geldiği Los Angeles Oyunlarının kapanışında Peter Eberoth, IOC Başkanı Samarach tarafından altın madalya ile ödüllendirildi. Los Angeles Olimpiyat Oyunları Organizasyonu mali bakımdan tam bir başarı elde etti. Bir çok kötü alışkanlıklar değiştirildi. Görkemli tesisler yerine pratikliğe, ekonomiye, fonksiyonelliğe önem veren bir politika uygulandı. 1932 Oyunlarının cereyan ettiği Memorial Coliseum stadı yeni ihtiyaçlara göre tanzim edildi. Üniversite binaları kiralandı. Özetlemek gerekirse Eberoth ve gönüllüleri tam bir modern işletmecilik örneği verdi¹⁹.

4.26.24.1. 1984 Los Angeles Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- 92 bin seyircinin katıldığı Olimpiyat Oyunları açılış merasimleri sırasında, Olimpiyat Meşalesini 1960 Roma Olimpiyat Oyunları dekatlon şampiyonu Rafer Johnson ateşledi¹⁹.

- Doğu bloğunun en gözde sporcularının katılmadıkları Los Angeles Oyunlarının teknik dereceleri genellikle vasat düzeyde kalmasına rağmen 81'i olimpiyat rekoru olmak üzere 107 rekor kırıldı¹⁹.

- Amerikalı sprinter ve uzun atlayıcı Carl Lewis, 2 yıldır kendini hazırladığı başarıya kavuştu ve 1936 da Jessie Owens'ın başarısını tekrar ederek, 100 ve 200m koşular, uzun atlama ve 4*100 bayrakta 4 altın madalya kazandı. Ama, bu 4 altın madalya Lewis'i ikinci bir Owens yapamadı²⁷.

- Bir bakıma Amerikan Olimpiyatı haline dönüşen Los Angeles Oyunlarında Amerikalı bayan jimnastikçi May Lou Retton 1 altın, 2 gümüş ve 1 bronz madalya alarak oyunların sevgilisi oldu. Retton, çok istediği ve uğruna ter döktüğü 10 tam puanı hem de 2 kez aldı²⁷.

- Atletizm pistlerinde erkeklerin yapamadığını bayanlar üstlendi ve seyirci, bayanlar finallerini adeta ayakta seyretti. Üçü de Amerikalı bayan atlet, yıllardır peşinde koştukları altın madalyalara kavuştular. Ama bir diğeri, favori olduğu yarışta

düşerek, tüm hayallerinin bir anda sona erdiğini, ağlayarak seyretti. Amerikalı Evelyn Ashford, Montreal 100m finalinde 5.olmuş, 3 yıl sonra yapılan dünya kupasında, 100 ve 200 metrelerde, bu mesafelerde ki dünya rekortmeni olan 2 Doğu Alman'ı geçmiş, harika bir spirinterdi. Moskova Olimpiyatlarının boykot edilmesi onun olimpiyat altın rüyasına bir set çekmiş ve 1983 Dünya Şampiyonasında da sakatlanmıştı. Ashford, Los Angeles'de Doğu Alman rakiplerinin yokluğunda sakat ayağına rağmen yeni bir Olimpiyat rekoru kırarak 100metrede altın madalya kazandı ve rüyasını gerçekleştirdi. Diğer bir zenci atlet olan Valerie Brisko-Hooks, doğum yaptıktan ve 20 kilo ağırlaştıktan sonra karar vererek tekrar çalışmaya başlamış, 200 ve 400 metrelerde takıma girmişti. Her iki finalde de altın madalya kazanan Valerie, 4*100 bayrak koşusunda da 3.altını aldı²⁷.

- Olimpiyatlarda ilk kez yapılan maratonda ki bayanlar yarışının Amerikalı Jean Benoit ile Norveçli Greta Weitz arasında geçmesi bekleniyordu. Greta, Amerikalı rakibi ile karşılaşmalarının çoğunda galip çıkmış. Benoit de, bir yıl evvel Boston maratonunu kazanırken koştuğu derece ile dünya rekoru kırmıştı. Ama, Los Angeles'de beklenmedik bir yerde öndeki gruptan ayrılan Benoit, liderliği bırakmadı ve zorlu rakibinin 400m önünde yarışı bitirdi. Bir Amerikalının maratonu kazanması ile coşan seyirciler, bu zorlu ve uzun yarışı bitiren diğer atletleri de, nezaket olsun diye alkışlarken, birincinin ipi göğüslemesinden 20 dakika sonra sahaya giren İsviçreli Gabriele Andersen Scheus, tam 5 dakika durdu,sendeledi, koştu ve yarışı bitirirken doktorların kollarına yığıldı. Bu inatçı atletin yarışı bitirme azmi, yanına gelen sağlık görevlilerini eliyle itmesi ve yarışı, ne pahasına olursa bitirmesi, tüm seyircileri duygulandırdı²⁷.

- Faslı atlet Sait Aovita, 5.000m finalinin hakimi oldu. Rakiplerini arkada bırakarak, sanki tek başına koşuyormuş gibi, yarışın son 50 metresinde seyirciyi selamlaması, stadı ayağa kaldırdı. Fas Kralı Hasan, bu altın madalya karşılığı Aovita'ya Kazablanka'da bir villa hediye etti²⁷.

- Silahlı bir olayı nedeniyle tutuklanan ve hapiste kaldığı sürece boks öğrenen Henry Tillman, ağır siklette Amerika'yı temsil etti ve altın madalya kazandı. Tillman, Amerikan seçmelerinde, bir süre sonra Dünya ağır siklet boks şampiyonu olacak ve adını pek çok konu da duyuracak, Mike Tyson'ı iki kez yenmişti²⁷.

- 1984 Oyunlarını boykot eden Doğu bloku ülkeleri, Olimpiyatlara 2.darbeyi kendi aralarında düzenledikleri "Dostluk 84" yarışmalarıyla indirmişlerdir. Moskova Olimpiyat tesislerinde boykota katılan ülkelerin 8 bin sporcuyla gerçekleştirilen yarışmalar, olimpiyatları parçalayıcı bir nitelikte idi. Zira, olimpiyatların yapılacağı yıl "Olimpiyat Yılı" ilan edilir. Bu amaçla olimpiyat yılı içerisinde büyük organizasyonların özellikle de "çok milletli, çok sporlu" organizasyonların yapılmasının Olimpizm'i yıpratacağı düşünülür²⁶.

- Los Angeles Olimpiyat Oyunlarının organizasyonundan elde edilen gelir ve üstün başarı üzerine 1992 Olimpiyat Oyunları için 6 ülke birden aday oldular. Bundan böyle, Olimpiyat Oyunlarının geleceği teminat altına alınmış, yeni bir döneme girilmiş oldu. Los Angeles Olimpiyat Oyunlarının toplam hasılatı 786 milyon dolara erişti. Toplam masrafı ise 545 milyon dolar da kalarak, ilk defa 236 milyon dolar artı bakiye bıraktı¹⁹.

4.26.24.2. 1984 Los Angeles Olimpiyat Oyunlarında Türkiye

Türkiye, 1984 Los Angeles Olimpiyat Oyunlarına oldukça kalabalık bir kadro ile gitti. Kafilemizde atletler, atıcılar, boksörler, judocular, okçular, halterciler, güreşçiler yelkenciler ve yüzücüler bulunuyordu. Ülkemizden bu kadar uzakta ki bir Olimpiyata ilk kez böylesine geniş bir katile halinde katılıyordu⁴⁷.

4.26.24.3. 1984 Los Angeles Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Serbest güreş ağır siklette; Ahmet Taşkın, boksörlerimizden 51 kiloda Eyüp Can ve 58 kilo da Turgut Aykaç bronz madalya aldılar⁵⁰.
- Boks ringlerinden gelen 2 bronz madalya, 1948 Londra'dan beri ilk kez güreş dışında bir spor dalında kazanılan olimpiyat madalyası oldu⁴⁷.
- 1948 Londra Olimpiyat Oyunları 3 adım atlama 3.sü atletimiz Ruhi Sarıalp: "Türk sporunda 36 yıllık yalnızlıktan nihayet kurtuldum!" diyerek sevincini dile getiriyordu⁴⁷.

4.26.25 (24. Olimpiyat)- 1988 SEUL OLİMPİYAT OYUNLARI

15 Eylül-5 Ekim 1988 günleri arasında yapılmıştır. Oyunlara 159 ülkeye mensup 2186 sı bayan 8465 sporcu iştirak etmiştir. Oyunların açılışını Devlet Başkanı Rah Tae-Woo yapmıştır ²⁷.

Moskova'nın Batı ve Los Angeles'in Doğu tarafından boykot edilmesinden sonra yapılacak bir Olimpiyata katılımın ne olacağı pek kestirilemiyordu. Çeşitli nedenlerle boykot uygulayan ülkeler, bu seferde, bir ülkenin bir ülkenin katılımını protesto etmek için de boykot uygulamayı deneyecekler miydi? Aslında 1976 yılında Afrika Ülkeleri'nin Yeni Zelanda'nın Oyunlara alınması protesto etmek için yaptıkları da bir boykot olayı değil miydi? Seul, 1981 yılında, 7 yıl sonra yapılacak olan Oyunların organizasyonunu üslendiği zaman, bu tatsız varsayımlara ilaveten, Güney Kore'nin kendisinden kaynaklanan başka bir durum nedeniyle ortalığı daha da karışacağından korkuluyordu. Kuzey ve Güney Kore, 40 yıldır düşman kardeşler gibi kapışıyorlardı. Doğu Bloku ülkeleri ile Güney Kore'nin diplomatik ve ekonomik ilişkileri yoktu. Kuzey Kore'nin, Seul'de yarışmasını beklemek biraz zordu ve Doğu Bloku ülkeleri, acaba Kuzey Kore'yi desteklemek için, Seul Olimpiyatları'nı boykot ederler miydi? Kuzey Kore, Oyunlar programının kendi sınırları içinde de yapılmasını, bir bakıma, Oyunların 2 Kore tarafından paylaşılmasını öne sürerek, pazarlık masasına oturdu. Kuzey Kore'de çok büyük spor tesisleri vardı, ama bunlar diğer sporları kapsayacak kalitede değildi. Sonunda, başından beri belli olan sonuç ortaya çıktı, Kuzey Kore "Boykot" dedi ve Küba ve Etiyopya da onlara katıldı. Boykot olayı bu kadar ucuz atlatıldıktan sonra, Doğu ile Seul arasındaki olmayan

ilişkiler, oyunlar nedeniyle başladı ve gelişti. Olan, Etiyopya ve Küba'nın muhteşem ve mükemmel sporcularına oldu ve Seul'e gelip yarışmadılar²⁷.
Bütün müsabakalar 5 km'lik bir alan içinde gerçekleştirilmiş Olimpiyat Parkı'ndaki tesislerde yapılmıştır¹⁹.

4.26.25.1. 1988 Seul Olimpiyatlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Doğu ve Batı ülkelerinin başı çektikleri boykotların sonu gelmesi gerektiğini inanan IOC, daha evvel yapması gerekeni yaptı ve bundan böyle oyunları boykot eden ülkenin IOC'dan çıkarılacağını ve hiçbir zaman Olimpiyatlara davet edilemeyeceğini açıkladı. Bu da boykotların sonu oldu²⁷.

- Seul'da yaşanan en büyük olay dünyaca ünlü Kanadalı atlet Ben Johnson'un dopingli çıkmasıydı. Bunun üzerine Johnson'un bütün madalyaları ve rekorları geri alındı³¹

- Doping, sporcunun daha kuvvetli olabilmesi ve daha ağır idman kaldırabilmesi ve daha uzun süre formunu koruyabilmesi için dünyada epey kullanılan yardımcı bir yöntemdir. Doping atletizmde, genelde atmalar, halter ve güreş gibi ağır sporları yapanların kullandıkları başarılarına büyük katkısı olan bir unsurdu. IOC ve çeşitli spor federasyonları, doping kullananları kendi koşul ve kurallarına uyararak 3 aydan 4 yıla kadar uzayan yarışmalara katılamam cezası verebiliyordu²⁷.

- 1 yıl evvel Roma'da, tüm sprinterleri geçerek 100 metrede muhteşem bir dünya rekoru kıran Ben Johnson Seul'de de bu rekorunu, 9.79 koşarak büyük farkla kırmış ve oyunların yıldızı olmuştu. Ama 100 metre finalinden 72 saat sonra açıklanan bir kararla, Ben Johnson'ın doping kullandığı ve bu yüzden de kazandığı altın madalyanın geri alınacağı, kırdığı rekorunda sayılmayacağı ilan edildi. Olimpiyatlarda çok doping olayı olmuş, pek çok halterci, güreşçi ve hatta yüzücü Olimpiyatlardan atılmış ve hatta madalyaları dahi ellerinden alınmıştı. Ama, kimsenin anlamadığı ve inanmak istemediği husus, böyle bir olayın 100 metre koşan birisi tarafından yapılmasıydı. Bu kısa sprint koşusu eski Olimpiyatların temeli ve modern Olimpiyatların da en sevilen bir branşı idi²⁷.

- 1988 Seul'un yeni yıldızlarından bir yine atletizm pistlerinden çıktı. Florence Griffith-Joyner, Seul'e gelmeden, Amerika'da yapılan Olimpiyat takımı seçmelerinde 100 ve 200 metrelerde kırdığı inanılmaz rekorlarla tanınıyordu. Dört yıl evvel, Los Angeles'te pek başarılı olamamış ve 1987 Dünya Şampiyonası'nda da "şöyle bir" görünmüştü . Ama, Flo-Jo, Seul'de kırdığı Olimpiyat ve Dünya rekorları kadar, koşusundaki akıcılık ve acı kuvvet ve bunlara ilaveten sıcak kişiliği ile herkese kendini sevdirdi. Sadece 100 ve 200 metre ve 4x100 metre bayrak yarışında aldığı 3 altında yetmedi ve Amerikan yetkililerin ısrarı ile 4x400 bayrakta koşarak bir de gümüş madalya kazanarak Seul'de "pistlerin kraliçesi" oldu²⁷.

- Doğu Alman Kristin Otto yüzmenin kısa mesafelerinde, Amerikalı Janet Evans uzun mesafelerde havuzların en tanınan ve sevilen şampiyonları oldular. Amerikalı Matt Biondi, Mark Spitz'in 1972'de yaptığı gibi, 7 altın madalya peşinde yüzdü. 7 madalya kazandı ama bunun ancak 5'i altın diğerleri başka renkler oldu²⁷.

- 1984'ün 4 altın madalyalı şampiyonu Amerikalı Carl Lewis, olimpiyat tarihinde daha evvel kimsenin erişemediği bir olayı ve başarıyı iki ayrı branşta gerçekleştirdi. Lewis, Johnson'un diskalifiye edilmesiyle 100 metrede birinci oldu ve uzun atlamada da altın madalya aldı. Bu suretle, bu branşta ardı ardına iki olimpiyat da birer altın alan tek atlet oldu²⁷.

- Seul oyunlarını, 10.000 televizyon mensubu ve 5.000 gazeteci ve 280.000 turist müsabakaları izledi¹⁹.

4.26.25.2. 1988 Seul Olimpiyat Oyunlarında Türkiye

1988 yılında olimpiyat ateşi Asya kıtasının Doğu ucunda; Kore’de parlamıştı. Kore bizim için hiç de yabancı olmayan bir ülkeydi. 1950 yılında, Asya’nın bu en uç noktasındaki ülkede çıkan büyük iç savaş sırasında Kuzey’den Güney’e gelen saldırıda Güney Kore’ye yardıma koşan BM kuvvetlerinde Türk Askerleri’de görev almıştı. Nice Mehmetçik’imiz Kore y-topraklarında kanını dökmüş, canını vermişti. Kore’nin bağımsızlığı uğruna dökülen kanlarımız, verilen canlarımızdı bunlar. Kore’deki Türk Şehit’liğinde yatan Türk Askerleri, Türkiye ile Kore arasında ebedi bir dostluğun simgesi olmuşlardı. Türk Bayrağı 38 yıl sonra tekrar Kore’deydi. Bu kez savaş alanlarında değil; dostluğun ve barışın en büyük simgesi olan Olimpiyat oyunları nedeniyle spor alanlarında dalgalanacaktı ⁴⁷.

Türkiye, 1988 Seul’e de kalabalık bir kabile halinde gitmişti. Kafilemizde atıcılar, atletler, boksörler, okçular, judocular, karateciler, yelkenciler, güreşçiler, yüzücüler ve haltercilerimiz bulunuyordu ⁴⁷.

4.26.25.3. 1988 Seul Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Haltercilerimiz arasında artık Naim Süleymanoğlu’da vardı. Dünyanın “Cep Herkülü” diye adlandırdığı Naim Süleymanoğlu, Ay Yıldızlı mayo altında başarı dolu spor yaşamının ilk olimpiyatına erişiyordu. Naim’imiz harikalar yaratmıştı. 1988 Seul’de; silkme, koparma ve toplamda tam 5 dünya ve olimpiyat rekoru kırarak altın madalyalar kazanırken adeta dünyayı ayağa kaldırmıştı. Hele hele 190 kiloyu bir kaldırışı vardı ki yer yerinden oynamıştı. 60 kiloluk Türk haltercisi, vücut ağırlımın tam 3 katından 10 kilo fazla bir ağırlığı başının üzerinde havaya kaldırmıştı. Bu, halter dünyasında o güne kadar bir eşine daha rastlanmamış bir olaydı ⁴⁷.

- Türk sporu ilk kez Naim ile Kore’de bir olimpiyat rekortmenine de sahip olmuştu ⁴⁷.

- Serbest güreşte 82 kiloda Necmi Gençalp gümüş madalya kazandı ³¹.

4.26.26. (25. Olimpiyat)- 1992 BARCELONA OLİMPİYAT OYUNLARI

25 Temmuz-9 Ağustos 1992 tarihleri arasında yapılmıştır. Oyunlara 169 ülke iştirak etmiştir. Oyunlara 2708'i bayan 9367 sporcu katılmıştır. Oyunların açılışını Kral I. Juan Carlos yapmıştır²⁷.

Barcelona 1924,1936 ve 1940 oyunları için aday olmuş, ama bir türlü bu kadar yapmak istediği organizasyona sahip olamamıştı. Paris 1924'ü almış, Berlin 1936'ya sahip çıkmış ve 1940 oyunları da zaten II. Dünya Savaşı nedeniyle yapılamamıştı. Berlin 1936 sırasında, Barcelona'daki solcu bazı gruplar Faşist Berlin Oyunlarına karşı bir organizasyon yapmak istemişler, oyunlar başlamadan bir gece evvel İspanya iç savaşı başlamıştır. Ama, bu sefer böyle olmayacak ve Barcelona 1986 yılındaki IOC toplantısında ancak 3. Turda kazandığı adaylık ödünü sahiplenecek ve mükemmel bir organizasyon yapacaktı. Aslında, Barcelona 1980'lerin başında "Avrupa'nın en pis kenti" diye seçilecek kadar kötü bir durumdaydı. Kent ileri gelenleri ve İspanya hükümeti, Catalan yetkililerle birlikte, Barcelona'nın ancak bir olimpiyat organize etmekle yeni bir kişiliğe sahip olacağını ve eski yapıtlarında temizlenip, onarılarak kentin tekrardan kazanılacağına inanmışlardı. Barcelona 1992, kent için çok talihli bir tarihte yapıldı. Sovyet tehlikesi kalkmış, Sovyet İmparatorluğu dağılmış, iki Almanya birleşmiş, boykot ve terörsüz, 1972'den hemen bütün ülkelerin katıldığı bir organizasyon yapılabildi²⁷.

4.26.26.1.1992 Barcelona Olimpiyat Oyunlarında Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Katılan sporcu ve ülke bakımından bir rekor kırılırken, 1960'dan beri Olimpiyatlarda yarışmayan bir Güney Afrika'nın da katılması ile Barcelona Olimpiyatları hakikaten bir dünya topluluğu oldu²⁷.

- Oyunlar bugüne kadar yapılanların en ticarisiydi ve para uğruna Olimpik idealizm bir kenara itilivermişti²⁰.

- Barcelona'nın yeniliklerinden biri de Olimpiyat Meşalesinin, uzaktan atılan bir okla yakılması oldu²⁷.

- NBA'yi temsilen gelen ve "The Dream Team" diye adlandırılan Amerikalı basketçilerin de katılımı, 1992'ye bambaşka bir renk, canlılık ve coşku getirdi²⁷.

- Her Olimpiyat'ta olduğu gibi, bazı şampiyonlar tahtlarını korudular, bazıları başarılı olamadılar ve pek çok yeni isimler ve kabiliyetler araya girmeyi başardılar. İngiliz basınının "ihtiyar" dediği Linford Crirstie'nin 100 metredeki şampiyonluğu, 400 engelli de Kevin Young'ın "efsane" Ed Moses'in rekorunun kırarak 47 saniyenin altında koşması ve Ben Johnson'ın doping almayınca ne kadar da yavaşladığı görüldü²⁷.

- Amerikalı Gail Devers, sıraya dahi girmesi beklenmeyen 100m düz finalinde kıl payı ile birinci gelince, stadi dolduran meraklı, bilgili ve heyecanlı seyirciler tarafından coşku ile alkışlandı²⁷.

- Bayanlar tenis finalinde Amerikalı Capriata'nın Alman Graf'ı yenmesi ve Alman Boris Becker'in vatandaşı Stick ile çift erkekleri alması, Olimpiyatlarda da kalite tenis olduğunu ve dolarla milyoner olan bu tenisçilerin, sadece bir altın madalya için gelip oynamalarının anlamını ortaya çıkardı²⁷.

- Bağımsız Devletler Topluluğu adı ile yarışan bazı Sovyet Cumhuriyetlerinden gelen sporcuların başarısı, Ruslar'ın bütün karışıklıklara rağmen, gene de sporda ki kalite ve kabiliyet zenginliğini gösterdi. Bu topluluğu temsil eden bir jimnastikçi Vitaly Shcherbo'nun 6 altın madalya kazanması yanında, bu harika şampiyonun, 1980 Moskova Olimpiyatların da Sovyet jimnastikçi Adrianov'u örnek aldığını söylemesi veya Macar yüzücü Kristina Egerzeği'nin bu

ülkenin Olimpiyatlar havuzundaki alışılmış başarılarını devam ettirmesi ile bir geleneği sürdürdüğünü ve yeni gelen kuşakların da buna uyduğunu gösterdi²⁷.

- Sporda büyük olan ülkeler yanında küçük ülkelerinde yer alması dikkatle izlendi. Cezayirli bayan 1.500metreci Boulmerka'nın yarışı kazandıktan sonra yarıçılgın ve kendi başarısına inanmayan hayret ve sevinci,Olimpiyatların bir birleştirici, tanıtıcı ve azim, gayret ve çok çalışma ile herkesin veya ülkenin kendini gösterebileceği bir yer olduğunu sergiledi²⁷.

- Tribünleri dolduran ve TV başındaki seyirciler Amerikalı 200metreci Mike Marsh'ın, seçmelerde rahat bir yarış sonunda, 1979'dan beri kırılmayan bu rekora nasıl 0.01 saniye yaklaşıldığına şahit oldular²⁷.

- Carl Lewis uzun atlamada 3.kez altın madalya ile Olimpiyat tarihine yeni bir sayfa ekledi²⁷.

- Kenyalıların mesafe koşularındaki bitmez tükenmez rezervleri, adları ilk kez duyulan bazı Afrikalıların zamanla daha da mükemmel olabileceklerini ortaya çıkardı²⁷.

- 1972Münih Olimpiyatlarında ve daha sonra 1988 Seul Olimpiyatlarında gösteri sporu olarak oynanan Badminton, 1992Barcelona Olimpiyat Oyunlarında madalyalı spor programına dahil edilerek,olimpik bir spor dalı haline gelmiştir³⁰.

- Barcelona, kent ve halkı, gelenleri kucakladı. Yeni yapılan yollar ve spor tesisleri taktirle karşılanırken İspanyolların Barcelona da ki büyük bir sıçrama gösteren başarıları hemen herkesi şaşırttı. Olimpiyatlara hazırlanan Barcelona, İspanyol sporcusunun da hazırlıklı olması için elden geleni yapmıştı. Tesis, çalıştırıcı,bol yarışma ve alındığında ortaya konan ödüller, bu sıcakkanlı insanlara birden bir ivme vermiş ve 1992'ye kadar katıldıkları tüm Olimpiyatlar da aldıkları madalya toplamına eşit madalyayı Barcelona da almışlardı²⁷.

- 25spor dalında,257 branşta yapılan yarışmalarda en fazla madalyayı Bağımsız Devletler Topluluğu sporcuları topladı²⁷.

- İspanyollar, tüm Olimpiyatlarda kazandıkları kadar madalyayı kazanarak bu Olimpiyatların en başarılı ülkesi oldular⁴⁸.

4.26.26.2. 1992 Barcelona Olimpiyat Oyunlarında Türkiye

Türkiye,1992 Barcelona Olimpiyat Oyunlarına kalabalık bir kabile halinde katılmıştı. Türkiye bu Olimpiyattan 2 altın, 3 gümüş, 3 bronz madalya çıkartmıştı ⁴⁷.

4.26.26.3. 1992 Barcelona Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Türkiye, 28 yıllık aradan sonra ilk kez 6 madalya birden gördü ³¹.
- “Bütün zamanların en büyük haltercisi” ünvanıyla anılan ve tanınan Naim Süleymanoğlu bu ünvanına layık dereceleriyle şeref kürsüsünün en üst basamağına çıkıp altın madalyayı aldı ⁴⁷.
- Greko-romen 62 kilo güreşçimiz Mehmet Akif Pirim altın madalya kazandı ⁵⁰.
- 1992 Barcelona'nın Türk sporu bakımından bir başka ilginç ve önemli olayı ise, Olimpiyat Oyunları tarihinde ilk kez Türk bayan sporcularının şeref kürsüsünde görülmeleri oldu. Bu şerefi getiren ilk Türk kızı judocu Hülya Şenyurt oldu. Ayrıca Teakwando her ne kadar bu Olimpiyatta “gösteri sporları” arasında yer almış olsa da 55 kiloda Ayşegül Ergin'in gümüş ve 47kiloda Arzu Tan'ın bronz madalyaları Türk sporu için önemli bir dönüm noktası oluşturdu ⁴⁷.
- 90kilo greko-romen de Hakkı Başar ve 90kilo serbest güreşte Kenan Şimşek gümüş madalya aldılar ⁵⁰.

4.26.27. (26. Olimpiyat)- 1996 ATLANTA OLİMPİYAT OYUNLARI

19 Temmuz-4 Ağustos 1996 günleri arasında Amerika Birleşik Devletleri'nin Atlanta şehrinde yapıldı. Oyunlara 197 ülkeden 10600 sporcu katıldı. Oyunların açılışını ABD Başkanı J. Carter yapmıştır⁴⁷.

Baron Pierre de Coubertin'in kurduğu Modern Olimpiyat Oyunları 100.yılına Amerika Birleşik Devletleri'nin Atlanta kentinde yapılan Olimpiyat Oyunları ile ulaştı⁴⁷.

Olimpiyatların 100.yılında Amerika 820 altın, 628 gümüş, 557 bronz olmak üzere toplam 1995 madalya ile 100 yılın şeref listesinde 196 ülke arasında 1. oldu⁴⁷.

4.26.27.1. 1996 Atlanta Olimpiyat Oyunlarında Türkiye

Türkiye Atlanta Olimpiyat Oyunlarına 9'u bayan 54 sporcu ile katıldı. 1996 Atlanta Türk sporu için başarılı bir Olimpiyat oldu. Sporcularımız Atlanta'da bütün şanssızlıklara rağmen 4 altın, 1 gümüş, 1 bronz madalya kazanma başarısını gösterdiler. Bu başarılar gerçekleşirken türlü şanssızlıklar yüzünden en az 3 altın olmak üzere 5-6 madalyanın da göz göre göre elden kaçtığı gerçeğine şahit olundu⁴⁷.

4.26.27.2. 1996 Atlanta Olimpiyat Oyunlarında Türkiye Adına Öne Çıkan İsimler ve Olaylar

- Halter de Naim Süleymanoğlu, peş peşe 3 kez altın madalya kazanan tek halterci olarak adını Olimpiyat Oyunları tarihine altın harflerle yazdırdı⁴⁷.

- Hamza Yerlikaya'nın rakiplerine tek puan bile kaptırmadan altın madalyaya ulaşması minderlerde pek ender rastlanan bir olay oldu⁴⁷.

- Olimpiyat ringlerinde ilk kez bir Türk boksörün finale çıkması ise 1996 Atlanta'nın Türk sporu açısından bir başka önemli olayı idi⁴⁷.

- Okçuluk seçmelerinde bayanlarda Olimpiyat rekoru kıran sporcumuz Natalia Nasaridze Çakır'ın dereceye dahi girememesi ise sevinç ile yan yana hüznü de yaşattı⁴⁷.

- Türkiye, Olimpiyatların 100.yılında; 30 altın, 16 gümüş ve 13 bronz olmak üzere toplam 59 madalya ile 34.sırada , altın madalya sıralamasında ise Türkiye ; 30 altın madalya ile 196 ülke arasında 28.sırada yer almıştır⁴⁷.

4.26.28. (27. Olimpiyat)- 2000 SİDNEY OLİMPİYAT OYUNLARI

27.Yaz Olimpiyat Oyunları 15 Eylül 2000 tarihinde Sidney’de düzenlenen görkemli bir törenle başladı. 10 bini aşkın kişinin görev aldığı gösterileri televizyonları aracılığıyla 4 milyarı aşkın insan izledi. Törenlerin yapıldığı 110 bin kişilik Sidney Olimpiyat Stadı tamamen doldu ².

27.Yaz Olimpiyat Oyunlarına 199 ülkeden 11 bine yakın sporcu katıldı. Oyunların açılışını Avustralya Genel Valisi Sir William Deane yaptı. Olimpiyat Meşalesini 1996 Olimpiyat Şampiyonu Aborjin kökenli Cathy Freeman yaktı ².

IOC Başkanı J.Antonio Samaranch ve Avustralya Genel Valisi Sir William Deane’nin stada gelmeleriyle başlayan açılış töreninin ilk bölümünde Avustralya kıtasının bulunuşunu ve buradaki yerliler olan Aborjinler’in yaşamı canlandırıldı. Daha sonra Avustralya’nın kuruluşu dışardan gelen ilk yabancılar ve kurulan ilk uygarlık sembolize edildi. Tören , ışık ve renk gösterileriyle tam bir şölene dönüştü. İlk bölümde zemine döşenen özel madde Aborjinler’in topraklarını simgelerken , zemini hazırlamak için 15 bin kostüm yapıldığı belirtildi. Açılışın 2.bölümünde oyunlara katılan 199 ülkenin sporcularının geçit töreni gerçekleştirildi. J.Antonio Samaranch açılıшта yaptığı konuşmada 1000 yılın ilk oyunları için Avustralya halkı, hükümeti ve yerli halkı olan Aborjinlere teşekkür etti ².

Oyunların başlamasına 5 gün kala olimpik stad da 80.000 kişinin izlediği ve medyanın içeri alınmadığı açılış provasında havai fişeklerden saçılan kıvılcımlar

Olimpik parkta ve çevresinde 3 ayrı yerde 1 hektarlık yeşil alanın yanmasına yol açtı ²².

Geçit töreninde en çok ilgi çeken olay, daha önce alınan karar gereği Kuzey ve Güney Kore sporcu ve yöneticilerinin, Kore'nin birleşmesini simgeleyen tek bayrak ve Kore adı altında aynı üniformayla birlikte geçiş yapmaları oldu ².

Grekoromen güreşçi Hamza Yerlikaya'nın bayrağı taşıdığı Türk kafilesi 182.sırada geçiş yaptı. Oyunlara en büyük sporcu katılımı, 631 kişilik kabileyle ev sahibi Avustralya tarafından gerçekleştirilirken bu ülkeye 604 sporcu ile A.B.D izledi ¹¹.

Olimpiyat Meşalesi 11.000 taşıyıcı tarafından 100 günde 27.000 km taşınarak hedefine ulaştı ¹¹.

Avustralya; Olimpiyat Oyunları için 110.000 kişilik Olimpiyat stadı inşa ettiler. Bu stadyum Sidney'de ki Olimpiyat köyünün orta noktasına inşa edilmiş ve köyün en uç noktasına uzaklığı sadece 30 dakikalık mesafedir ⁵³.

Sidney Olimpiyat Oyunları Düzenleme Komitesi; 2.5 milyar dolar olarak öngörülen bütçenin tamamını harcadı. Avustralya dolarının Amerika doları karşısında değer kaybı yüzünden bütçesi 100 milyon dolar açık veren Sidney Olimpiyat Oyunları Düzenleme Komitesi ; çareyi son ana kadar muhafaza ettikleri loca biletlerine ek zam yapmakta buldu. Özel fiyatlarla satılan biletlere sporseverler "resmi karaborsa" yorumunu yaptı ⁵¹.

Yeni bin yılın ilk dev spor organizasyonu olan 27.yaz Olimpiyat Oyunları, son 3 Olimpiyat içinde en fazla doping olayına rastlanan oyunlar oldu. Oyunlarda 5'i madalya almış, toplam 7 sporcu da doping bulununca , bu sporcular oyunlardan ihraç edilirken madalyaları da geri alındı. Son 5 Olimpiyat içinde en fazla doping olayı, 12 ile 1984 Los Angeles, Seul 1988 de 10, Barcelona 1992 de 5 , Atlanta 1996 da ise 2 doping olayına rastlanmıştır ²⁹.

4.26.28.1. 2000 SIDNEY OLİMPİYAT OYUNLARINDA ÖNE ÇIKAN İSİMLER VE OLAYLAR :

- Sidney Olimpiyatları sırasında nükleer reaktörü havaya uçurmayı planlayan Afganlılardan oluşan bir terörist bir grup yakalandı. ABD'nin FBI , İsrail'in Mossad ve Avustralya'nın istihbarat örgütlerinin ortak çalışmasıyla yakalanan kişilerin dünyanın en ünlü teröristi Usame Bin Ladin'in adamları olduğu açıklandı ³².

- Avustralyalı bir atlet, Afrika kökenli ABD'li atletler hakkında yaptığı yorumdan dolayı özür dilemek zorunda kaldı. Uzun atlama dalında yarışacak Jai Taurima, siyahi atletlerin, Sidney'in serin hava koşullarında iyi bir performans göstermelerinin güç olduğunu savunmuş ve bu açıklamasının ardından "ırkçılık" suçlamasıyla karşılaşmıştı. Bu talihsiz açıklamayı yapan Jai Taurima'nın da Avustralya'nın yerli melezlerinden olduğu öğrenildi ⁵⁶.

- Sidney'de hapisneden kaçan 2 suçlu Olimpiyat köyü yakınlarında bir gönüllünün kullandığı ve içinde 3 Koreli görevliyi taşıyan minübüsü kaçırdılar ²³.

- Sidneyde atletizm müsabakalarına bir gün kala şok bir gelişme yaşandı.1996 Atlanta olimpiyat oyunlarında 200 ve 400 metre rekortmeni Fransız Marie-Jose Perek, otel odasında tacize uğradığını iddia ederek Sidney' i terk etti ⁴.

- Olimpiyat köyünün belediye başkanı köy hakkında ilgi çekici açıklamalarda bulundu. Köyde 2000 dolarlık tıbbi malzemenin,atletlerin 30.000 dolarlık eşyalarının,köy içindeki dükkanlarda ise 40.000 dolarlık hediyelik eşyanın çalındığını söyledi ²⁸.

- Sidney 2000 olimpiyatına katılan Ugandalı yüzücü Joe Atuhayre hakkında 17 yaşında genç bir kıza tecavüz suçuyla tutuklama kararı çıkartıldı ²⁴.

- 2 sporcusunun doping yaptığı belirlenen Rumen halter takımı, oyunlardan ihraç edildi. IWF, 1992 Olimpiyat şampiyonu Trian Chiorean ve Adrian Matetos adlı haltercilerin, yarışmalar öncesi kontrollerinde Methandienone adlı yasaklı maddeyi kullandıklarının belirlendiği açıklandı ⁵³.

- Sidney 2000 Olimpiyat Oyunlarına 8 gün kala Çin Halk Cumhuriyeti, Olimpiyat takımından 40 sporcuyu geri gönderdi. Sidney Olimpiyat Oyunlarında ilk kez uygulanan"EPO" testi için kan veren Çinli sporcularda "EPO" maddesi belirlenmeye başlaması üzerine, 300 kişilik Çin ekibinden 40'ı için geri gönderme

kararı aldı. IOC'nin bu konuda karar almasını beklemeden Çinliler sporcularını geri gönderdi ⁵².

- Kanadalı çekiççi Robin Lyons'un doping yaptığı tesbit edilince Kanada Olimpiyat takımı ile yolları ayrıldı ⁵².

- Avustralya'ya doping maddesi sokarken yakalanan Özbek antrenör 100.000 dolar para cezası yada 5 yıl hapis cezası istemiyle yargılanacağı açıklandı. Özbekistan kafilesinde güreş takımının antrenörü olduğu belirtilen kişinin üst aramasında, 1 iğne şişesi içerisinde doping maddesi bulunmuştu. Şişenin üzerinde insan büyüten hormon yazılı olması üzerine tutuklanan Özbek çalıştırıcı hakkında ülkeye doping maddesi sokmak suçundan dolayı dava açıldı ¹⁰.

- Dopingli çıkan İranlı boksör Anasheravan Nourian, oyunlardan ihraç edildi. Uluslar arası Amatör Boks Federasyonu 63.5 kilo boksörü Nourianın testlerini pozitif çıktığı açıklandı ¹³.

- Oyunların son gününde, biri madalyalı iki sporcunun daha doping yaptığı belirlendi. Halterde +105 kg da bronz madalya kazanan Ermeni Danielyan'ın Nantrollane kullandığı belirlenince, bronz madalyası geri alındı. Norveçli greekmen güreşçi Fritz Aanes'in testlerinin de pozitif çıktığı açıklandı ⁵⁴.

- Bayanlar halter dalında 48 kg da Bulgar Izabella Drakneva kazandı. Bulgar sporcu koparmada 85, silkmeye 105 ve toplamda 190 kiloluk dereceleri ile altın madalyaya ulaştı. Böylece oyunlar programında ilk kez yer alan bayanlar halter dalında, tarihteki ilk olimpiyat şampiyonu unvanını kazandı ⁵³.

- Sidney Olimpiyatlarında ilk altın madalyayı bayanlar triatlon da Brigitte Mc Mahon aldı. İsviçreli sporcu, 1.5 km yüzme, 40 km bisiklet ve 10 km koşudan oluşan yarışta finişe Avustralyalı Jones'un önünde geldi ³⁶.

- 27. Yaz Olimpiyat oyunlarının ilk dünya rekoru, Güney Koreli bayan okçulardan geldi. Sidney okçuluk parkındaki okçuluk dalının ilk günü bayanlar bireysel ve takım eleme müsabakalarında Güney Kore takımı, 1994 puanlık derecesiyle yeni dünya rekorunun sahibi oldu ³.

- 27. Yaz Olimpiyatlarında erkekler triatlonda altın madalya Kanadalı Simon Whitfield kazandı. Oyunlar programına ilk kez alınan triatlonda sporcular 1.5 km yüzme, 40 km bisiklet, 10 km koşu yaptılar. 1999'un dünya 7. Whitfield 1.48.24.02'lik derecesi ile şampiyonluğa ulaştı ¹³.

- İlk kez Sidneyde Olimpiyatlara dahil edilen bayanlar sutopunda finalde A.B.D yi 4-3 yenen Avustralya altın madalyayı aldı ¹⁴.

- Hollandalı Pieter Vanden Hoogenband 200 metre serbest yüzmenin ardından 100 metre yarı finalinde 47.84 ile dünya rekoru, finalde 48.30 ile altın madalya, 50 metre serbestte 22.03 ile bronz madalyanın sahibi olarak Sidney 2000'nin gözdesi oldu. Hoogenband , Rus Alexander Popov'un Olimpiyatta son 8 yıldaki üstünlüğüne de son verdi ²³.

- Sonucu merakla beklenen 50 metre serbest yüzme finalinde 2 şampiyon çıktı. Saniyenin 1/1000'ini de ölçebilen hassas aletler 2 Amerikalı Anthony Ervin ile Gory Hall Jr.'ın yarışı 21.98'de aynı anda tamamladığını gösterince 2 sporcuda altın aldı. 100 ve 200 metre şampiyonu Hollandalı Hoogenband 22.03 ile bronz aldı ³⁷.

- Bayanlar 50 metre serbest yüzmede, rekortmen Hollandalı yüzücü Inge de Bruijn, 24.32'lik derecesi ile oyunlardaki 3. altın madalyasını aldı ¹⁴.

- Sidneyde adından en çok söz edilen sporculardan biride; Eric Marussambi, ülkesi Ekvator Gine'sinde olimpik havuz olmadığı için ilk defa 50 metrelik havuza giriyordu. "100 metre çok diye hocama yalvardım ama girmem gerektiğini söyledi. İyi ki girmişim, şimdi tüm dünya beni de ülkemi de tanıyor." diyen Eric, yüzmenin tüm stil ve tekniklerinden hiçbirine benzemeyen bu tarihin en kötü olimpik yüzüşünü, serisindeki Nijeryalı ve Tacik sporcular hatalı çıkış yaptıkları için tek başına yaptı. Dünyanın en kötü yüzücüsü olarak adlandırılan Eric 100 metredeki zamanı, 200 metreyi kazanan Hoogenband'dan 7 saniye yavaş, 100 metre derecesinden ise 1 dakika fazla idi ³⁷. 100 metreyi bir o yana bir bu yana bakarak yüzen ve sonraki yarışma programlarının 2-3 saat uzamasına neden olan Eric, çeşitli firmalardan gelen mayoların tanıtımı, manken edasıyla yaptı. Nevarki Eric'in ülkesindeki patronu, "bizi rezil ettin" mantığıyla işine son verdi ⁴⁰. Dünyanın en yavaş yüzücüsü seçilen ve yılan balığı olarak anılan Eric'in müsabakada giydiği gözlükler 2551 dolara satıldı. Yoksul çocuklara yardım amacıyla yapılan açık artırmada gözlüklerini 80.000 kişi talip oldu ¹⁶.

- Dünyanın en yavaş yüzücüsü seçilen Eric'in takım arkadaşı Paula Bolopa da 50 metre deki performansıyla aynı unvanı aldı ⁵.

- Sidneyde oyunların ilk gününde yüzme dalında 5 rekor birden kırıldı. Erkekler 4*100 metre serbest bayrak finalinde Avustralya takımı 3.13.67 ile dünya

rekoru kırarak altın madalyanın sahibi oldu. Bayanlar 4*100 metre serbest finalinde ise A.B.D takımı, 3.36.61 ile dünya rekoru kırdı. Erkekler 100 metre serbest yarı finalinde Avustralyalı Micheal Kim, 48.18'lik derecesi ile dünya rekorunun sahibi oldu. Erkekler 400 metre serbest finalinde Ian Thorp, 3.40.59 ile kendi rekorunu yeniledi. Bayanlar 400 metre karışık finalinde Ukraynalı Yana Klochkova, 4.33.59 ile dünya rekoru kırarak altın madalyanın sahibi oldu ¹⁷.

- Yüzmede rekorlar serisi 3.günde sürdü. Erkekler 200 metre serbest yarı finallerinde Hollandalı Hoogenband, 1.45.35 ile, bayanlar 100 metre kelebek de Hollandalı Brujin 56.61 ile, erkekler 400 metre karışık da A.B.D'li Dolan 4.11.76 ile dünya rekoru kırdılar ¹³.

- Dünyanın en hızlı atletlerinin katıldığı 100 metre erkekler finalinde zafer A.B.D.'li sprinter 9.87'lik derecesiyle Maurice Greene'in oldu. İkinciliği Trinidad-Tobago'lu Ato Boldon kazanırken, Barbadoslu Obedele Thompson 3. Sırada kaldı ⁵.

- Erkekler 400 metre rakipsiz atleti Amerikalı Michael Johnson, finalde çok rahat bir yarıştan sonra 43.84 ile olimpiyat altını kazandı ¹⁵.

- Bayanlar 400 metre finalinde ev sahibi ülkeden Olimpiyat ateşini yakan Aborjin Kathy Freeman 49.11'lik derecesiyle Altın madalyanın sahibi oldu. Kathy Freeman 12 yıl aradan sonra Atletizmde Avustralya'ya altın madalya kazandı ¹⁵.

- Bayanlar 100 metrenin altın madalyalı ismi A.B.D'li Marion Jones 200 metrede de birinciliği 21.84'lük derecesiyle kimseye kaptırmadı ¹⁷.

- Sidney Olimpiyat Oyunlarının Atletizmde ki yıldızı A.B.D.'li sprinter Marion Jones, 5 altın madalya alacağını iddia etmişti. 5 madalya aldı, fakat bunlardan 3'ü altın, 2'si bronz oldu. 100metre, 200metre ve 4*400 metre de altın, uzun atlama ve 4*100 metre de bronz kazandı. Madalyaların toplamına bakıldığında bu 5 madalya; Türkiye de dahil bir çok ülkenin aldığı madalyadan fazladır ²⁸.

- 10.000 metre erkekler müsabakasında ilerlemiş yaşına rağmen favori olan Etyopyalı Haile Gabreselaisse, son 100 metre de Kenyalı Paul Tergat tarafından geçilmesine rağmen yarışı bırakmayarak müthiş bir sprintle bitime 10 metre kala rakibini geçti ve binlerce kişinin alkışları arasında olimpiyat şampiyonluğuna ulaştı ¹⁵.

- Semra Aktaş'ın 37. Olduğu maratonda altın madalyayı 47 kiloluk Japon atlet Naako Takahashi aldı. Japon sporcu 2.23.14 ile en iyi olimpiyat derecesini yaptı³⁸.

- Atletizm 800 metre finalinde sürpriz yaşandı ve kendisine hiç şans verilmeyen 22 yaşındaki Alman atlet Nils Schumann 1.45.08 lik dereceyle altın madalyaya ulaştı⁶.

- Uzun yıllardan buyana 100 ve 200 metre finallerinde 8 kulvarın 8'inde zenciler yarışır,bunların arasına zaman zaman bir iki beyaz girebilirdi. Bu kez 7 siyahla 1 beyaz yarıştı ve Yunanlı atlet Konstantinos Kantaris 200 metrenin altın adamı oldu. 1980 Moskova Oyunlarında İtalyan Pietro Minnea 'dan buyana ilk kez bir beyaz atlet altın aldı¹⁷.

- 1997'den buyana hiç geçilmeyen 1500'nin dünya rekortmeni Faslı atlet Hicham El Guerouj, Kenyalı Noah Ngeny'e geçildi. Kenyalının son 10 metrede yaptığı atağa El Guerouj cevap veremedi ve 2. Sırada kaldı. Ngeny yarışı 3.32.02 ile bitirirken olimpiyat rekorunun da sahibi oldu¹⁸.

- Erkekler 20 km yürüyüşte 1.18.58 ile olimpiyat rekoru kırarak birinci gelen Meksikalı Segura, yarışta 3 kez ayaklarının zeminle teması kesildiği için diskalifiye edildi. Böylece Atlantanın şampiyonu Rus Korzeniovski 1.18.59 ile altın madalyayı aldı³⁷.

- Yüzmede 200 metre kurbağalamada gümüş madalyayı alan Güney Afrikalı Terrence Parkin sol kulağı hiç duymuyor,sağ kulağında da büyük ölçüde sorun vardı. Parkin bu işitme sorunu nedeni ile yarış öncesi start tabancasını duymadığı için,başlama bloğunun altındaki yanan ışığa bakarak çıkış yaptı⁶.

- Grekoromen de kariyerinde 3 Olimpiyat,9 Dünya ve 12 Avrupa şampiyonluğu bulunan Rus güreşçi Alexander Karaline 130 kilo finalinde A.B.D.'li Gardner'e 1-0 yenilerek 4.kez üst üste altın madalya kazanma ve bu dalda rekor kırma şansını kullanamadı⁶.

- Olimpiyat Oyunlarında erkekler futbolda şampiyonluğu, finalde İspanya'ya penaltı atışları sonucu 7-5 üstünlük sağlayan Kamerun kazandı²⁸.

- Sidney'de bayanlar Voleybolda altın madalyayı Küba kazandı⁷.

- Sidney'de bayanlar Basketbol da A.B.D. üst üste 2.kez mutlu sona ulaşarak şampiyonluğu kazandı⁷.

- NBA oyuncularından kurulu A.B.D. basketbol milli takımı Sidney de şampiyonluğa ulaştı. Ancak rüya takımının yolu bu kez sanıldığı kadar dikensiz değildi. Altın madalyaya ulaşmaya kadar soğuk terler döktüler⁵⁴.

- Atlanta da 3.olan, son 2 Dünya şampiyonluğunu kaybeden Yugoslavya erkek Voleybol takımı Rusya'yı yenerek altın madalyayı aldı⁵⁴.

- Atletizmin son altın madalyası erkekler maraton da sahibini buldu. Bu dalda Olimpiyat şampiyonluğunu Etiyopyalı Gezahgone Abera 2.10.11'lik derecesiyle kazandı. Etiyopya, Olimpiyatlarda maraton dalında son birinciliğini 32 yıl önce Meksika da aldı⁵⁴.

- Boksta 4 altın ve 2 bronzla altın madalya kazanan Küba,ringin kralı olurken, 2 altın 3 gümüş ve 2 bronzla Rusya 2. , 2 altın ve 2 gümüşle Kazakistan ise 3. Sırada yer aldı. + 91 de İngiliz Andley Harison, şampiyonluğunu ilan etti. Harison, bu zaferi ile, bu sikkette 80 yıl aradan sonra İngiltere ye ilk altın madalyayı getirdi.2 Boksörü de finalde yenilen A.B.D. ise 1948 Londra dan sonra ilk kez ringden altın madalyasız indi⁵⁴.

- 2000'in ev sahipliğini aldıktan sonra sadece organizasyona değil yarışmacılarına da büyük yatırım yapan Avustralya; Atlanta'daki 9 altın,9 gümüş,27 bronz madalyalık performanslarını 16 altın,25 gümüş ve 17 bronz madalyaya çıkararak bu yatırımın karşılığını aldılar⁵⁴.

4.26.28.2. 2000 SYDNEY OLİMPİYAT OYUNLARINDA TÜRKİYE

Avustralya'da yapılan Olimpiyat Oyunlarında mücadele eden ve 115 kişiden oluşan Türk Milli Takımlar kafilesi 01 Eylül 2000 tarihinde Sydney'e gitti. 27. Yaz Olimpiyatlarına katılan Türk Kafilesi, Avustralya'ya olaylı gitti. Sydney'e yerel saatle 20:30'da inmesi gereken THY uçağı tam 22:58, havaalanının kapatılmasına 2 dakika kala piste inebildi²¹.

Havaalanında doping kontrolü uygulaması sadece Türkiye'ye yapılmadı. Türkiye'nin tüm ön kontrol sonuçlarının temiz olarak bildirildiği , akredite olmamasına karşın Hacettepe Üniversitesi'nin raporlarının geçerli kabul edildiği belirtildi³⁴.

Türkiye , Sidney Olimpiyat Oyunlarında 3 altın ve 2 bronz madalya aldı.

4.26.28.3.2000 SYDNEY OLİMPİYAT OYUNLARINDA TÜRKİYE ADINA ÖNE ÇIKAN İSİMLER VE OLAYLAR

- Kafilemiz Sydney'e giderken 77 kilo haltercimiz Mehmet Yılmaz, isminin bir teröristle aynı olması nedeniyle bir süre havaalanında alı kondu. Bilgisayarda yapılan araştırma sonrası anne-baba ismi tutmayınca son anda kafileyle birlikte Avustralya'ya uçtu ⁴².

- Sydney Olimpiyat Oyunlarının açılış töreninde bayrağı kimim taşıyacağı konusunda kriz yaşandı. Bayrağı önce Derya Büyükuncu'nun taşıyacağı açıklandı. Ancak bu karar halterci ve güreşçiler tarafından tepki ile karşılandı. Derya Büyükuncu'nun 1996 Atlanta da taşıdığını ve bayrağı bir Olimpiyat Şampiyonunun taşıması gerekli olduğu tartışması büyüyünce GSGM Müdürü Kemal Mutlu tarafından bir toplantı yaparak sorunu çözdü. Bayrağı 1996 Atlanta'da Olimpiyat Şampiyonu olan Grekoromen 85 kilo güreşçimiz Hamza Yerlikaya'nın taşımasına karar verildi ³⁵.

- Naim Süleymanoğlu'nun podyuma çıkacağı gün için 120 dolardan satışa çıkartılan biletler günler öncesinden tüketildi ¹. Geçen 3 Olimpiyatın şampiyonu Naim Süleymanoğlu, Sydney'de 62 kiloda çıktığı podyumda koparmada sıfır çekerek büyük hayal kırıklığı yarattı. Cep Herkülü 1987 de Sydney de başlayan "Naim Süleymanoğlu Efsanesi"ni 2000 yılında yine aynı kentte noktaladı. Halterde büyük madalya umudumuz Dünya ve olimpiyat Şampiyonu Süleymanoğlu, 62 kilo koparma müsabakasında sıfır çekerek madalyanın uzağında kaldı. 145 kiloyu 3. hakkında kaldıramayarak hayal kırıklığı yarattı. Olimpiyat tarihinde 3 kez üst üste altın madalya kazanan tek halterci olan tek halterci olan Naim, 4. şampiyonluğu hedefliyordu. Ancak kazanamadı. Sydney de 4. kez Olimpiyat şampiyonluğunu kazanıp, halterde ki ilk, genelde ise dünyanın 4. sporcusu olarak tarihe geçmek isteyen sporcumuz bu hayalini gerçekleştiremedi ¹³.

- 56 kilo Haltercimiz Halil Mutlu, Sydney de rekorlarla dalga geçti ve 3 dünya ve 3 olimpiyat rekoru kırıp 2. Olimpiyat altınını boynuna taktı. Halil Mutlu

koparma da kendisine ait olan 137.5 kiloluk dünya rekorunu 138'e taşıdı. Rakipsiz yarışan Halil, silkme de kendisine ait 165 kiloluk dünya rekorunu 167.5 kiloya taşıdı ve toplam da 305 kiloluk derecesiyle altın madalyaya ulaştı. Silkmede 167.5 kiloluk derecesiyle Naim Süleymanoğlu ile birlikte kendi ağırlığının 3 katını kaldıran 2.sporcu oldu. Bugüne dek 22 dünya rekoruna imza atan Halil Mutlu , yarışmadan sonra yaptığı açıklamada, 2004'te 3. Olimpiyat madalyasını alacağını söyledi³⁶.

- Sydney de hiç şüphesiz en iddialı olduğumuz dalların başında grekoromen güreş geliyordu. Ancak mindere çıkan 5 güreşçimiz daha ilk turda elenerek büyük hayal kırıklığı yarattı. Ayakta kalan tek sporcu, "Asrın Güreşçisi"olarak nitelendirilen Hamza Yerlikaya oldu. 85 kilo da mücadeleye çıkan Hamza, kendisine umut bağlayan 65milyonu utandırmadı ve altın madalyayı alarak, bir kez daha Türk Spor Tarihine adını altın harflerle yazdırdı. Birbirinden güçlü rakiplerini birer birer devirip finale çıkan Hamza, altın madalyaya giden yolun son virajında gençlerde Dünya ve Avrupa şampiyonluğu bulunan 23 yaşındaki Macar güreşçi Sandor Bardasi'yi pasivite üstünlüğü ile yenerek Olimpiyatlarda üst üste 2. altın madalyasına ulaştı⁶.

- Tekvando da, bayanlar57 kiloda Hamide Bıçkın Tosun; oyunlar programında ilk kez resmen yer alan tekvando da üçüncülük müsabakasında Hollandalı Virginia Laurens ile karşılaştı ve müsabakayı 7-5 sayıyla galip bitiren Tosun, bronz madalyaya ulaştı. Hamide Bıçkın Tosun, Böylece olimpiyat tarihinde, Türkiye'ye Barcelona 92'de bronz madalya alan Judocu Hülya Şenyurt'tan sonra madalya kazandıran 2. Türk sporcu oldu¹⁷.

- Türkiye , Olimpiyat Oyunları'nda güreş ve halter dışında ilk altın madalyayı Judo'da Hüseyin Özkan ile kazandı. Hüseyin Özkan , bu dalda ki ilk altın madalyamızı getirmeyi başardı⁴⁰.

- Serbest Güreş'te beklenen sonuçlar alınmadı. Madalya umudu olan tek güreşçimiz olan Adem Bereket üçüncülük-dördüncülük maçında G.Kore'li rakibine yenilince Adem de madalya alamadı. Ancak bu sikkette birinci olan Alman Aleksander Leipold'un doping yaptığı belirlenince Adem'e madalya şansı doğdu. Oyunlar bittikten sonra 23 Ekim 2000 tarihinde IOC , Sidney Olimpiyatları'nda 76 kilo güreşçimiz Adem Bereket'in bronz madalyasını resmen onayladı. Bu kiloda

birinciliği; ikinci olan ABD'li Brandey Slay, ikinciliği; üçüncü olan G.Kore'li Eui Jae Moon, üçüncülüğü ise dördüncü olan Güreşçimiz Adem Bereket oldu ⁴⁴.

- Yelkende Türkiye'yi Finn sınıfında temsil eden Enver Adakan, Sidney'de Olimpiyat sekizincisi olarak tarihi bir başarı kazandı. Bu dalda ismini Olimpiyat Şeref Kütüğüne adını yazdıran üçüncü sporcumuz oldu. 1936 Berlin Olimpiyatları'nda Harun Ülman ile Behzad Baydar'ın Marmara isimli tekneyle katıldıkları Star Board sınıfında kazandıkları sekizincilikten 64 yıl sonra aynı başarıya Enver Adakan ulaştı ²⁸.

- Sidney'de Bayan Okçuluk takımımız dördüncü olarak madalyayı kıl payı kaçırdı. Takımımız ilk turda Polonya'yı , çeyrek finalde Tayvan'ı yenerek yarı finale yükseldi. Yarı finalde Ukrayna'ya mağlup olan takımımız, bronz madalya mücadelesinde de Almanya'ya boyun eğdi ve dördüncülükle yetinmek zorunda kaldı ⁴.

- Atletizm'de Süreyya Ayhan 1500 metre bayanlarda yarı final koşarak en başarılı sporcumuz oldu ²⁵.

- Halter'de 94 kilo da Sunay Bulut, 500gr fazlası olduğu için yarışlara katılamadı ³⁸.

- Serbest güreşte 58 kilo güreşçimiz Harun Doğan , Özbek güreşçinin Moldavalı güreşçiyi yenmesiyle çeyrek final şansını yitirdi. Bunun üzerine Harun Doğan Rus rakibinin karşısına çıkmadı ve 16. oldu. Mindere çıkmaması yetkililer tarafından tepki ile karşılandı ²⁸

4.27. TÜRKİYE'NİN OLİMPİYATLARDAKİ DURUMU

Türkiye'nin Modern Olimpiyat Oyunlarına katılma çabaları 1. Oyunlara kadar gider. 1896 da Atina da yapılan oyunlara Türkiye'den Koç Mehmet isimli bir güreşçi oyunlara katılmak üzere müracaat etmiş, ancak Türkiye'nin o yıllarda IOC'ya üye olmaması ve henüz bir milli olimpiyat komitesi kuramaması nedeniyle müracaatı geri çevrilerek oyunlara kabul edilmemiştir²⁶.

Türkler, Olimpiyatlara resmen 1908 Oyunlarında katıldılar. Coubertin'in 1907 yılında İstanbul'u ziyareti sırasında ona tercümanlık yapan Galatasaray Lisesinden Aleko Mulos, 1908 Londra Olimpiyatlarında Türkiye adına yarışan ilk ve tek sporcu oldu ve katıldığı jimnastik branşında başarı gösteremedi⁴⁸.

Selim Sırrı Tarcan, 1912 Olimpiyatlarına giderken yanında, kendi paralarıyla Stokholm'e gelen Robert Koleji öğrencisi iki genci de götürdü. Mıgıryan ve Papazyan adlı bu gençler katıldıkları 800,1500m koşular ile gülle ve disk atma yarışmalarında seçmelerde elenerek finale kalamadılar⁴⁸.

Davet edilmediğimizden dolayı 1920 Oyunlarından sonra yapılan 1924 Paris Olimpiyatlarına bazı branşlarda katılmamıza rağmen sesimizi duyuramadık. 1928 Amsterdam Olimpiyatlarında ise, katılan sporcularımız arasında sadece greko-romen güreşimiz Tayyar Yalaz 67.5 kiloda 4. oldu. Los Angeles'in uzak olması ve Türk spor teşkilatındaki kargaşalık nedeniyle 1932'de katılmadığımız Olimpiyatlarda ilk başarımızı 1936'da Berlin'de kazandık. "Mersinli" diye tanınan **Ahmet Kirişçi**, 79 kilo serbestte Olimpiyat 3.sü olarak Türkiye'ye ilk madalyayı kazandırdı. Greko-romenci **Yaşar Erkan**'da 61 kiloda 1. olarak, Türkiye'ye ilk altın madalyayı kazandıran sporcu oldu⁴⁸.

II. Dünya Savaşı nedeniyle yapılamayan 1940 ve 1944 Oyunlarından sonra 1948 Londra Olimpiyatlarında sporcularımız büyük başarılar kazandılar. Serbest ve greko-romen güreşte aldığımız 6 altın, 4 gümüş ve 1 bronz madalyaya ilaveten, atletizmde kazandığımız 1 bronz madalya ile Türkiye'nin sesini dünya spor çevrelerinde duyurduk⁴⁸.

Londra da madalya kazanan sporcularımıza verilen parasal ödüller, 4 yıl sonra Türk spor çevrelerinde büyük yaralar açtı ve bu şampiyon sporcularımız

Helsinki’de mindere ve piste çıkamadılar. Buna rağmen, güreşte 2 altın ve 1 bronz alabildik. Melbourne Olimpiyatlarında, güreşte yeni bir kuşak mindere çıktı ve 3 altın, 2 gümüş ve 2 bronz kazandık. Güreşte asıl patlama, 7 altın ve 2 gümüş kazandığımız 1960 Roma Olimpiyatlarında oldu. 4 yıl sonra, Tokyo’da 2 altın, 3 gümüş ve 1 bronz madalya kazandık. Meksico City’de yapılan 1968 Olimpiyatları, güreşte kazandığımız son altın madalyaları getirdi ve Türkiye’ye 2 altın madalya ile döndük. Bundan sonra, güreşte 1972’de ve 1988’de 2 gümüş ve 1984 Olimpiyatlarında da ancak 1 bronz madalya kazandık. Altın madalyalara ancak 1992 Barcelona’da kavuştuk. Diğer branşlarda ufak bir kıpırdama oldu ve 1984’de 2 boksörümüz bronz madalya kazandılar. Dünya güreş minderlerinden silinmemiz yanında 1988 Seul’de dünya rekorları kırarak altın madalya kazanan halterci Naim Süleymanoğlu yüzümüzü güldürdü ⁴⁸.

Türkiye, Olimpiyatlara resmen katıldığı 1908 yılından beri geçen 88 yıl içinde, davet edilmediği 1920 ve uzaklığı dolayısı ile gitmediği 1932, 1980 Moskova hariç, tüm Oyunlara katıldı. Atıcılık, atletizm, basketbol, binicilik, bisiklet, boks, jimnastik, eskrim, futbol, güreş, halter, yelken ve yüzme branşlarına katılmamıza rağmen, sadece güreş ve halter de başarılı oldu. Güreşte altın için 24 yıl Barcelona’yı beklememiz gerekti. Diğer spor branşlarında, Naim Süleymanoğlu’nun halterdeki 3 ve Halil Mutlu’nun 1 altını yanında boksta alınan 3 ve atletizm ve judo da kazanılan 1 bronz madalya ile yetindik ⁴⁸.

Olimpiyatlarda kazandığımız 33 altın madalyanın 30 tanesi ata sporumuz güreşe ait. 1936’da Yaşar Erkan’la güreş altınlarına 1988’de halterden gelen başarılar eklendi ⁴⁸.

Türkiye, şimdiye kadar katıldığı 17 olimpiyatta toplam 64 madalya kazanırken, Sidney Olimpiyat Oyunlarından sonra genel sıralamada 28.likten 29.sıraya indi. ABD şimdiye kadar düzenlenen yaz olimpiyatlarında aldığı altın madalya sayısını 863’e çıkararak, oyunlarda tüm zamanların madalya tablosunda ilk sıradaki yerini korudu. Türkiye ise 33 altın, 16 gümüş ve 14 bronz olmak üzere toplam 64 madalya aldı. İlk beş sıra şöyle ²⁹ :

- 1-ABD(2098),2-Rusya(1010),3-İngiltere(647)4-Fransa(561)
- 5-İtalya(463)

Nüfusun yarısından fazlasının çocuk ve genç yaşta olduğu Türkiye'nin gelecek yıllarda, dünya sporunda layık olduğu yeri alması gerek. Kabiliyetli Türk genci, kendisine tesis, bilgili çalıştırıcı ve iç ve dış spor temaslarına daha geniş bir ölçüde sahip olduğu zaman, eski kuşakların minderde, pistte ve ringteki başarılarına yenilerini de katacaktır²⁸.

4.27.1. Anlamlı Madalyalar

- İlk madalya : Ahmet Kirişçi / 1936
İlk altın madalya : Yaşar Erkan /1936
3 Altın madalya : Naim Süleymanoğlu /1988,1992,1996
2 Altın madalya : Mustafa Dagistanlı /1956,1960
: Mithat Bayrak /1956, 1960
3 madalya : Hamit Kaplan altın/1956, gümüş/1960, bronz/1964
Serbest , Greko-romen : Ahmet Kirişçi bronz/1936/s, altın/1948/GR
2 madalya : Hasan Güngör altın/1960 , gümüş/1964
: İsmail Ogan gümüş/1960 , altın/1964
:Ahmet Ayık gümüş/1964 , altın/ 1968
:Hüseyin Akbaş bronz/1956 , gümüş/1964

4.27.2. Altın Madalyalar: (Toplam:30 altın)

1936	GR/G	61 kg	Yaşar ERKAN
1948	S / G	56 kg	Nasuh AKAR
1948	GR/G	61 kg	Mehmet OKTAY
1948	S / G	63 kg	Gazanfer BİLGE
1948	S / G	66 kg	Celal ATİK
1948	S / G	73 kg	Yaşar DOĞU
1948	GR/G	Ağır	Mersinli Ahmet KİRİŞÇİ
1952	S / G	52 kg	Hasan GEMİCİ

1952	S / G	63 kg	Bayram ŞİT
1956	S / G	56 kg	Mustafa DAĞİSTANLI
1956	GR/G	73 kg	Mithat BAYRAK
1956	S / G	Ağır	Hamit KAPLAN
1960	GR/G	61 kg	Müzahir SİLE
1960	S / G	52 kg	Ahmet BİLEK
1960	S / G	63 kg	Mustafa DAĞİSTANLI
1960	GR/G	73 kg	Mithat BAYRAK
1960	S / G	79 kg	Hasan GÜNGÖR
1960	S / G	87 kg	İsmet ATLI
1960	GR/G	87 kg	Tevfik KIŞ
1964	GR/G	70 kg	Kazım AYVAZ
1964	S / G	78 kg	İsmail OGAN
1968	S / G	78 kg	Mahmut ATALAY
1968	S / G	97 kg	Ahmet AYIK
1988	Halter	60 kg	Naim SÜLEYMANOĞLU
1992	GR/G	62 kg	Mehmet Akif PİRİM
1992	Halter	60 kg	Naim SÜLEYMANOĞLU
1996	GR/G	82 kg	Hamza YERLİKAYA
1996	S / G	130kg	Mahmut DEMİR
1996	Halter	54 kg	Halil MUTLU
1996	Halter	64 kg	Naim SÜLEYMANOĞLU
2000	Halter		Halil MUTLU
2000	GR/G	82 kg	Hamza YERLİKAYA
2000	Judo		Hüseyin ÖZKAN

4.27.3. Gümüş Madalyalar (Toplam : 16 gümüş)

1948	S / G	52 kg	Halit BALAMİR
1948	GR/G	52 kg	Kenan OLCAY
1948	S / G	79 kg	Adil CANDEMİR
1948	GR/G	79 kg	Muhlis TAYFUR

1956	GR/G	67 kg	Rıza DOĞAN
1956	S / G	73 kg	İsmail ZENGİN
1960	S / G	73 kg	İsmail OGAN
1960	S / G	Ağır	Hamit KAPLAN
1964	S / G	56 kg	Hüseyin AKBAŞ
1964	S / G	87 kg	Hasan GÜNGÖR
1964	S / G	97 kg	Ahmet AYIK
1972	S / G	63 kg	Vehbi AKDAĞ
1988	S / G	82 kg	Necmi GENÇALP
1992	GR/G	90 kg	Hakkı BAŞAR
1992	S / G	90 kg	Kenan ŞİMŞEK
1996	Boks	75 kg	Malik BERBEROĞLU

4.27.4. Bronz Madalyalar (Toplam : 13 Bronz)

1936	S / G	79 kg	Mersinli Ahmet KİRİŞÇİ
1948	Atletizm	3 adım	Ruhi SARIALP
1948	GR/G	56 kg	Halil KAYA
1952	S / G	79 kg	Adil AKTAN
1956	GR/G	52 kg	D. Ali EĞRİBAŞ
1956	S / G	52 kg	Hüseyin AKBAŞ
1964	S / G	Ağır	Hamit KAPLAN
1984	S / G	Ağır	Ahmet TAŞKIN
1984	Boks	51 kg	Eyüp CAN
1984	Boks	58 kg	Turgut AYKAÇ
1992	S / G	100kg	Ali KAYALI
1992	Judo	58 kg	Hülya ŞENYURT
1996	GR/G	62 kg	Mehmet Akif PİRİM
2000	Tekvando		Hamide Bıçkın TOSUN
2000	S / G	76	Adem BEREKET

4.27.5. Olimpiyat Rekortmenlerimiz

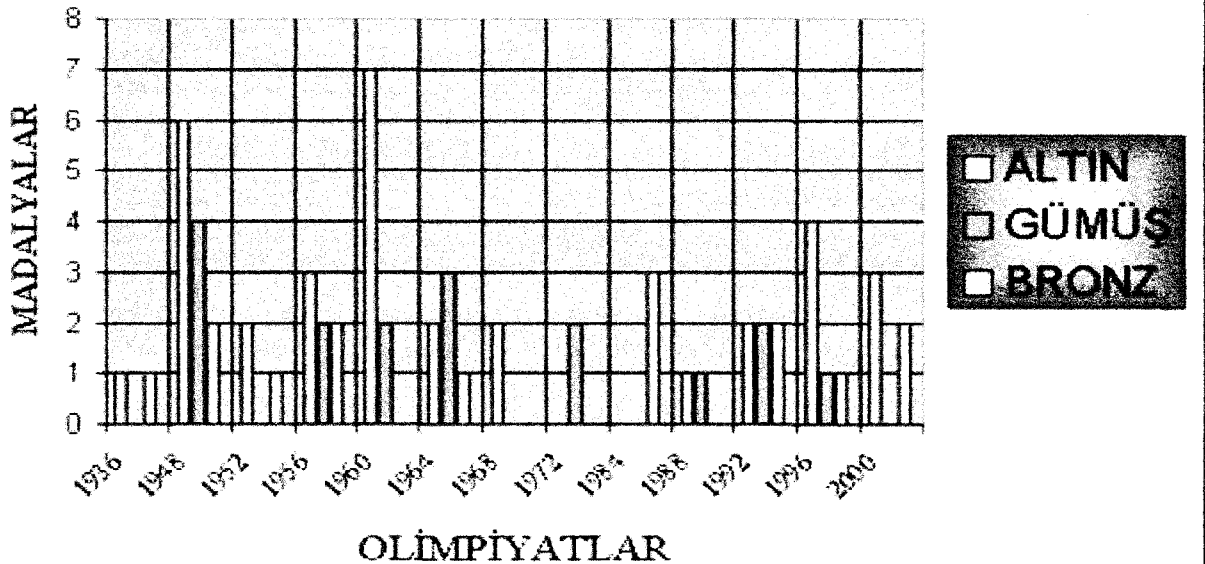
1.Naim SÜLEYMANOĞLU : 1988 yılında yapılan Olimpiyat Oyunlarında 60 kg'da ; koparma :152.5 kg , silkme : 190 kg ve toplam : 342.5 kg ile görkemli 3 dünya ve Olimpiyat rekoru tesis etmişti. 60 kg'lık haltercimiz , silkme de kendi vücut ağırlığının 3 katından 10 kg daha fazla bir ağırlığı başının üzerinde havalandırmakla halter dünyasında çok önemli bir olaya da imza atmıştı ⁴⁷.

2.Halil MUTLU : 48 kilo haltercimiz 1996 Atlanta da yapılan Olimpiyat Oyunlarında ; koparmada : 132.5 kg , silkme de 155 ve toplamda : 287.5 kg'lık kaldırışıyla 3 yeni dünya ve olimpiyat rekoru kırmıştı ⁴⁷.

3.Natalie Nasaridze ÇAKIR : İlk turda 180 üzerinden 168 ile okçulukta yeni bir olimpiyat rekoru kırmasına rağmen final yarışmasında büyük bir şansızlık eseri dereceye giremedi ⁴⁷.

Bu iki haltercimiz ile okçu kızımız Olimpiyat Oyunları Tarihinde Olimpiyat rekorlarına adlarını yazdıran ilk sporcularımız olmak gibi ebedi bir şerefi de Türk sporuna kazandırmış bulunmaktadır ⁴⁷.

OLİMPİYATLARDA ALINAN MADALYA DAĞILIMI

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

M.Ö.776 yılında Atina da başlayan ve M.S.392 yılına kadar devam eden Olimpiyatların birinci döneminde ; site devletleri arasında barışı sağlamak ve Yunanlıların tanrılarını anmak için düzenledikleri Antik Olimpiyatlar, siyasi nedeniyle sekteye uğramış, ancak 1896 yılında Fransız Baronu Pierre de Coubertin'in büyük çalışmaları sonucu yeniden modern bir şekilde düzenlenmeye başlanmış ve günümüze kadar düzenlenmeye devam edilmiştir.

Coubertin'in kurmuş olduğu Modern Olimpiyat Oyunları ; tüm dünya ülkelerinin kaynaşmasına ve barışa büyük hizmetler vererek dünyanın en büyük organizasyonu haline gelmiştir.

Türkiye de Olimpiyatlara imkanları ölçüsünde katılmış ve küçümsenmeyecek başarılar da almıştır. Türkiye'nin daha başarılı olması için spora ve olimpiyatlara önem vermesi gerekmektedir. Aday olmasına karşın alamadığı Olimpiyat Oyunlarının Organizatörlüğünü alması gerekir. Türkiye bir Olimpiyata ev sahipliği yaptığı zaman spor da ve tesislerde gelişme olacaktır.

Türkiye'nin bir organizasyon düzenlemesi için; toplumumuzun her kesiminin üzerine düşen her türlü desteği vermesi gerekmektedir. İlk planda sporun daha fazla sevdirmesi ve yaygınlaştırılması gerekmektedir. Bu sayede spor yapan kişi sayısı arttıkça yeni yeteneklerde ortaya çıkacaktır. Orta planda ise, sporun yaygınlaştırılmasına paralel olarakta alt yapı tesislerinin yapılmasına önem verilmesi gerekmektedir. Bu sayede ülkemizde, hem spor hem de spor tesisleri gelişecektir. Bu gelişmeler sağlandıktan sonra bir organizasyon düzenlemeye daha emin adımlarla yürüyebiliriz.

Nüfusun yarısından fazlasının çocuk ve genç yaşta olduğu Türkiye'nin gelecek yıllarda , dünya sporunda layık olduğu yeri alması gerekmektedir.

2012 İSTANBUL da buluşmak dileğiyle !

6. ÖZGEÇMİŞ

18.12.1976'da Gümüşhane ili , Şiran ilçesi , Aksaray Köyünde doğdum. İlköğrenimi ; Aksaray Köyü İlkokulun da tamamladım. Ortaöğrenimimi ; Gümüşhane Anadolu Lisesi'nde 1994 yılında tamamladıktan sonra 1996 yılında Niğde Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulunu kazandım. 1999-2000 Öğretim yılında Olimpiyat Tarihi konulu tezimi hazırlayarak , Voleybol İhtisas ve Badminton Yardımcı İhtisas dallarından mezun oldum. Aynı yıl Yozgat- Sarıkaya Barbaros İlköğretim okulunda Beden Eğitimi Öğretmeni olarak göreve başladım. Halen aynı göreve ve Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi Ana Bilim dalında Yüksek Lisans eğitimime devam etmekteyim.

7. KAYNAKÇA

- 1 -Akşam Gazetesi . , gazete haber , 01.10.2000, s.17.
- 2 -Akşam Gazetesi . , gazete haber , 07.09.2000, s.16.
- 3 -Akşam Gazetesi . , gazete haber , 16.09.2000
- 4 -Akşam Gazetesi . , gazete haber , 17.09.2000 , s.17.
- 5 -Akşam Gazetesi . , gazete haber , 22.09.2000 , s.16.
- 6 -Akşam Gazetesi . , gazete haber , 24.09.2000 , s.16.
- 7 -Akşam Gazetesi . , gazete haber , 28.09.2000
- 8 -ALPMAN , Cemal . , **Eğitimin Bütünlüğü İçinde Beden Eğitimi ve Tarihsel Gelişimi**, Milli Eğitim Basımevi , 1972 , İstanbul , s ; 93-237.
- 9 -ERDEMLİ, Atilla . , **İnsan , Spor ve Olimpizm**, Sarmal Yayınevi, İstanbul, 1992, s; 174
- 10 -Fanatik Gazetesi . , gazete haber, 09.09.2000, s.11.
- 11 -Fanatik Gazetesi . , gazete haber , 16.09.2000 , s. 7-11.
- 12 -Fanatik Gazetesi . , gazete haber , 17.09.2000 , s.11.
- 13 -Fanatik Gazetesi . , gazete haber , 18.09.2000 , s.11.
- 14 -Fanatik Gazetesi . , gazete haber , 24.09.2000 , s.11.
- 15 -Fanatik Gazetesi . , gazete haber , 26.09.2000 , s.12.
- 16 -Fanatik Gazetesi . , gazete haber , 28.09.2000 , s.11.
- 17 -Fanatik Gazetesi . , gazete haber , 29.09.2000 , s.11.
- 18 -Fanatik Gazetesi . , gazete haber , 30.09.2000 , s.11.
- 19 -FIRATLI, Jerfi . , **Olimpik Hareket**, Hürriyet Gazetesi Matbaası, 1988, İstanbul, s ; 15-66.
- 20 -HARMANCI , Mehmet . , **Olimpiyatlar, sahtekarlık ve mafya (çev.)**, Milliyet Yayınları , 1.baskı , 1994 , s ; 30.
- 21 -Hürriyet Gazetesi . , gazete haber , 03.09.2000 ,s.12.
- 22 -Hürriyet Gazetesi . , gazete haber , 11.09.2000 ,s.28.
- 23 -Hürriyet Gazetesi . , gazete haber , 21.09.2000 ,s.37.
- 24 -Hürriyet Gazetesi . , gazete haber , 23.09.2000 ,s.36.
- 25 -Hürriyet Gazetesi . , gazete haber , 02.10.2000 ,s.12.
- 26 -KARAKÜÇÜK, Suat . , **Tarihsel ve Politik Yönden, Olimpiyat Oyunları** , 1988 , Ankara , s. 3-111.
- 27 -KORYÜREK, Cüneyt E. , **Olimpiyat Tarihi** , Aktüel Yayınları , 1993 , İstanbul , s; 7-86.
- 28 -Milliyet Gazetesi . , gazete haber, 01.10.2000 , s.16-28.
- 29 -Milliyet Gazetesi . , gazete haber , 03.10.2000
- 30 - **Morpa Spor Ansiklopedisi**, cilt 1, s ; 97.
- 31 - **Morpa Spor Ansiklopedisi**, cilt 4, s ; 121-147.
- 32 - Posta Gazetesi . , gazete haber , 27.08.2000
- 33 - Sabah Gazetesi . , gazete haber , 01.01.2000
- 34 - Sabah Gazetesi . , gazete haber , 01.01.2001, s.22.23.
- 35 - Sabah Gazetesi . , gazete haber , 04.09.2000 , s.31.
- 36 - Sabah Gazetesi . , gazete haber , 13.09.2000 , s.16.
- 37 - Sabah Gazetesi . , gazete haber , 17.09.2000 , s.17.32.
- 38 - Sabah Gazetesi . , gazete haber , 23.09.2000 , s.26.

- 39 - Sabah Gazetesi . , gazete haber , 25.09.2000 , s.30.
- 40 - SAN , Haluk . , **Olimpizm ve Olimpik Hareket**, Hürriyet Gazetesi Matbaası, 1985, İstanbul , s ; 79.
- 41 - Star Gazetesi . , gazete haber , 02.09.2000 , s.25.
- 42 -ŞAHİN, Mehmet . , **Spor Ahlakı ve Sorunları** , Evrensel Basın Yayın-46 , 1948 , İstanbul , s ; 34-35.
- 43 -Takvim Gazetesi . , gazete haber , 01.10.2000 , s.29.
- 44 -**Tercüman Spor Ansiklobedisi** , s ; 909-1038.
- 45 -TMOK . , **Olimpik Hareket** , Gül Matbaası , 1985 , İstanbul , s ; 44-87.
- 46 -TMOK . , **Olimpiyatların 100.yılında Türkiye** , TMOK Belgesel Yayınları , 1997 , İstanbul , s ; 15-250.
- 47 - **TMOK 2000 Broşür**
- 48 -TUNÇ , Ali . , **Beden Eğitimi ve Spor Tarihi** , 1997 , Konya , s ;46-48.
- 49 -Türkiye Gazetesi . , gazete haber , 02.10.2000 , s. 27.
- 50 -Türkiye Gazetesi . , gazete haber , 04.09.2000
- 51 -Türkiye Gazetesi . , gazete haber , 07.09.2000 , s.16 .
- 52 -Türkiye Gazetesi . , gazete haber , 21.08.2000 , s.26.
- 53 -Türkiye Gazetesi . , gazete haber , 29.09.2000
- 54 -**Türkiye Gazetesi Rehber Ansiklobedisi** , cilt 13 , s ;199.
- 55 -Zaman Gazetesi . , gazete haber , 04.09.2000

**T.C. TÜRKİYE GAZETECİLER KURULU
DOKÜMANİSYON BİRİMİ**

8. TEŞEKKÜR

Bu çalıŐmayı yapmama yardımcı olan DanıŐman hocam; sayın Yrd. Doç.Dr. Haydar İŞLER hocama, sayın m¼d¼r¼m¼z Prof. Dr. H. Nedim ÇETİN hocama, bu çalıŐmada benden yardımlarını esirgemeyen arkadaşlarıma ve bana her konuda yardımcı olan sevgili eŐim Meltem'e, annem Zöhre SERDAROĞLU ve babam Yakup SERDAROĞLU'na teŐekk¼r¼ bir borç bilirim.

